

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

GRUDZIEŃ 2007

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Maria Serwińska - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

W listopadzie poprawiły się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej, po ich lekkim pogorszeniu w poprzednim miesiącu. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie wzrósł do 102,4 punktu i był odpowiednio o 0,7 i o 0,8 punktu procentowego (pp) wyższy niż przed rokiem i przed miesiącem. Wpłynęła na to poprawa wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu, który wzrósł o 1,5 punktu procentowego (pp), mimo utrzymywania się na wysokim poziomie wyrównanego wskaźnika nożyc cen. Przeniesione skutki podwyżek cen skupu, jakie miały miejsce w poprzednich miesiącach spowodowały, że wskaźnik nożyc cen w listopadzie wyniósł 103 punkty, mimo niewielkich październikowych spadków cen większości surowców rolniczych. Na wyraźną poprawę wskaźnika potencjalnego popytu (o 2,8 pp) wpływ wywarła poprawa wyrównanego indeksu produkcji przemysłu spożywczego. Od połowy roku wskaźnik wzrostu cen skupu podstawowych surowców rolniczych wyraźnie wyprzedzał wzrost cen detalicznych środków do produkcji rolniczej. W listopadzie wyrównany wskaźnik wzrostu cen koszyka skupu wynosił 103 punkty i był o 2,8 pp wyższy od wyrównanego wskaźnika zmian cen detalicznych środków produkcji. W sumie podwyżki cen koszyka skupu, jakie miały miejsce od stycznia br. z nawiązką przekraczają wzrost cen środków produkcji w tym czasie, a skumulowany wskaźnik nożyc cen w październiku przekraczał 117 punktów. Dobra koniunktura w rolnictwie potrwa do nowych zbiorów. Nie zmieni tego zasadniczo trudna sytuacja na rynku wieprzowiny, a także wykryte ogniska ptasiej grypy w Polsce.

Zwiększenie podaży spowodowało, że na rynku zbóż ceny zaczęły lekko spadać, a ceny kukurydzy obniżone zostały w znacznie większym stopniu. Do nowych zbiorów ceny zbóż będą jednak wysokie. Większych obniżek cen można oczekiwać dopiero pod wpływem dobrych prognoz co do nowych zbiorów, które w Europie mogą być znacznie większe od ubiegłorocznych.

Trwa wyprzedaż trzody chlewnej, jako rezultat rekordowo niskiej opłacalności produkcji żywca wieprzowego. Spadają również ceny drobiu i żywca wołowego. Dodatkowo sytuację na rynku drobiu może pogorszyć wykrycie w Polsce ognisk ptasiej grypy. Natychmiastowa reakcja władz, działania podjęte zgodnie z procedurami wspólnotowymi oraz akcja uświadamiająca konsumentów mogą jednak zapobiec panice konsumentów. Prawdopodobny jednak wydaje się dalszy spadek cen żywca drobiowego.

Ceny skupu mleka w październiku przekroczyły 121 zł/100 l, mimo że ceny podstawowych przetworów mlecznych zaczynają spadać pod wpływem obniżek cen w innych krajach członkowskich. Mimo to nadal spada skup mleka. W trzecim kwartale skup był mniejszy w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o ponad 3,8%, a w październiku o kolejne 4%. W czwartym kwartale należy liczyć się z ok. 3% spadkiem skupu mleka. W całym 2007 r. skup mleka będzie prawdopodobnie mniejszy tylko o niespełna 1% w porównaniu z 2006 r. tylko dlatego, że w I kwartale był większy o prawie 5,5%. Jest więc raczej pewne, że kwota mleczna w sezonie 2007/08 nie będzie wykorzystana.

Żywność drożeje nie tylko realnie, ale również bezwzględnie, czemu sprzyja nie tylko dobra koniunktura na rynkach międzynarodowych, ale również poprawa na rynku pracy i wzrost dochodów krajowych konsumentów.

Wzrost cen surowców rolniczych na świecie, w tym zwłaszcza cen zbóż wywołuje zaniepokojenie nie tylko w krajach rozwijających się oraz w organizacjach międzynarodowych odpowiedzialnych za wyżywienie ludzkości lub stan środowiska naturalnego, ale również producentów drobiu i trzody chlewnej w krajach wysoko rozwiniętych, w których polityka rolną aktywnie wspiera własne rolnictwo.

Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

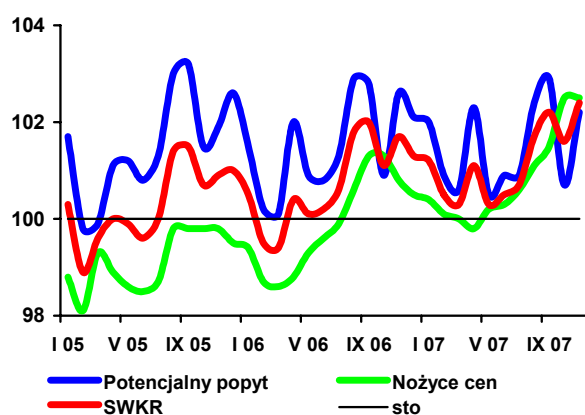
Wyszczególnienie	XI 07	X 07	IX 07	VIII 07	VII 07	VI 07	XI 06
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	102,4	101,6	102,2	101,7	100,8	100,6	101,7
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	102,2	100,7	102,9	102,4	100,9	100,9	102,6
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	102,5	102,5	101,5	101,1	100,6	100,3	100,8
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	103,0	103,2	102,4	101,9	101,4	101,1	101,1
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,5	100,7	100,8	100,8	100,8	100,8	100,3
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,9	100,0	100,2	100,1	99,8	99,6	100,0
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	100,6	99,8	101,3	101,2	98,7	99,6	100,4
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	103,2	100,4	104,0	102,7	101,1	101,2	103,0

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

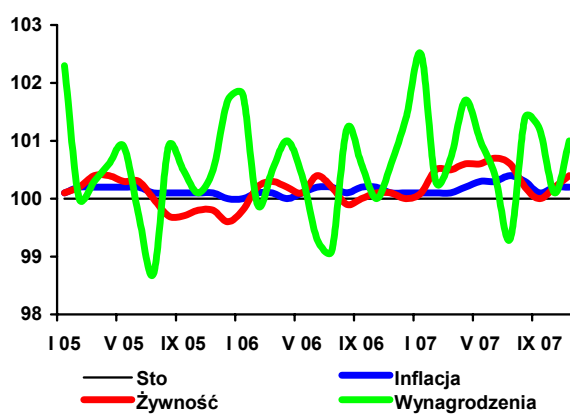
Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

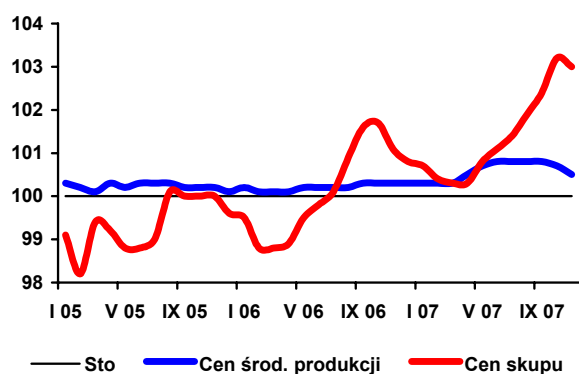
Rys. 1. Wyrównane wskaźniki koniunktury w rolnictwie

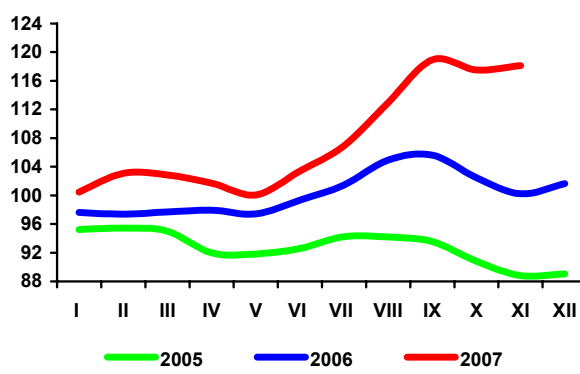
Rys. 2. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 3. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 4. Skumulowany wskaźnik nożyc cen

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Sytuacja na rynku zbóż w bieżącym sezonie kształtuje się pod wpływem wysokich cen, spowodowanych rosnącym zapotrzebowaniem w krajach UE. Zbiory zbóż w Polsce były w 2007 r. o jedną czwartą wyższe niż w ubiegłym roku, ale w większości krajów członkowskich kolejny rok z rzędu miał miejsce ich spadek. Przy relatywnie wysokich zbiorach w Polsce, zboża z naszego kraju są sprzedawane do krajów sąsiednich, gdzie występują niedobory. Ceny zbóż, które ostatnio wykazują niewielką tendencję spadkową, nadal utrzymują się na bardzo wysokim poziomie. Trwający od 1 listopada interwencyjny skup zbóż, podobnie jak przed rokiem, nie odgrywa żadnej roli w kształtowaniu cen, ponieważ cena interwencyjna jest dwukrotnie niższa od cen rynkowych.

Wysokie ceny zbóż przekładają się na wzrost cen pasz, co przy niskich cenach skupu żywca obniża opłacalność ich produkcji. Wzrastają także ceny mąki, pieczywa i, w mniejszym stopniu, innych wyrobów zbożowych nabywanych przez konsumentów. Coraz wyższe ceny powodują szybki spadek spożycia przetworów zbożowych.

Produkcja makaronów, pieczywa oraz pasz dla zwierząt w pierwszych trzech miesiącach bieżącego sezonu jest wyższa niż przed rokiem. Najbardziej zwiększyła się produkcja makaronu (o 9%). Obniżyły się natomiast przemiały zbóż i produkcja mąki pszennej, przy wzroście produkcji mąki żytniej.

Polskie ziarno jest sprzedawane przede wszystkim do krajów UE, gdzie występują duże niedobory. Do Niemiec w trzecim kwartale 2007 r. sprzedano 81 tys. ton pszenicy, 22 tys. ton żyta, 54 tys. ton jęczmienia, 10 tys. ton owsa, 17 tys. ton kukurydzy oraz 9 tys. ton pszenżyta i pozostałych zbóż. Zboże sprzedawano także do Holandii (żyto, jęczmień), Danii (owies, jęczmień, kukurydza), Hiszpanii (jęczmień), Irlandii (kukurydza) oraz w mniejszych ilościach do pozostałych krajów członkowskich. W eksporcie poza UE odbiorcami zboża były także: Algieria, Libia, Maroko (pszenica) oraz Tunezja (jęczmień).

W imporcie zbóż dominują dostawy z krajów UE-10 (Czechy, Słowacja, Węgry), skąd w trzecim kwartale 2007 r. sprowadzono większość importowanej pszenicy i kukurydzy, a także

mniej ilości innych zbóż. W Niemczech kupowano pszenicę, żyto i jęczmień. Jęczmień sprowadzano również z Francji, Szwecji i Danii.

Niski do tej pory eksport mąki pszennej we wrześniu zwiększył się kilkukrotnie, za sprawą wysokiego eksportu do Niemiec (2,1 tys. ton). Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzanym towarem pierwotnego przerobu jest sółd, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wysokiego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich. Znaczenie krajów z innych kontynentów jest małe.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się głównie do krajów UE. Ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). W imporcie pasz dominacja UE jest bardzo wyraźna (95%). Pasze dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (68% importu).

W październiku po raz kolejny zwiększały się ceny produktów zbożowych. Nieznacznie spadła jedynie cena zbytu mąki poznańskiej. Poziom cen produktów zbożowych był w październiku o ok. 11% wyższy niż przed rokiem. Najbardziej (o 24%) wzrosła w tym okresie cena mąki. Ceny pieczywa zwiększyły się o 13%, natomiast wyrobów ciastkarskich i makaronów o 5%.

Kontynuowane są tendencje wzrostowe cen pasz. Ich poziom w ciągu roku zwiększył się o 20-30%. Wzrost cen jest spowodowany zarówno wysokimi cenami zbóż, jak i wzrastającymi cenami surowców wysokobiałkowych.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenvica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	Skup				Targowiska				
2005 I-XII	366,9	276,4	351,2	373,4	454,9	346,7	427,1	370,2	.
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	.
2006 I-VI	395,6	347,5	402,2	382,2	451,1	362,0	429,9	374,8	.
2007 I-VI	623,5	600,5	.	.	727,2	636,8	695,7	647,0	.
2006 VII	408,2	316,9	451,4	367,4	468,3	377,8	444,5	397,3	x
VIII	435,1	358,8	464,6	390,4	512,8	408,5	478,4	426,0	x
IX	493,8	425,6	525,6	410,9	580,7	476,8	522,8	462,4	x
X	503,7	473,3	460,0	434,7	595,6	512,5	548,3	486,2	x
XI	535,8	487,6	504,0	447,1	612,8	519,5	563,1	506,4	389,77
XII	572,5	509,8	551,1	502,7	635,3	539,8	601,7	539,1	389,80
2007 I	630,5	604,8	606,6	561,2	686,8	584,3	646,7	576,6	398,30
II	646,7	627,0	624,7	593,7	730,9	651,3	698,5	632,3	401,85
III	634,5	608,4	597,2	592,8	737,1	650,3	713,9	663,9	402,72
IV	620,1	580,1	591,1	581,9	733,2	643,3	705,6	666,7	397,46
V	610,9	582,7	586,1	571,6	739,2	653,3	705,6	670,9	395,37
VI	582,2	555,5	572,6	555,2	735,7	638,4	703,6	671,6	x
VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Pszenvyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2006 I-VI	1567,2	184,8	146,9	149,4	2068,9	283,3
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2005/06	4070,4	578,3	511,4	379,4	5882,7	788,2 ^a
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	646,2 ^a
2006 VII	211,6	37,9	44,6	30,0	328,1	23,6
VIII	569,8	95,1	107,5	50,5	841,8	17,2
IX	649,6	69,9	59,5	41,3	826,8	15,8
X	346,7	46,5	39,4	22,4	457,9	72,8
XI	213,6	32,7	33,1	15,7	296,8	123,7
XII	166,2	22,2	30,9	13,8	234,4	55,0
2007 I	150,9	23,8	23,2	8,3	207,6	32,2
II	202,2	30,4	20,5	7,4	262,5	29,1
III	157,2	21,7	21,5	7,1	209,0	20,1
IV	100,9	14,5	17,3	7,7	141,5	22,5
V	142,7	12,8	15,2	6,6	178,1	28,8
VI	130,1	12,4	17,1	7,3	168,0	35,4
VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	.	.	450,6	.

^a od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,5	5401,1
2006 I-VI	973,9	861,0	58,87	349,3	51,2	2521,5
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,6	2976,3
2006 VII	163,4	144,5	9,27	58,6	7,76	438,0
VIII	194,9	160,5	9,99	59,9	8,39	481,9
IX	180,8	149,7	8,18	60,1	9,47	482,3
X	172,1	139,8	8,74	61,4	8,74	486,6
XI	174,0	146,3	9,25	59,7	8,82	493,4
XII	152,4	124,2	8,61	61,4	8,10	497,3
2007 I	183,9	150,8	12,22	58,3	9,45	514,2
II	162,8	130,2	8,83	56,4	10,00	457,8
III	180,4	145,3	8,64	64,3	10,58	503,1
IV	158,2	129,1	8,64	61,4	8,35	488,7
V	163,8	132,2	9,40	62,9	7,14	523,9
VI	152,2	121,3	8,64	62,2	9,03	488,7
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	.	121	8,4	.	9,8	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Pszenica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszennyto ^b	Pszenica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszennyto ^b
2005 I-XII	454,8	371,3	124,5	269,9	99,3	249,7	2,6	85,3	21,2	5,4
2006 I-XII	660,5	61,4	115,1	266,9	35,9	615,4	18,3	101,2	229,9	7,6
2006 I-VI	145,3	12,9	3,8	167,0	12,9	131,8	5,7	14,4	22,4	5,6
2007 I-VI	5,5	4,5	38,5	28,5	1,4	1013,8	111,3	249,7	529,2	14,1
2005/2006	565,0	267,4	120,3	381,3	98,2	232,6	7,5	45,1	30,6	7,0
2006/2007	520,7	53,0	149,8	128,4	24,4	1497,4	123,9	336,5	736,7	16,1
2006 VII	11,6	4,8	9,5	24,9	1,5	20,5	0,2	18,2	2,2	0,1
VIII	99,9	10,9	18,7	26,9	9,5	49,0	0,6	8,9	4,9	0,2
IX	90,8	13,4	3,0	13,3	4,4	142,3	5,0	18,8	9,6	0,6
X	76,2	10,8	1,4	21,9	5,4	109,9	5,9	13,5	44,0	0,3
XI	179,5	5,7	51,6	7,7	1,6	88,1	0,1	6,1	61,9	0,5
XII	57,3	2,9	27,1	5,1	0,6	73,9	0,9	21,4	84,8	0,3
2007 I	0,2	1,9	25,3	0,8	0,6	201,2	22,5	35,7	92,4	7,3
II	2,6	1,0	3,9	3,4	0,1	302,2	35,1	49,1	122,3	2,3
III	0,1	0,7	3,1	2,5	0,1	208,6	30,5	35,5	109,4	1,7
IV	0,2	0,5	1,8	19,2	0,0	113,3	11,4	50,1	90,6	1,5
V	0,2	0,2	1,1	0,4	0,5	118,9	6,8	45,5	74,3	0,8
VI	2,1	0,3	3,3	2,3	0,1	69,8	5,0	34,0	40,2	0,4
VII	33,9	1,0	26,0	6,5	1,2	26,4	3,2	17,8	20,9	0,4
VIII	74,2	11,6	46,3	16,9	2,8	22,3	0,5	11,4	6,2	0,2
IX	51,7	13,7	13,2	2,3	4,6	18,7	1,6	5,6	4,3	0,3

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Slód	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Slód
2005 I-XII	15,3	1,5	4,7	5,8	17,7	37,1	19,1	41,3	30,9	184,9
2006 I-XII	10,8	2,4	4,7	1,1	8,8	38,0	17,7	31,0	31,5	203,7
2006 I-VI	7,8	1,8	2,5	0,6	5,5	17,3	9,6	16,2	17,1	100,1
2007 I-VI	2,0	0,7	2,2	2,9	9,2	19,8	7,7	22,8	21,5	111,8
2005/2006	17,8	2,9	5,4	5,3	5,5	35,9	19,4	35,8	33,3	187,6
2006/2007	5,0	1,3	4,4	3,4	12,5	40,5	15,8	37,6	35,9	215,4
2006 VII	0,6	0,2	0,4	0,1	0,6	2,7	1,2	2,2	3,1	21,5
VIII	0,5	0,1	0,4	0,0	0,8	2,4	1,0	2,2	1,8	22,4
IX	0,5	0,2	0,4	0,1	0,3	4,6	1,9	2,3	3,8	12,1
X	0,5	0,1	0,4	0,1	0,8	4,2	1,5	3,2	2,1	16,8
XI	0,6	0,0	0,3	0,1	0,5	3,5	1,3	3,0	1,8	16,3
XII	0,4	0,0	0,3	0,1	0,3	3,3	1,1	2,1	1,9	14,4
2007 I	0,2	0,0	0,3	0,1	1,2	3,9	1,3	4,1	5,1	18,0
II	0,4	0,1	0,3	0,1	1,4	3,3	1,2	3,8	3,6	15,6
III	0,3	0,1	0,4	0,3	1,8	3,4	1,2	3,4	3,1	8,2
IV	0,4	0,0	0,4	0,4	1,6	2,6	1,6	3,8	3,9	21,2
V	0,4	0,2	0,4	1,5	1,4	3,6	1,4	4,1	3,1	25,1
VI	0,5	0,3	0,4	0,5	1,7	2,9	1,0	3,4	2,7	23,7
VII	0,4	0,2	0,8	0,4	1,9	3,0	0,9	2,4	1,3	11,6
VIII	0,5	0,4	0,9	0,7	0,2	3,2	0,7	3,7	2,9	24,5
IX	2,6	0,2	0,8	0,5	0,2	2,6	1,0	2,5	0,3	19,0

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2005 I-XII	8,1	32,8	156,8	72,2	97,9	32,4	8,7	51,2	142,9	71,5
2006 I-XII	6,5	40,4	185,2	109,9	104,0	40,7	10,6	66,8	203,0	74,1
2006 I-VI	3,6	20,7	86,8	49,2	56,3	19,0	5,3	29,2	94,7	34,7
2007 I-VI	4,0	23,9	97,0	55,0	45,8	26,2	5,6	37,8	106,0	41,1
2005/2006	7,8	38,1	174,0	91,5	105,1	36,3	11,2	57,4	173,5	73,9
2006/2007	6,9	43,6	195,4	115,7	93,5	47,9	10,9	75,4	145,4	149,4
2006 VII	0,5	2,2	13,8	7,9	7,3	2,7	0,8	4,5	16,6	5,6
VIII	0,5	3,8	16,3	9,3	8,4	3,3	1,4	5,1	19,4	5,9
IX	0,4	3,4	17,6	9,5	7,5	4,2	0,8	6,1	19,9	6,3
X	0,5	3,8	18,4	11,0	8,3	4,0	0,9	8,2	20,3	7,8
XI	0,5	3,3	17,7	11,0	8,4	3,9	0,7	7,9	18,3	6,8
XII	0,6	3,2	14,4	11,9	7,9	3,7	0,7	6,0	13,7	7,0
2007 I	0,6	3,2	14,7	9,9	8,5	4,5	0,6	5,8	18,1	7,1
II	0,6	3,6	15,7	9,0	7,9	4,2	2,0	5,9	17,2	6,8
III	0,8	4,7	17,7	8,8	8,8	4,8	0,7	9,1	20,1	8,2
IV	0,6	4,3	16,3	8,6	6,9	4,1	0,7	5,4	18,6	6,0
V	0,8	3,6	16,6	10,1	6,9	4,5	1,1	5,7	15,8	6,0
VI	0,5	4,5	16,0	8,7	6,8	4,2	0,5	5,9	16,2	7,0
VII	0,4	3,5	15,6	9,2	7,6	4,3	0,6	6,2	38,7	6,9
VIII	0,5	4,4	16,5	9,8	8,0	3,8	0,6	6,2	19,3	7,8
IX	0,6	2,5	12,2	9,5	7,5	3,7	0,7	6,2	9,7	5,8

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2006 VII	0,70	1,37	1,01	2,34	2,27	2,64	3,13	3,39
VIII	0,83	1,36	1,03	2,34	2,27	2,64	3,15	3,40
IX	1,00	1,47	1,08	2,38	2,39	2,84	3,23	3,65
X	0,99	1,55	1,11	2,38	2,43	2,94	3,27	3,75
XI	0,98	1,60	1,11	2,38	2,44	2,94	3,29	3,79
XII	0,98	1,61	1,11	2,40	2,44	2,94	3,29	3,78
2007 I	1,01	1,64	1,17	2,44	2,52	2,96	3,35	3,81
II	1,02	1,65	1,18	2,48	2,57	3,00	3,41	3,90
III	1,02	1,66	1,22	2,48	2,59	3,02	3,43	3,94
IV	0,97	1,66	1,23	2,52	2,60	3,02	3,45	3,94
V	0,95	1,66	1,24	2,58	2,60	3,02	3,45	3,93
VI	0,94	1,67	1,24	2,58	2,59	3,02	3,43	3,94
VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,81	2,88	3,42	3,82	4,40

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2006 I-VI	816,6	913,3	1493,2	780,9	1151,0	1007,8	1605,8
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2006 VII	894,2	946,7	1509,5	768,0	1136,1	997,9	1582,6
VIII	896,1	951,0	1513,9	765,7	1137,5	998,8	1577,2
IX	909,0	964,7	1528,7	779,6	1149,5	1009,4	1584,8
X	913,2	980,3	1529,7	792,7	1158,7	1015,0	1584,3
XI	928,9	992,1	1533,5	805,4	1165,4	1027,2	1582,1
XII	934,3	1006,6	1558,3	820,2	1177,3	1034,9	1582,7
2007 I	974,0	1055,6	1589,6	860,3	1202,8	1066,7	1593,5
II	995,8	1085,4	1625,5	890,0	1238,9	1097,6	1607,6
III	975,0	1110,1	1675,6	918,0	1264,8	1126,9	1619,2
IV	982,8	1114,3	1694,1	960,7	1284,7	1135,8	1621,2
V	968,5	1119,7	1701,7	934,3	1288,9	1138,2	1609,6
VI	967,5	1109,9	1702,9	935,3	1288,1	1141,3	1609,1
VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2006 VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,87	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,73
IX	1,64	1,98	3,32	1,00	2,60	5,28	2,66
X	1,55	1,95	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	1,90	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	1,85	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

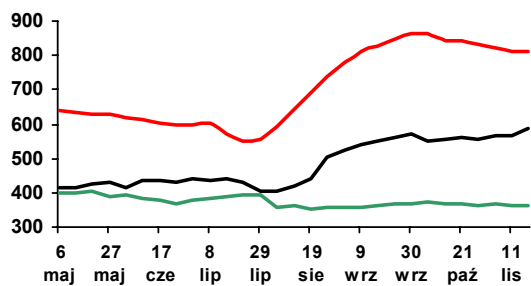
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2006 I	108,94	99,83	111,00	110,03	81,33	81,55	83,17
II	111,27	100,32	113,14	108,75	85,25	85,63	95,29
III	112,84	99,61	118,97	108,35	86,08	89,50	94,89
IV	115,70	100,49	121,23	106,53	86,73	91,23	97,75
V	120,68	102,26	120,32	110,00	89,57	91,63	99,66
VI	121,23	102,36	122,33	107,10	89,61	93,18	99,53
VII	122,08	102,33	123,25	98,54	89,00	89,00	102,00
VIII	123,77	110,04	124,00	104,55	89,75	95,83	103,50
IX	136,37	117,75	144,10	111,16	90,50	102,67	105,00
X	145,63	125,33	152,82	118,64	95,00	105,00	111,67
XI	149,36	130,40	156,10	132,56	97,80	113,40	123,80
XII	151,82	137,33	155,95	140,31	100,66	120	134,66
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212

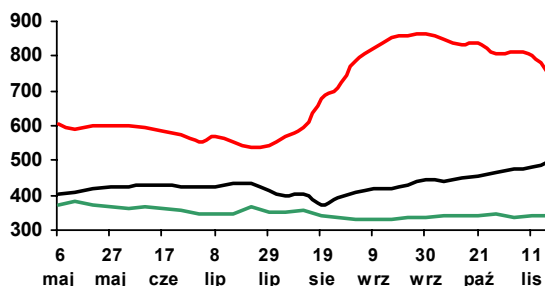
Źródło: Komisja Europejska (do VI 2006), ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

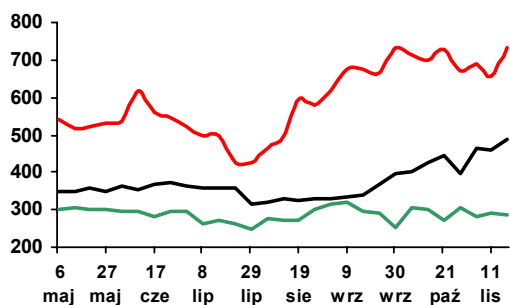
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

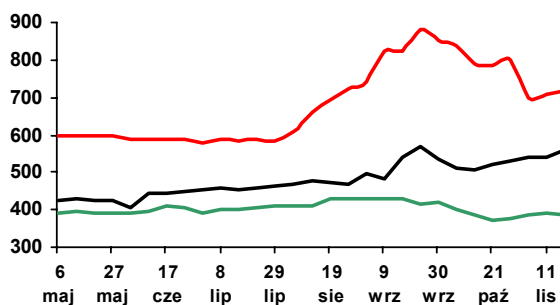
Rys. 2. Pszenica paszowa

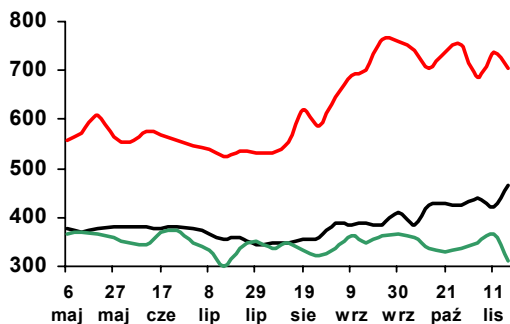
Rys. 3. Żyto paszowe

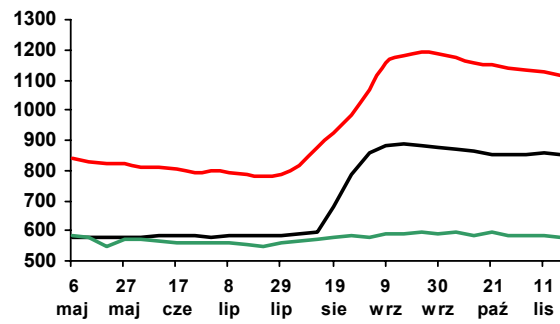
Rys. 4. Kukurydza paszowa

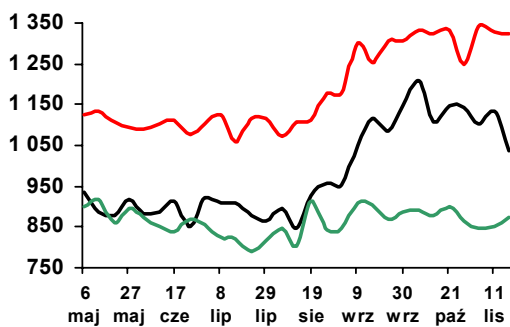
Rys. 5. Jęczmień paszowy

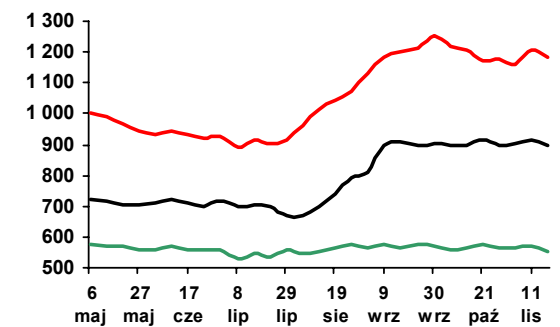
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)

Legenda:

2007 ———

2006 ———

2005 ———

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2007/2008 kwota produkcji cukru w Polsce i większości krajów UE zmniejszona została współczynnikiem redukcji 13,5%¹. Redukcją objęta została zarówno kwota podstawowa 1671 tys. ton jak i kwota dodatkowa 100,6 tys. ton. W rezultacie krajowa produkcja cukru powinna wynieść ok. 1550 tys. ton.

Powierzchnia zasiewów buraków cukrowych szacowana jest przez GUS na ok. 249 tys. ha. Korzystne warunki pogodowe w okresie wegetacji oraz koncentracja produkcji w najlepszych gospodarstwach spowodowały, że plony osiągnęły rekordowy poziom ok. 530 dt/ha. Zawartość cukru w surowcu wynosi 16,50% i jest niższa od średniej z ostatnich pięciu kampanii 17,59%. W tych warunkach produkcja cukru przekroczy 1900 tys. ton i będzie o ok. 370 tys. ton większa od limitu produkcyjnego.

Minimalna cena skupu braków cukrowych w UE w sezonie 2007/2008 wynosi 29,78 EUR/tonę. Średnia cena skupu w październiku br. wyniosła 110,90 zł/tonę i była o 13,8% niższa niż przed rokiem. Spadek cen skupu będzie w 60% rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. W okresie od 1 grudnia 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. plantatorzy otrzymają tzw. płatność cukrową w wysokości 37,29 zł/tonę buraków objętych limitem produkcyjnym.

Popyt na cukier na rynku krajowym utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 1620 tys. ton. Niewielkie zmiany zachodzą w spożyciu w gospodarstwach domowych, które szacowane jest na ok. 18,1 kg/osobę. Przemysł spożywczy zużyje ok. 850 tys. ton cukru. Wskazują na to zmiany produkcji artykułów spożywczych o dużej zawartości cukru, w tym w szczególności wzrost produkcji czekolady i wyrobów czekoladowanych.

W październiku ceny cukru na rynku krajowym wykazywały niewielkie zmiany i utrzymywały się na relatywnie niskim poziomie. Głównymi czynnikami decydującymi o tym są duża produkcja cukru, niewielkie zmiany popytu oraz aprecjacja złotego. Cena referencyjna cukru (631,9 EUR/tonę) przeliczona na złotówki obniżyła się z 2,49 zł/kg w styczniu do 2,34

zł/kg w październiku br. Ceny zbytu cukru paczkowanego w październiku utrzymały się na poziomie 2,45 zł/kg, a cukru workowanego wzrosły w porównaniu do września o 3,3% do 2,50 zł/kg. W przypadku cen detalicznych w październiku nie odnotowano zmian i wyniosły one tak samo jak we wrześniu 2,93 zł/kg. Ceny te były o 12,3% niższe niż analogicznym okresie 2006 r.

W okresie pierwszych trzech kwartałów br. eksport cukru wyniósł 245,4 tys. ton. Duża produkcja powoduje, że podmioty sektora starają się wcześniej eksportować nadwyżki cukru z rynku. Większość cukru eksportowano w miesiącach czerwiec-wrzesień. W skali całego 2007 r. eksportu cukru wyniesie ok. 300 tys. ton i będzie jednak znacznie mniejszy niż w przed rokiem (700 tys. ton). Głównymi rynkami zbytu były: UE-27 (135 tys. ton) oraz kraje WNP (87,3 tys. ton). Ceny transakcyjne w eksporcie spadają. W wrześniu średnia cena w sprzedaży na rynku unijnym wyniosła zaledwie 492 EUR/t i była niższa od ceny referencyjnej. Spadek cen odnotowano także w handlu z krajami trzecimi 239 EUR/t. Powodem niższych cen eksportowych jest duża podaż cukru w UE oraz spadek cen na rynku światowym. W okresie styczeń-październik ARR wypłaciła 168 mln zł refundacji wywozowych do 94 tys. ton cukru. Import cukru jest niewielki i w okresie dziewięciu miesięcy br. wyniósł 17 tys. ton, w tym 14 tys. ton z UE. W imporcie z krajów UE płacono ok. 700 EUR/tonę.

W październiku br. ceny cukru na świecie utrzymały się na poziomie z września. Na giełdzie w Londynie (kontrakt 5) notowania terminowe cukru białego wynosiły 275 USD/tonę, Ceny cukru surowego w transakcjach gotówkowych na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) wynosiły 250 USD/tonę.

¹ Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 290/2007 z dnia 16 marca 2007 r. ustalające, na rok gospodarczy 2007/2008, współczynnik procentowy, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia rady (WE) Nr 318/2006.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Marmolada dżemy i powidła	Słodzone napoje bezalkoholowe
2006	VIII	10,1	6,1	4,7	4,5	2,9
	IX	11,6	9,3	4,3	3,7	1,9
	X	14,1	10,5	3,8	4,5	1,8
	XI	17,2	11,0	4,4	4,8	1,6
	XII	10,7	7,5	3,5	3,7	1,7
2007	I	13,9	9,1	4,1	4,0	1,5
	II	12,5	9,0	3,9	3,7	1,5
	III	14,5	8,0	4,4	4,2	2,1
	IV	13,2	5,3	4,3	4,4	2,4
	V	9,6	5,1	4,6	4,1	2,9
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,4
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	2,8
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,0
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	1,9
I-VII 2006		82,7	57,7	39,1	41,7	22,5
I-VII 2007		110,2	69,0	37,8	37,9	20,0
$\frac{I-IX 2007}{I-IX 2006} \cdot 100$		133,2	119,6	96,8	91,0	88,9

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie
2006	VIII	429,94	617,27	380,14	617,73	623,17	564,63
	IX	453,32	659,46	370,43	646,15	658,80	557,36
	X	413,23	654,29	321,76	635,25	643,83	585,97
	XI	465,80	645,51	317,14	632,73	631,57	659,40
	XII	488,85	680,61	344,95	669,75	666,79	817,93
2007	I	574,68	646,59	390,34	652,04	640,85	825,16
	II	578,27	667,48	348,19	681,28	724,35	398,23
	III	590,34	625,56	351,25	672,87	674,52	649,86
	IV	601,46	628,92	358,11	697,37	789,13	435,51
	V	504,83	549,36	304,94	766,47	799,62	578,92
	VI	453,37	495,50	282,36	641,20	720,15	420,19
	VII	403,78	543,23	254,62	656,46	790,23	364,58
	VIII	385,72	540,44	242,98	559,09	590,51	482,67
	IX	332,87	492,26	239,33	605,32	705,36	481,76

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

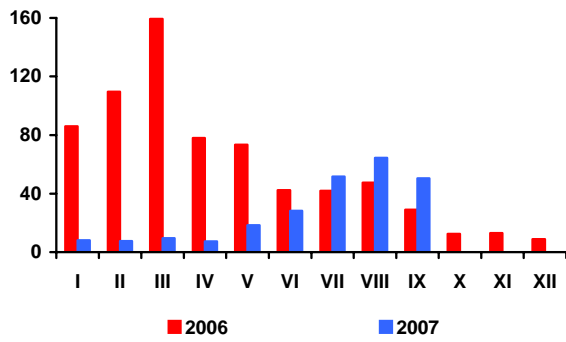
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowany		
2006	IX	2,78	2,93	2,51	3,33
	X	2,71	2,79	2,46	3,34
	XI	2,61	2,63	2,42	3,28
	XII	2,55	2,60	2,41	3,19
2007	I	2,53	2,58	2,45	3,15
	II	2,57	2,61	2,46	3,12
	III	2,57	2,60	2,46	3,07
	IV	2,58	2,60	2,41	3,06
	V	2,57	2,57	2,39	3,05
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93

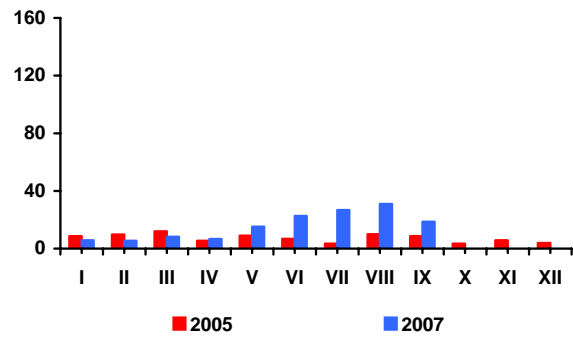
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

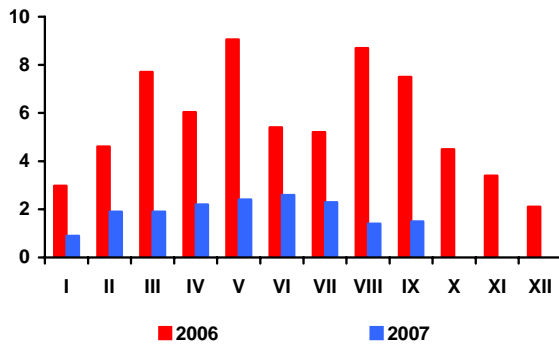
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

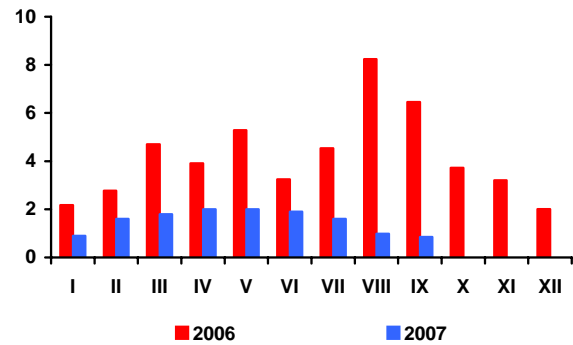
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

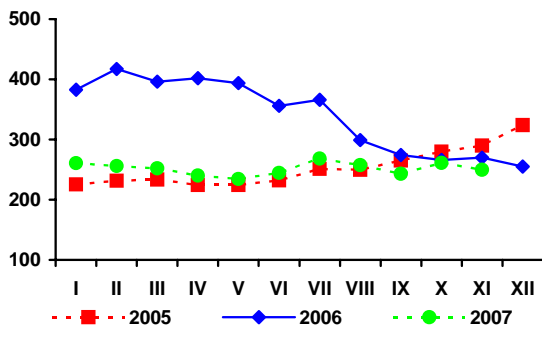
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

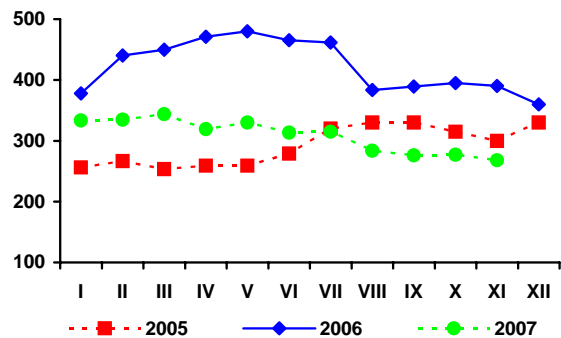
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

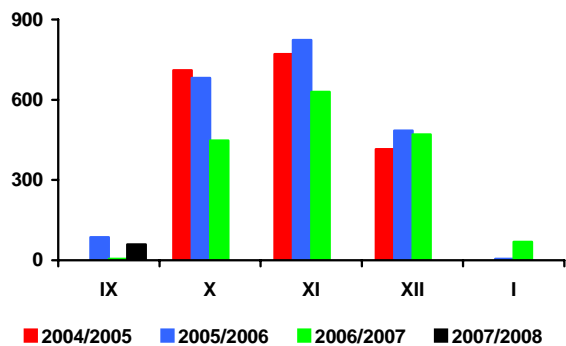
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Ceny rzepaku na rynku europejskim nadal wzrastają, z uwagi na dynamicznie rosnący popyt na olej rzepakowy używany w produkcji biopaliw. Sezon 2007/08 będzie kolejnym, trzecim sezonem, w którym zużycie oleju rzepakowego na cele nieżywnościowe (5,0 mln ton) będzie większe niż na cele spożywcze (2,8 mln ton).

W październiku za rzepak płacono średnio 521 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 36 USD/tonę więcej niż przed miesiącem i o 184 USD/tonę więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 1195 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 144 USD/tonę droższy niż przed miesiącem i o 414 USD/tonę droższy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wyniosła 272 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 3 USD/tonę wyższa niż przed miesiącem i o 125 USD/tonę wyższa niż przed rokiem. W pierwszej dekadzie listopada na rynku europejskim nastąpiły kolejne podwyżki cen rzepaku i oleju rzepakowego, zaś ceny śruty rzepakowej zaczęły maleć.

Na rynku krajowym, wg notowań MRiRW, w październiku skupiono 77 tys. ton rzepaku przemysłowego, w listopadzie 52 tys. ton. Przeciętna cena skupu wyniosła 1065 zł/tonę (październik) i 1010 zł/tonę (listopad) i była odpowiednio o 9,1 i 4,5% wyższa niż przed rokiem. Przy dynamicznie rosnących cenach zbóż, nastąpiło dalsze znaczące pogorszenie relacji cen rzepak/pszenica.

W listopadzie, w porównaniu z poprzednim miesiącem, nastąpił znaczący wzrost cen zbytu oleju rzepakowego rafinowanego niekonfekcjonowanego (o 11,7% do 3093 zł/tonę). Wzrosły też ceny zbytu śruty rzepakowej (o 5,9% do 553 zł/tonę). Oba te produkty były u producenta odpowiednio o 17,9% i 52,1% droższe niż przed rokiem.

Utrzymuje się wysoki przerób rzepaku i w ślad za tym wysoka produkcja surowego oleju rzepakowego i śruty rzepakowej. We wrześniu sektor olejarski (zakłady liczące co najmniej 50

osób stałej załogi) wyprodukował 58 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. niewiele mniej niż przed miesiącem i o 14% więcej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych dziewięciu miesiącach br. łącznie 440 tys. ton, tj. o 3% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r. Większa niż w tym samym czasie roku poprzedniego była też produkcja oleju rzepakowego rafinowanego (wzrost o 15% do 313 tys. ton) oraz margaryn (wzrost o 4% do 255 tys. ton).

We wrześniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, zmalały obroty handlu zagranicznego surowcami i produktami olejistych, zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Większy niż przed miesiącem, był tylko eksport i import margaryn. W pierwszych dziewięciu miesiącach br., łącznie wywieziono: 329 tys. ton rzepaku (ponad 2,5 krotnie więcej niż w analogicznym okresie 2006 r.), 188 tys. ton oleju rzepakowego (o 33% więcej), 41 tys. ton margaryn (o 49% więcej) oraz 267 tys. ton śruty rzepakowej (o 9% mniej). Przywieziono: 1514 tys. ton śrut olejistych (o 1% więcej niż przed rokiem), 262 tys. ton olejów roślinnych (o 13% mniej), 104 tys. ton nasion olejistych (o 36% mniej) i 20 tys. ton margaryn (o 14% więcej).

W październiku, w porównaniu z miesiącem poprzednim, jak i z analogicznym miesiącem roku poprzedniego, oleje i margaryny silniej podrożały u producenta niż na poziomie detalu.

W okresie od grudnia 2006 r. do października 2007 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych wzrosły średnio o 5,3%. Wzrost ich cen był zbliżony do wzrostu cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (5,9%), lecz wyraźnie mniejszy niż tłuszczów zwierzęcych (18,9%). W relacji rok do roku, tłuszcze roślinne podrożały przeciętnie o 2,3%, tj. niewiele mniej niż tłuszcze zwierzęce (2,8%), lecz wyraźnie mniej niż cała żywność łącznie z napojami bezalkoholowymi (4,3%).

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	520 081	288 990	117 245	691 826	18,12	22,5	75,2
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,79	33,0	72,2
2006 IX	50 949	38 311	14 746	74 514	1,95	28,9	68,4
X	51 763	48 695	12 325	88 133	2,31	23,8	58,7
XI	46 772	45 717	18 266	74 223	1,94	39,1	63,0
XII	53 648	34 974	15 349	73 273	1,92	28,6	73,2
2007 I	47 877	40 728	15 676	72 929	1,91	32,7	65,6
II	50 100	31 497	21 371	60 226	1,6	42,7	83,2
III	52 676	34 562	22 851	64 387	1,7	43,4	81,8
IV	46 445	27 394	15 100	58 739	1,5	32,5	79,1
V	46 668	27 108	31 132	42 644	1,1	66,7	109,4
VI	40 099	26 383	24 292	42 190	1,1	60,6	95,0
VII	37 497	21 985	27 172	32 310	0,8	72,5	116,1
VIII	58 272	28 935	21 193	66 014	1,7	36,4	88,3
IX	57 986	23 899	14 929	66 956	1,8	25,7	86,6
Wskaźnik zmian w %							
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2006</u>	99,5	82,6	70,4	101,4	101,4	70,8	98,1
<u>IX 2007</u> <u>IX2006</u>	113,8	62,4	101,2	89,9	89,9	89,0	126,7
<u>IX 2007</u> <u>XII 2006</u>	108,1	68,3	97,3	91,4	91,4	90,0	118,3

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	520 081	17 525	113 220	424 386	11,12	21,8	122,5
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2006 IX	50 949	3 340	14 200	40 089	1,05	27,9	127,1
X	51 763	802	11 754	40 811	1,07	22,7	126,8
XI	46 772	513	17 107	30 178	0,79	36,6	155,0
XII	53 648	576	15 063	39 161	1,03	28,1	137,0
2007 I	47 877	363	15 331	32 909	0,86	32,0	145,5
II	50 100	273	20 846	29 527	0,77	41,6	169,7
III	52 676	177	22 068	30 785	0,81	41,9	171,1
IV	46 445	312	14 975	31 782	0,83	32,2	146,1
V	46 668	62	30 572	16 158	0,42	65,5	288,8
VI	40 099	296	23 644	16 751	0,44	59,0	239,4
VII	37 497	580	25 889	12 188	0,32	69,0	307,7
VIII	58 272	1697	19 864	40 105	1,05	34,1	145,3
IX	57 986	2011	14 845	45 152	1,18	25,6	128,4
Wskaźnik zmian w %							
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2006</u>	99,5	118,5	74,7	112,6	112,6	75,1	88,4
<u>IX 2007</u> <u>IX2006</u>	113,8	60,2	104,5	112,6	112,6	91,9	101,0
<u>IX 2007</u> <u>XII 2006</u>	108,1	349,1	98,6	115,3	115,3	91,2	93,7

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^a	Import śrutu ogółem	Eksport śrutu ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2005 I-XII	780 122	1 975 956	326 810	2 429 268	41,9	32,1
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2006 IX	76 424	146 423	38 528	184 319	50,4	41,5
X	77 645	184 056	29 658	232 043	38,2	33,5
XI	70 158	226 358	34 514	262 002	49,2	26,8
XII	80 472	208 852	41 088	248 236	51,1	32,4
2007 I	71 816	175 357	37 096	210 077	51,7	34,2
II	75 150	122 221	35 584	161 787	47,4	46,4
III	79 014	202 090	37 669	243 435	47,7	32,5
IV	69 668	187 704	22 627	234 745	32,5	29,7
V	70 002	156 472	26 983	199 491	38,5	35,1
VI	60 149	171 046	31 154	200 041	51,8	30,1
VII	56 246	216 132	21 138	251 240	37,6	22,4
VIII	87 408	151 947	46 883	192 472	53,6	45,4
IX	86 979	131 149	32 366	185 762	37,2	46,8
Wskaźnik zmian w %						
<u>IX 2007</u> VIII 2006	99,5	86,3	69,0	96,5	69,4	103,1
<u>IX 2007</u> IX2006	113,8	89,6	84,0	100,8	73,8	112,9
<u>IX 2007</u> XII 2006	108,1	62,8	78,8	74,8	72,9	144,4

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2005 I-XII	780 122	3 168	325 959	457 331	41,8	170,6
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2006 IX	76 424	3 841	37 768	42 497	49,4	179,8
X	77 645	2 580	29 032	51 193	37,4	151,7
XI	70 158	403	33 392	37 169	47,6	188,8
XII	80 472	534	38 570	42 436	47,9	189,6
2007 I	71 816	483	35 314	36 985	49,2	194,2
II	75 150	387	33 390	42 147	44,4	178,3
III	79 014	528	35 148	44 394	44,5	178,0
IV	69 668	406	12 938	57 136	18,6	121,9
V	70 002	310	24 441	45 871	34,9	152,6
VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	730	19 668	37 308	35,0	150,8
VIII	87 408	755	45 052	43 111	51,5	202,8
IX	86 979	1 333	31 238	57 074	35,9	152,4
Wskaźnik zmian w %						
<u>IX 2007</u> VIII 2006	99,5	176,6	69,3	132,4	69,7	75,2
<u>IX 2007</u> IX2006	113,8	34,7	82,7	134,3	72,7	84,7
<u>IX 2007</u> XII 2006	108,1	249,6	81,0	134,5	74,9	80,4

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	347 835	21 267	34 258	334 844	8,77	9,8	103,9
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2006 IX	29 681	2 513	3 443	28 751	0,75	11,6	103,2
X	31 994	2 548	4 001	30 541	0,80	12,5	104,8
XI	35 861	2 932	4 091	34 702	0,91	11,4	103,3
XII	25 572	2 332	4 532	23 372	0,61	17,7	109,4
2007 I	27 006	2 077	3 867	25 216	0,66	14,3	107,1
II	27 201	2 320	4 080	25 441	0,67	15,0	106,9
III	32 064	2 780	5 837	29 007	0,76	18,2	110,5
IV	27 578	1 875	4 783	24 670	0,65	17,3	111,8
V	27 790	2 495	4 118	26 167	0,69	14,8	106,2
VI	25 088	2 390	3 436	24 042	0,63	13,7	104,4
VII	26 310	1 957	3 757	24 510	0,64	14,3	107,3
VIII	29 724	1 814	4 865	26 673	0,70	16,4	111,4
IX	32 141	1 990	5 845	28 286	0,74	18,2	113,6
Wskaźnik zmian w %							
<u>IX 2007</u> VIII 2006	108,1	109,7	120,1	106,0	106,0	111,1	102,0
<u>IX 2007</u> IX2006	108,3	79,2	169,8	98,4	98,4	156,8	110,1
<u>IX 2007</u> XII 2006	125,7	85,3	129,0	121,0	121,0	102,6	103,9

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe,
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2005 I-XII	773,9	367,3	2,11
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2006 X	976,5	503,7	1,94
XI	987,6	535,8	1,84
XII	987,6	572,5	1,73
2007 I	992,8	630,5	1,57
II	1039,8	646,7	1,61
III	1008,9	634,5	1,59
IV	983,3	620,1	1,59
V	999,0	610,9	1,64
VI	982,0	582,2	1,69
VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
Wskaźnik zmian w %			
<u>X 2007</u> IX 2007	101,1	9,9	x
<u>X 2007</u> X 2006	109,1	16,4	x
<u>X 2007</u> XII 2006	107,8	14,4	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy
2005 I-XII	3,23	3,92	4,27	4,72	5,40	5,90
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2006 X	3,23	x	4,06	4,74	5,25	5,48
XI	3,25	x	4,03	4,75	5,26	5,49
XII	3,39	4,01	4,02	4,74	5,25	5,47
2007 I	3,41	3,94	4,08	4,79	5,26	5,47
II	3,38	3,92	4,12	4,81	5,25	5,46
III	3,64	4,00	4,03	4,80	5,28	5,46
IV	3,73	3,85	4,06	4,79	5,24	5,42
V	3,55	x	4,12	4,81	5,25	5,40
VI	3,49	x	3,99	4,80	5,25	5,38
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
Wskaźnik zmian w %						
$\frac{X\ 2007}{IX\ 2007}$	106,6	112,6	111,4	102,9	100,9	102,0
$\frac{X\ 2007}{X\ 2006}$	119,5	x	115,3	106,3	103,6	102,7
$\frac{X\ 2007}{XII\ 2006}$	113,9	116,0	116,4	106,3	103,6	102,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

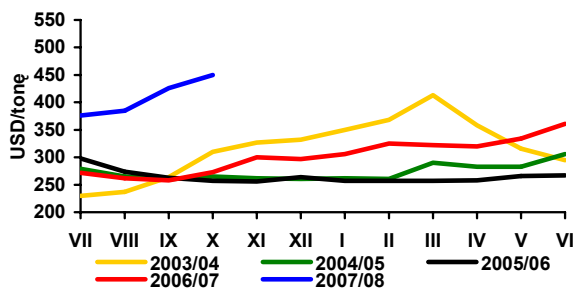
Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	Masło w op. 200 g ^a	Smalec w op. 250 g	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	Masło w op. 200 g ^b	Smalec w op. 250 g
2005 I-XII	3,68	4,68	7,20	12,01	3,70	4,96	6,44	12,50	15,75	5,56
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
X	3,72	4,84	6,70	11,53	2,85	4,92	6,24	12,13	15,20	4,44
XI	3,72	4,80	6,66	11,64	2,83	4,92	6,26	12,15	15,15	4,44
XII	3,80	4,80	6,63	11,58	2,84	4,84	6,26	12,10	15,05	4,40
2007 I	4,12	5,28	7,00	11,56	2,71	4,92	x	12,13	15,10	4,44
II	4,16	5,28	6,82	11,55	2,70	4,96	x	12,08	15,15	4,32
III	4,16	5,40	7,06	11,55	2,65	4,96	x	11,98	15,15	4,32
IV	4,08	x	7,15	11,62	2,64	4,96	x	11,98	15,25	4,32
V	4,08	5,04	7,11	11,69	2,61	5,00	x	12,08	15,25	4,32
VI	4,12	5,04	7,12	11,99	2,63	5,00	x	12,03	15,40	4,32
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{X\ 2007}{IX\ 2007}$	113,8	104,7	102,1	103,7	106,0	103,1	x	101,0	106,5	101,9
$\frac{X\ 2007}{X\ 2006}$	133,3	111,6	109,9	135,4	105,6	108,1	x	102,3	129,6	99,1
$\frac{X\ 2007}{XII\ 2006}$	130,5	112,5	111,0	134,8	106,0	109,9	x	102,5	130,9	100,0

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

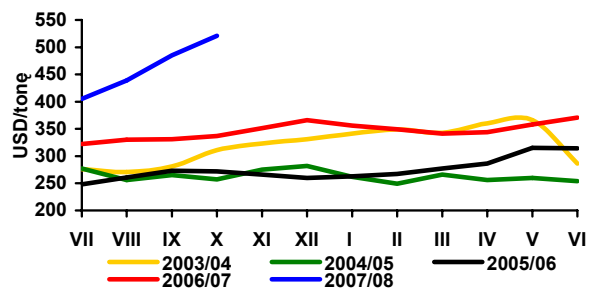
^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

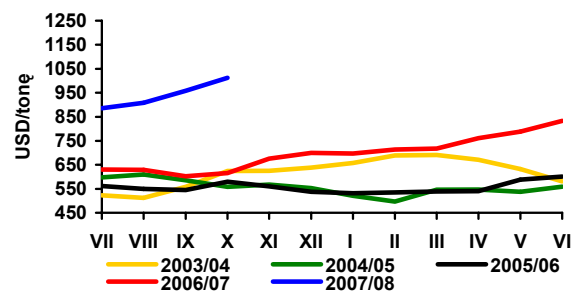
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (cif Rotterdam)

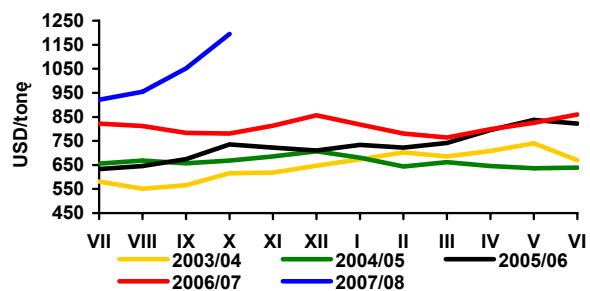
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (cif Hamburg)

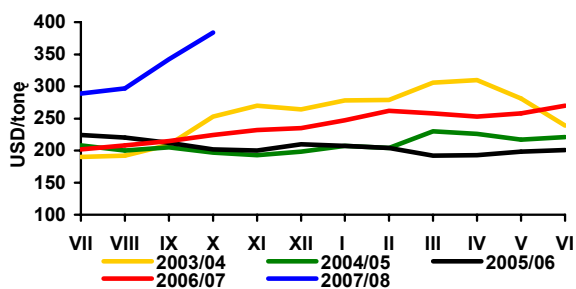
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (fob ex-mill)

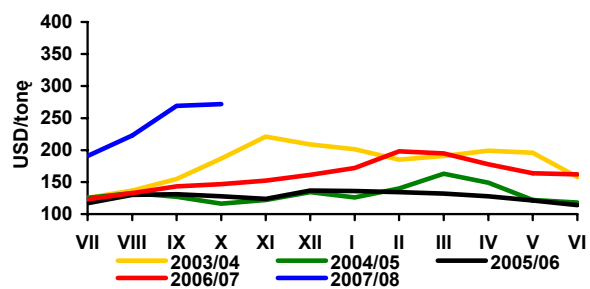
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (fob ex-mill)

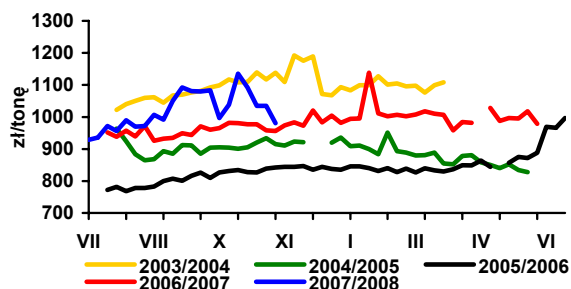
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śrutu sojowej 44/45% białka (cif Rotterdam)

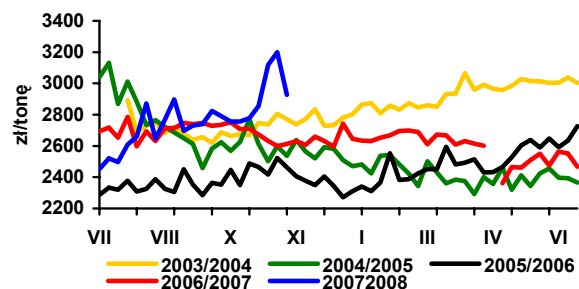
Rys. 6. Ceny niemieckiej śrutu rzepakowej 34% białka (fob ex-mill Hamburg)

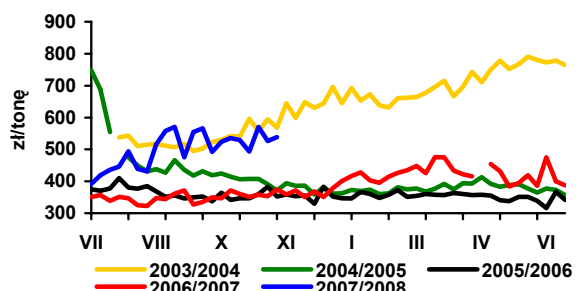
Rys.7. Ceny skupu rzepaku (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

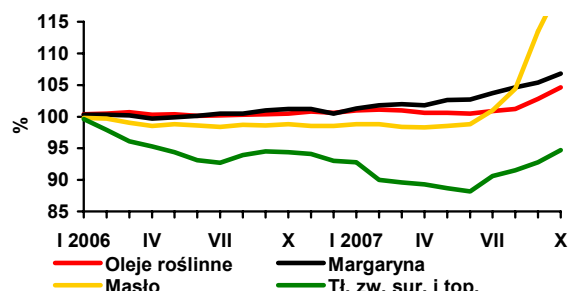
Rys.8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śrutu rzepakowej (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 10. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2005 = 100)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Znaczący wzrost zbiorów spowodował, że ceny ziemniaków są dużo niższe niż poprzednim sezonie, mimo poprawy jakości handlowej. W październiku ceny targowiskowe obniżyły się w porównaniu z wrześniem o ok. 7% i wyniosły 557 zł/tonę, a w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku były niższe o 40%.

W październiku najniższe ceny, 420-493 zł/tonę, notowano w województwach: podlaskim, mazowieckim, lubelskim i świętokrzyskim. Najdroższe ziemniaki, w cenie przekraczającej 700 zł/tonę można było kupić w województwie zachodniopomorskim, a tylko nieco taniej w pomorskim i małopolskim (ok. 650 zł/tonę).

W pierwszych miesiącach bieżącego sezonu ceny skupu ziemniaków były niższe niż przed rokiem. Natomiast w październiku wyniosły 193 zł/tonę i były o 5% wyższe aniżeli w analogicznym okresie ubiegłego roku. W tym okresie dominują głównie ziemniaki skrobiowe skupowane w ramach umów kontraktacyjnych, za które rolnicy otrzymują cenę minimalną. Cena ta jest określona przez Komisję Europejską i jest taka sama we wszystkich krajach Unii. Cena minimalna ustalona została za tonę dostarczonych ziemniaków, ale uzależniona od zawartości skrobi. Za tonę ziemniaków o zawartości skrobi 18% rolnik otrzymuje niecałe 38 EUR, co przy kursie 3,7 PLN/EUR stanowi ok. 140 zł/tonę. W bieżącym sezonie przeciętna zawartość skrobi jest znacznie wyższa niż w ubiegłym roku (przynajmniej 18%), w związku z tym i ceny płacone za ziemniaki skrobiowe również wzrosły. Ponadto niektóre krochmalnie dodatkowo premiowały wywiązanie się z zawartej umowy.

Mimo wzrostu podaży i spadku cen ziemniaków, utrzymuje się tendencja wzrostowa cen przetworów ziemniaczanych. Natomiast, na skutek przynajmniej częściowego odbudowa-

nia produkcji skrobi ziemniaczanej, jej ceny, zwłaszcza na poziomie producenta, od początku bieżącej kampanii systematycznie spadają.

W 2007 r. nastąpiło obniżenie eksportu i wzrost importu ziemniaków i przetworów ziemniaczanych. W ciągu pierwszych trzech kwartałów 2007 r. sprzedaż frytek na rynki zagraniczne wyniosła 66,1 tys. ton, wobec 76,3 tys. ton w analogicznym okresie ubiegłego roku. W eksporcie cipsów zanotowano spadek z 14,6 do 10,7 tys. ton. Eksport suszu był w analizowanym czasie niższy o 2,6 tys. ton i wyniósł 3,6 tys. ton. Obniżyła się znacząco sprzedaż skrobi ziemniaczanej i syropów skrobiowych, wzrósł jedynie eksport dekstryn. W dalszej części sezonu eksport przetworów ziemniaczanych prawdopodobnie wzrośnie, a zwłaszcza skrobi ziemniaczanej. Niskie ceny sprzyjają wzrostowi eksportu ziemniaków nieprzetworzonych, których sprzedaż na rynki zagarnicze tylko we wrześniu wyniosła 7,4 tys. ton.

W okresie styczeń-wrzesień 2007 r. import frytek wyniósł 37,5 tys. ton, chipsów 3,6 tys. ton, a suszu z ziemniaków 2,4 tys. ton, podczas gdy w analogicznym okresie poprzedniego roku było to odpowiednio: 27,8; 3,0 i 3,5 tys. ton. Duży wzrost zanotowano w imporcie skrobi nieprzetworzonych, bo z 43,0 do 60,5 tys. ton, przy czym import skrobi ziemniaczanej obniżył się z 13,7 do 7,7 tys. ton. Zwiększył się również przywóz pozostałych produktów skrobiowych. W okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2007 r. sprowadzono 116,5 tys. ton syropów skrobiowych oraz 63,4 tys. ton dekstryn i preparatów wykałacalnych na bazie skrobi, wobec odpowiednio: 80,0 i 60,3 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	38 600	39 100	34 600	-	-	-
V	29 100	32 400	28 400	-	-	-
VI	24 900	29 400	10 200	-	-	-
VII	25 800	21 900	22 800	-	-	-
VIII	44 500	36 700	69 100	806	-	2 363
IX	238 900	159 600	298 500	27 538	12 631	29 984
X	319 600	326 900	303 300	41 608	37 510	
XI	144 600	133 700		20 373	17 714	
XII	49 900	45 400		5 092	1 999	
RAZEM	855 900 ^b	747 500 ^c	766 900 ^d	95 417	71 789	32 347

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres I -XII 2005, ^c okres I-XII 2006, ^d okres I-X 2007
 Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2006 I-IX	752	1 036	9 056	33 695	64	39 951	5 651	76 298	14 603	6 206
2007 I-IX	1 138	1 361	11 856	14 462	120	29 524	8 205	66 094	10 706	3 668
VIII	3	-	181	2 229	7	5 131	665	9 578	1 489	573
2006 IX	2	-	15	1 988	10	4 282	817	7 559	1 386	520
X	2	-	1 091	4 862	4	4 867	1 044	7 217	1 396	703
XI	3	-	220	4 405	1	4 171	940	9 028	1 329	795
XII	1	373	276	2 821	16	4 414	816	9 390	1 359	725
2007 I	1	40	80	2 011	22	2 752	640	7 164	1 303	646
II	70	-	149	1 917	12	2 907	746	7 059	1 039	706
III	66	166	167	2 254	2	3 559	940	8 208	1 665	640
IV	261	457	70	878	5	3 602	1 047	7 158	1 269	441
V	304	698	11	998	27	4 736	952	7 238	1 138	303
VI	368	-	420	948	8	4 329	949	7 154	1 247	200
VII	10	-	1 182	855	18	3 744	1 069	7 747	1 188	226
VIII	22	-	2 413	782	9	3 507	1 069	7 802	984	123
IX	36	-	7 364	3 819	17	386	795	6 565	873	382

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2006 I-IX	43 141	16 578	47 439	13 682	29 292	80 049	60 323	27 841	3 040	3 535
2007 I-IX	74 401	31 709	62 836	7 702	52 826	116 506	63 419	37 469	3 581	2 417
VIII	114	0	3 650	3 553	2 820	8 743	7 660	4 558	484	320
2006 IX	105	1 678	853	3 394	3 613	11 501	6 360	3 588	325	347
X	237	90	386	1 847	4 681	12 441	6 840	3 532	279	473
XI	566	427	665	1 513	4 253	13 982	7 028	2 657	238	373
XII	1 067	414	1 061	1 776	5 619	13 175	7 869	2 999	337	281
2007 I	1 637	316	3 565	482	5 039	10 087	5 743	3 705	247	497
II	2 334	4 083	4 236	867	4 510	11 376	6 982	3 353	224	432
III	4 404	10 114	10 574	1 279	4 598	15 655	7 835	4 574	193	342
IV	12 139	10 344	9 294	843	3 271	12 793	6 932	3 240	211	247
V	36 916	4 161	21 330	1 164	6 316	16 396	8 186	4 735	430	387
VI	16 433	97	12 125	1 141	3 341	10 124	7 856	8 491	509	293
VII	94	1 524	1 280	891	4 038	18 261	8 025	4 346	771	65
VIII	384	1 071	423	589	3 623	11 203	7 712	3 341	541	87
IX	60	-	10	446	18 090	10 611	4 150	1 684	454	69

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	IX	VII	VIII	IX	Wskaźnik zmian cen	
		2006	2007	2007	2007	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	18,4	27,4	19,9	19,3	104,9	97,0
	Targowiskowa	92,9	71,3	61,0	55,7	60,0	91,3
	Detaliczna (zł/kg)	1,25	0,85	0,76	0,74	59,2	97,4
	Importowa	167,5	72,6	184,9		256,8	254,7
	Eksportowa	43,4	25,8	29,0		15,4	112,4
Relacje cen	Skup / targowisko	0,24	0,38	0,33	0,33	-	-
	Targowisko / detal	0,78	0,84	0,80	0,80	-	-
	Skup / detal	0,19	0,32	0,26	0,26	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	147,4	143,9	143,2	140,0	138,1	97,8
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	1,91	2,69	2,42	2,33	122,0	96,3
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	2,90	4,65	4,68	4,67	161,0	99,8
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	8,18	9,10	9,16	9,20	112,5	100,4
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	32,20	32,10	32,00	32,20	100,0	100,6
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	6,52	7,22	7,24	7,28	111,7	100,6
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,34	7,60	7,64	7,74	105,4	101,3

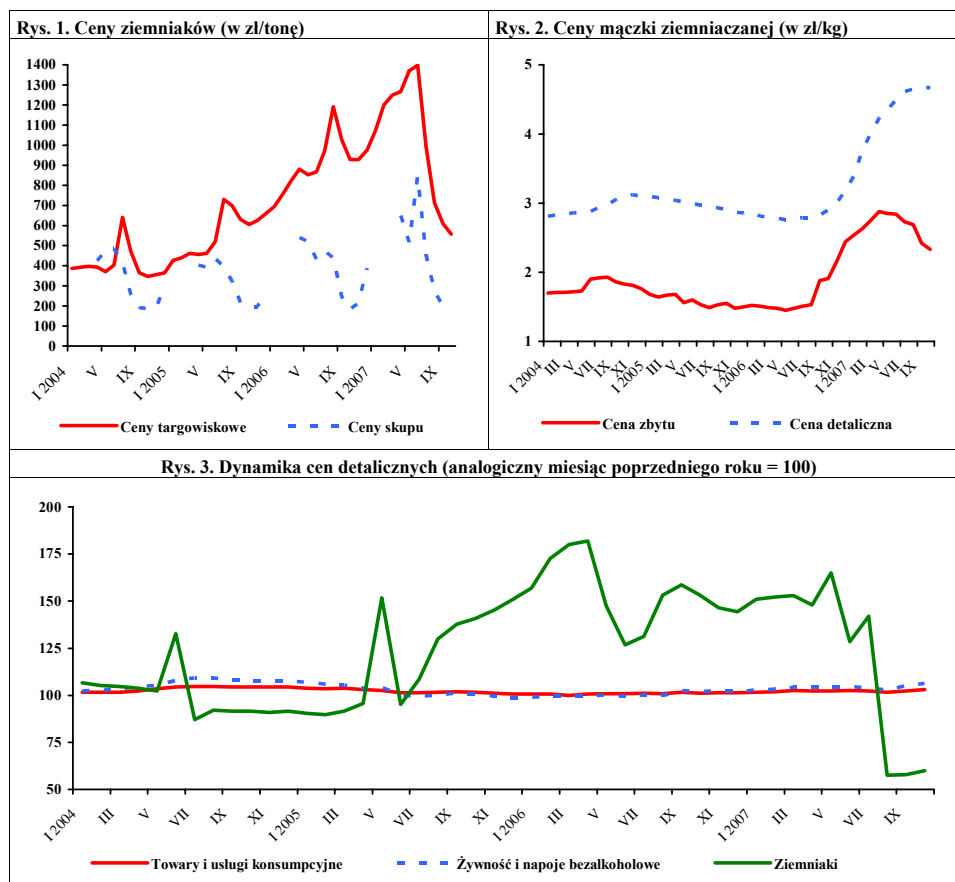
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwa		2006		2007		wsk. zmian cen	
		październik	sierpień	wrzesień	październik	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	104,9	65,7	72,5	60,9	58,1	92,7
2	Kujawsko-pomorskie	93,3	57,7	67,6	51,5	55,2	89,3
3	Lubelskie	79,7	60,0	78,8	49,3	61,9	82,3
4	Lubuskie	106,5	71,8	80,2	61,9	58,2	86,3
5	Łódzkie	93,2	50,6	63,0	47,6	51,1	94,1
6	Małopolskie	83,2	64,5	71,6	63,9	76,7	99,0
7	Mazowieckie	91,2	56,2	68,3	46,5	50,9	82,7
8	Opolskie	106,0	69,3	87,5	60,7	57,2	87,5
9	Podkarpackie	90,3	69,0	78,3	61,8	68,5	89,6
10	Podlaskie	78,8	50,7	69,1	42,0	53,3	82,8
11	Pomorskie	100,5	69,6	76,1	65,1	64,8	93,6
12	Śląskie	97,4	59,3	72,9	58,2	59,7	98,0
13	Świętokrzyskie	82,7	60,4	60,6	48,4	58,6	80,2
14	Warmińsko-mazurskie	88,0	58,7	69,2	56,4	64,1	96,1
15	Wielkopolskie	103,1	61,0	67,4	58,5	56,8	95,9
16	Zachodniopomorskie	104,3	72,8	78,2	71,2	68,2	97,8
maksimum		106,5	87,5	72,8	71,2	x	
minimum		78,8	60,6	50,6	42,0		
różnica w %		35,2	44,4	43,8	69,7		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W listopadzie 2007 r. w porównaniu z październikiem, w wyniku obniżenia się podaży wzrosły ceny skupu pomidorów szklarniowych (o 19% do 4,03 zł/kg) i buraków ćwikłowych (o 5% do 0,46 zł/kg) przeznaczonych do bezpośredniego spożycia. Ceny skupu cebuli (0,64 zł/kg) i marchwi (0,59 zł/kg) utrzymały się na poziomie zbliżonym do poprzedniego miesiąca. Natomiast potaniała kapusta biała (o 5% do 0,38 zł/kg) i pieczarki (o 4% do 4,60 zł/kg). Podrożała większość warzyw kierowanych do przetwórstwa. W skupie do przetwórstwa więcej płacono za brokuły różyczkowane (o 13%), kapustę białą i kalafiorów różyczkowane. Niemal tym samym poziomie utrzymały się ceny marchwi, buraków i cebuli obieranej. Potaniała większość warzyw przeznaczonych na eksport, a najbardziej: kapusta biała (o 15%), pekińska i czerwona. Wyższe były ceny pietruszki i cebuli. Wzrosły ceny hurtowe większości warzyw: ogórków gruntowych (o 70%), spod osłon (o 51%), pomidorów spod osłon oraz marchwi. W stosunku do listopada 2006 r. wzrosły ceny skupu większości warzyw do bezpośredniej konsumpcji, do przetwórstwa i na eksport, a najbardziej: kapusty białej, pekińskiej, czerwonej i kalafiorów. W handlu hurtowym ceny większości warzyw obniżyły się: cebuli (o 41%), buraków (o 19%) i marchwi (o 12%).

W październiku 2007 r. w porównaniu z wrześniem obniżyły się ceny detaliczne większości gatunków warzyw świeżych: kapusty białej, marchwi, cebuli, buraków, selerów, porów, kalafiorów i pieczarek. Natomiast wzrósł poziom cen detalicznych: papryki, pomidorów i ogórków gruntowych. W tym czasie prawie nie zmieniły się ceny detaliczne i zbytu przetworów warzywnych. W stosunku do października 2006 r. nastąpił wzrost cen detalicznych większości warzyw świeżych: ogórków gruntowych (o 61%), kalafiorów (o 49%), kapusty białej, papryki, pomidorów gruntowych i pieczarek. Wzrosły ceny detaliczne niemal wszystkich przetworów, a najbardziej: mrożonej fasoli szparagowej (o 23%), mrożonych kalafiorów, mrożonych mieszanek warzywnych i soku wielowarzywnego. Zbliżona do ubiegłorocznej była cena detaliczna kukurydzy konserwowej i keczupu. Wzrosły ceny zbytu kon-

centratu pomidorowego (o 11%), ogórków konserwowych i keczupu. Potaniały mrożone kalafiorów i sok pomidorowy.

We wrześniu 2007 r. w porównaniu z wrześniem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze trzykrotnie zwiększyły produkcję konserw warzywnych. Wzrosła produkcja soku pomidorowego (o 88%), jednogatunkowych soków warzywnych i marynat. Natomiast o 15% mniej wyprodukowano gotowych dań mrożonych.

We wrześniu 2007 r. wyeksportowano 30,3 tys. ton warzyw świeżych o wartości 15,1 mln EUR, co oznacza spadek ilości o 12% i wartości o 34% w stosunku do września 2006 r. Na zmniejszenie wolumenu eksportu wpłynął spadek sprzedaży ogórków (o 81%), kalafiorów (o 32%) i pomidorów (o 27%). Natomiast ośmiokrotnie wzrosła sprzedaż marchwi. We wrześniu br. wyeksportowano 27,5 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 17 mln EUR. Rozmiary i wartość eksportu przetworów obniżyły się w stosunku do września 2006 r. o około 20%. Obniżyła się sprzedaż wszystkich przetworów: o 32% konserw, o 22% mrozonek, o 18% suszy i o 8% marynat.

Import warzyw świeżych we wrześniu 2007 r. wyniósł 4 tys. ton, a jego wartość 2,2 mln EUR. W porównaniu z wrześniem 2006 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 52%, a jego wartość wzrosła o 2%. Na spadek importu warzyw wpłynął o 59% niższy zakup papryki, o 67% cebuli i o 21% czosnku. Natomiast – wskutek obniżającej się podaży pomidorów i ogórków gruntowych – wzrósł zakup tych gatunków odpowiednio o 216 i 18%. Ponadto o 23% więcej zakupiono marchwi. Import przetworów warzywnych wyniósł 8,1 tys. ton, a jego wartość 7,2 mln EUR. W porównaniu z wrześniem 2006 r. ilość i wartość importu obniżyła się odpowiednio o 20 i 11%. O zmniejszeniu importu przetworów warzywnych zdecydował spadek zakupu mrozonek (o 48%) i konserw (o 45%). Natomiast więcej zakupiono suszy (o 35%), marynat (o 21%) i koncentratu pomidorowego (o 19%).

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafory gruntowe (szkl.)	Pieczarki
2006 IX	0,94	1,57	0,34	0,74	0,58	0,95	0,70	1,07	1,65	1,91	5,26
X	0,82	1,38	0,29	0,59	0,45	-	-	0,50	1,99	-	4,29
XI	0,90	1,35	0,29	0,57	0,50	-	-	-	2,82	-	4,32
XII	0,93	1,39	0,26	0,58	0,48	-	-	-	4,07	-	4,68
2006 I-XII	0,85	1,29	0,58	0,85	0,64	1,11	0,80	0,79	3,58	2,06	4,50
2007 I	0,94	1,46	0,27	0,61	0,50	-	-	-	5,17	-	4,46
II	1,04	1,56	0,30	0,67	0,51	-	-	-	-	-	4,38
III	1,12	1,65	0,33	0,71	0,54	-	-	-	7,06	-	4,28
IV	1,47	1,81	0,47	0,75	0,54	-	-	-	7,69	-	4,25
V	1,71	2,05	1,08	0,86	0,57	-	-	-	4,08	-	4,09
VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2007</u> X 2007	100	97	95	102	105	x	x	x	119	x	96
<u>XI 2007</u> XI 2006	71	92	131	104	92	x	x	x	143	x	106

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafory różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2006 IX	1,16	0,29	0,23	0,25	-	0,96	1,29	1,01	0,90	0,47	0,23
X	1,20	0,25	0,24	0,24	-	0,83	1,34	0,80	-	0,46	0,22
XI	1,42	0,25	0,23	0,22	0,65	-	1,39	0,90	-	-	-
XII	1,45	0,25	0,24	0,23	0,73	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,95	0,48	0,36	0,26	0,86	0,88	1,37	0,92	0,99	0,48	0,23
2007 I	1,43	0,28	0,34	0,25	0,98	-	-	-	-	-	-
II	1,43	0,33	0,46	0,26	1,13	-	-	-	-	-	-
III	1,46	0,33	0,43	0,27	0,80	-	-	-	-	-	-
IV	1,59	0,39	-	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	1,76	0,66	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2007</u> X 2007	99	106	104	96	x	x	113	102	x	x	x
<u>XI 2007</u> XI 2006	55	132	104	105	x	x	106	117	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemiaki
2006 VIII	2,01	0,80	1,53	0,40	0,70	3,08	1,00	-	3,25	0,91	1,40	0,57	-
IX	2,53	0,75	1,25	0,34	0,65	2,53	0,79	-	1,01	0,88	-	0,40	-
X	2,64	1,60	0,72	0,26	0,49	2,20	0,80	2,20	0,83	0,69	1,00	0,40	-
XI	2,80	-	0,63	0,24	0,43	-	0,62	1,65	0,75	0,74	1,00	0,36	-
XII	-	-	0,61	0,24	0,40	-	0,60	1,50	0,74	0,79	1,00	0,41	-
2006 I-XII	3,05	1,03	0,95	0,45	0,68	2,60	0,85	1,97	1,68	0,67	1,38	0,54	-
2007 I	-	-	0,70	0,24	0,45	-	0,57	1,64	0,79	0,83	1,00	0,37	-
II	-	-	1,02	0,25	0,54	-	0,60	1,70	0,98	0,84	1,00	0,31	-
III	-	-	1,57	0,25	0,69	-	0,60	1,33	1,20	0,84	-	0,28	-
IV	-	-	2,40	0,46	1,18	-	-	1,40	1,30	0,88	-	0,23	-
V	3,06	-	1,21	0,83	-	-	-	2,20	2,50	1,05	-	0,25	-
VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	99	x	85	82	93	x	94	107	99	102	102	97	x
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	121	x	110	133	119	x	82	89	103	59	86	100	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2006 VI	2 414	648	20 236	4 221	871	2 172
VII	2 727	258	20 451	10 320	642	8 353
VIII	2 890	571	25 791	12 150	853	12 760
IX	3 331	898	57 993	12 202	1 333	8 031
X	2 561	1 080	71 581	6 593	1 605	6 089
XI	2 226	840	52 278	5 611	1 540	4 566
XII	2 152	933	32 767	3 384	1 343	3 325
2006 I-XII	32 607	10 456	428 679	72 237	15 502	57 187
2007 I	3 306	837	37 035	5 341	1 626	3 285
II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
Wskaźnik zmian w %						
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	188	110	116	334	85	103

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												IX 2007 IX 2006 (%)
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX								
Warzywa ogółem	28586	31080	31494	34528	35669	26596	23295	380054	25733	22945	28150	18734	26447	35073	36371	38443	30284								
Cebula	10317	6501	6525	7818	7970	10169	7543	144225	8366	7144	6849	5346	6389	6373	77528	7914	9141								
Kapusta	2458	1728	1451	2338	5439	3504	4722	48426	4700	5274	8437	6212	3331	5804	4670	2032	2454								
Marchew	1800	454	267	269	340	858	508	12441	819	684	964	992	1509	1715	1738	1539	2259								
Ogórki	2168	5814	7665	4217	566	220	318	22260	410	147	44	384	1158	2574	5620	4112	807								
Pomidory	6161	10415	10535	11663	9203	2091	1320	56486	945	1017	1415	1419	8856	10348	8937	12983	8479								
Kalafior	2174	2863	1636	2653	3973	1025	114	15127	174	202	322	257	1093	4017	2732	3711	1816								
Przetwory ogółem	28715	21020	22353	34567	43539	41175	35206	418814	39126	38105	49998	31000	32128	27401	23400	25414	27547								
Susze	1256	1143	1160	1447	1856	1841	1069	17436	1546	1224	1102	1060	1068	913	785	799	1193								
Marynaty	1967	1874	2175	2779	3451	3319	2264	30726	2260	2317	2645	3050	2956	3000	2343	2309	2561								
Konserwy	1873	1060	1745	2973	3968	3968	3941	34973	3683	3952	4438	3676	3256	2328	1829	1836	2031								
-kapusta kwasz.	527	375	628	1142	1109	1466	1696	11543	1784	1852	2376	1953	1159	911	732	591	581								
Mrożonki	21117	15214	15122	25239	31484	28735	25455	306806	29264	28210	33436	20729	22593	18505	15826	18017	19694								
Pieczarki i ich przetwory	9394	7827	7846	9447	12246	12602	14598	132479	14648	13021	17499	15833	15019	11475	10667	9928	9653								
Warzywa ogółem	13077	15949	16272	22835	16390	10237	90676	145484	9596	8564	10346	8348	16217	18562	19354	19511	15075								
Cebula	5713	8697	7915	8535	6389	1425	917	44928	4247	3606	3316	2796	3426	3463	3709	2706	3058								
Kapusta	488	299	227	331	572	515	565	7113	571	675	1368	859	747	1219	833	340	414								
Marchew	327	187	129	108	100	135	131	2360	139	136	177	163	335	350	411	204	252								
Ogórki	909	1936	2490	1399	311	148	200	8174	247	54	45	299	797	2003	1767	1440	506								
Pomidory	5713	8697	7915	8535	6389	1425	917	44928	680	715	1218	1732	7270	7895	8091	10083	6853								
Kalafior	612	810	708	1127	1098	429	64	5281	94	109	169	141	416	1088	1353	1344	913								
Przetwory ogółem	15715	11498	13573	21414	26736	25347	21464	240414	24281	22110	26039	18682	19870	17973	15228	16161	16969								
Susze	1985	1788	1973	2507	3185	3201	2116	28686	2957	2204	2203	1945	2132	1804	1554	1622	2421								
Marynaty	1546	1461	1589	2166	2832	2676	1803	23838	2083	1974	2434	2074	2122	2243	1710	1749	1871								
Konserwy	1474	768	1247	2020	2406	2243	2171	21769	2069	2090	2428	2033	1988	1930	1445	1589	1610								
-kapusta kwasz.	272	196	234	410	423	492	590	4739	508	514	649	519	376	384	268	226	204								
Mrożonki	8914	6349	7029	13070	16221	15362	13506	144681	15275	13979	16637	10848	11853	9724	8264	9238	9308								
Pieczarki i ich przetwory	14154	11391	11603	14191	18053	18056	20057	189059	21557	18451	23967	21301	20559	16492	15596	15076	13309								

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006										2007									IX 2007 IX 2006 (%)	
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX				
Warzywa ogółem	20796	11061	5693	8259	10309	23836	34918	249374	35015	33037	47821	43298	34996	19463	8891	4158	3979	48			
Cebula	8285	3699	2596	6031	5903	6621	8893	53275	8482	10827	10759	12491	11237	5745	2776	1255	1407	23			
Kapusta	26	11	2	0	2	0	8	1849	56	57	355	1663	1167	306	-	115	2	-			
Marchew	5729	3111	1580	185	1108	238	639	34763	1013	2049	4385	4842	5677	5287	803	486	227	123			
Ogórki	123	22	34	43	1151	3453	3791	19093	5003	2540	2957	2024	1452	269	147	34	507	118			
Pomidory	3558	2194	649	178	358	7539	11840	67860	11165	9021	13972	10579	8729	4354	2115	512	563	316			
Papryka	1718	1078	82	874	376	2294	3328	22948	2462	2244	2530	2167	2217	2110	1409	476	361	41			
Czosnek	452	451	407	476	363	428	861	6081	739	275	866	1086	519	358	929	591	374	79			
Przetwory ogółem	7677	7293	9459	10175	10857	12118	9464	113190	11523	12278	14269	10272	12139	12165	11313	11383	8107	80			
Mrożonki	1763	1509	2798	3264	2343	2572	2620	29683	2801	3589	3818	2610	2695	2540	2359	2850	1694	52			
Susze	824	525	547	605	567	843	643	9226	1499	1052	1237	796	947	1175	879	727	819	135			
Marynaty	572	537	525	712	1098	1070	799	8665	834	896	979	1048	1006	926	730	843	864	121			
Konserwy	1294	1350	2212	2233	3264	2380	2285	25026	1327	2759	3449	1868	2223	2056	2045	2835	1230	55			
-kukurydza konserv.	629	722	1605	1538	2104	1531	1389	15044	672	1606	2225	912	1347	1058	1142	2078	282	18			
Koncentrat pomid.	2481	2511	2490	2186	2406	3913	2015	28325	3866	2968	3311	2888	4012	4205	3882	2536	2603	119			
Warzywa ogółem	9302	5454	2029	2166	3829	14659	26431	168977	31789	23747	37646	32817	18614	10010	5421	2089	2209	102			
Cebula	969	449	406	940	1049	1286	1609	8268	1576	2079	2705	2779	2594	1143	347	154	175	19			
Kapusta	9	1	1	0	2	1	4	689	29	27	165	606	280	69	-	19	1	-			
Marchew	1708	812	604	70	187	85	211	9958	271	509	1137	929	1080	1105	169	111	63	90			
Ogórki	19	3	15	27	742	2764	3813	17039	5306	3536	2585	1670	1099	154	41	20	304	1126			
Pomidory	2488	1942	354	158	433	5329	11748	61388	14239	9061	16579	14477	6355	3038	1774	548	656	415			
Papryka	2486	1253	78	319	261	2114	3538	28264	3855	3754	4736	3977	3979	3004	2051	390	198	62			
Czosnek	797	569	348	407	448	677	900	7833	832	474	1008	1034	575	439	586	326	277	68			
Przetwory ogółem	6259	5668	6829	8119	8983	9414	7784	90393	10561	11420	12262	8194	9724	9847	9612	9272	7241	89			
Mrożonki	1240	1079	1641	2133	1642	1847	1789	20246	2892	2910	3205	2036	2015	1868	1854	2044	1287	60			
Susze	1111	741	857	1204	1049	1338	1122	14033	2152	1784	1881	1238	1651	1724	1479	1398	1400	116			
Marynaty	475	420	384	631	884	832	604	6655	725	746	853	827	695	755	557	594	622	99			
Konserwy	1536	1432	2116	2230	3252	2373	2328	26028	1801	3507	3294	1675	2210	2039	2242	2365	1447	65			
-kukurydza konserv.	459	527	1108	1142	1543	1135	1064	11213	532	1253	1725	636	998	839	983	1457	229	20			
Koncentrat pomid.	1370	1347	1301	1215	1329	2098	1179	15715	2079	1711	1930	1619	2253	2523	2252	1639	1698	140			

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2006 VII	0,37	0,18	0,42	0,34	0,84	0,30	1,47	1,02	0,52	0,59
VIII	0,43	0,18	0,49	0,33	0,76	0,45	1,58	0,81	0,37	0,53
IX	0,47	0,14	0,41	0,34	0,75	0,41	1,59	0,80	0,36	0,49
X	0,53	0,11	0,40	0,64	0,71	0,27	1,63	0,91	0,38	0,51
XI	0,46	0,16	0,17	0,84	0,73	0,42	1,49	0,90	0,34	0,53
XII	0,51	0,14	3,94	0,72	0,89	0,85	1,47	0,90	0,35	0,50
2006 I-XII	0,29	0,16	0,35	0,38	0,82	0,36	1,51	0,83	0,41	0,49
2007 I	0,51	0,12	0,17	0,60	0,72	0,54	1,43	1,15	0,28	0,46
II	0,50	0,13	0,20	0,45	0,70	0,54	1,35	1,04	0,28	0,45
III	0,48	0,16	0,18	1,03	0,86	0,52	1,32	1,23	0,27	0,46
IV	0,52	0,13	0,16	0,78	1,22	0,55	1,36	0,65	0,27	0,51
V	0,54	0,22	0,22	0,69	0,82	0,38	1,42	0,65	0,32	0,49
VI	0,54	0,21	0,20	0,87	0,76	0,27	1,49	0,71	0,42	0,44
VII	0,48	0,18	0,24	0,31	0,91	0,50	1,53	0,67	0,37	0,47
VIII	0,34	0,17	0,13	0,35	0,78	0,36	1,60	0,73	0,38	0,53
IX	0,33	0,17	0,11	0,63	0,81	0,50	1,48	0,66	0,35	0,49
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	97	100	85	180	104	140	93	90	92	92
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	70	121	27	185	108	122	93	83	97	100

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntowe ^a
2006 VI	0,88	0,71	1,25	1,17	1,86	-	1,31	3,28	2,23
VII	1,13	1,09	1,41	0,94	1,20	-	0,79	2,88	1,59
VIII	1,21	1,37	1,27	0,78	1,16	1,19	1,34	2,07	2,99
IX	1,18	0,92	0,86	0,69	1,19	0,87	1,23	2,06	2,28
X	1,11	0,92	0,81	0,64	3,13	1,02	3,05	2,62	1,40
XI	1,15	1,00	0,82	0,68	-	-	5,45	3,78	-
XII	1,19	1,06	0,78	0,67	-	-	6,53	5,58	-
2005 I-XII	0,93	0,89	1,04	0,78	1,71	1,03	4,22	5,02	2,10
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
II	1,29	1,30	0,80	0,69	-	-	11,13	-	-
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	97	92	103	98	170	x	151	126	x
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	59	142	88	81	x	x	100	108	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2006 IX	2,79	6,95	3,07	2,99	2,85	5,93	2,44
X	2,78	7,22	3,15	3,01	2,93	5,98	2,42
XI	2,73	7,32	3,16	3,06	3,03	5,96	2,45
XII	2,74	7,43	3,21	3,08	3,06	5,97	2,44
2006 I-XII	2,77	7,29	3,00	2,94	2,83	5,79	2,41
2007 I	2,74	7,60	3,31	3,08	3,08	5,98	2,26
II	2,67	7,72	3,23	2,99	3,11	6,07	2,27
III	2,67	7,74	3,22	2,98	2,89	5,98	2,26
IV	2,64	7,83	3,26	2,84	2,88	6,01	2,27
V	2,68	7,96	3,24	2,86	2,93	6,09	2,30
VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
Wskaźnik zmian w %							
<u>X 2007</u> IX 2006	102	99	98	99	99	102	103
<u>X 2007</u> X 2006	104	111	100	96	100	102	95

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2006 VIII	2,32	2,11 ^a	2,30	1,69	6,70	5,79	5,13	-	1,90	3,95	7,14
IX	2,08	0,98	1,82	1,44	4,66	4,40	3,71	3,21	1,84	3,48	6,65
X	1,90	0,80	1,62	1,34	3,34	4,08	3,39	3,61	2,98	2,37	5,96
XI	1,85	0,75	1,55	1,30	3,20	3,84	5,76	-	-	2,98	5,95
XII	1,92	0,74	1,57	1,29	3,10	3,82	7,31	-	-	4,49	6,15
2006 I-XII	1,74	1,05	1,87	1,47	4,39	4,78	8,23	3,41	2,36	4,45	6,13
2007 I	2,01	0,76	1,59	1,29	3,06	4,08	10,41	-	10,3	5,84	6,11
II	2,09	0,75	1,64	1,29	3,11	4,23	12,11	-	-	5,76	6,05
III	2,15	0,75	1,66	1,29	3,20	4,28	12,96	-	-	5,54	6,02
IV	2,43	0,90	1,75	1,32	3,68	4,40	14,59	-	-	6,14	6,04
V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 ^a	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2007</u> IX 2006	91	81	96	97	89	98	113	130	126	98	93
<u>X 2007</u> X 2006	85	125	92	94	93	93	137	133	161	149	115

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiori mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2006 VIII	4,23	15,43	6,24	5,64	6,68	5,48	8,70	3,55	5,35	7,97	3,81
IX	4,24	15,43	6,26	5,66	6,66	5,50	8,70	3,55	5,35	8,00	3,80
X	4,28	15,57	6,48	5,70	6,78	5,62	8,70	3,55	5,40	8,06	3,80
XI	4,30	15,57	6,76	5,76	7,00	5,76	8,75	3,57	5,35	8,00	3,80
XII	4,30	15,57	7,06	5,78	7,18	5,90	8,75	3,57	5,28	7,86	3,79
2006 I-XII	4,26	15,52	6,35	5,57	6,77	5,53	8,69	3,56	5,29	7,91	3,81
2007 I	4,29	15,57	7,22	5,76	7,28	6,00	8,80	3,59	5,33	7,91	3,99
II	4,27	15,57	7,44	5,80	7,42	6,02	8,85	3,59	5,38	7,94	3,98
III	4,26	15,71	7,58	5,80	7,52	6,10	8,85	3,61	5,33	7,97	4,00
IV	4,21	15,86	7,60	5,78	7,54	6,10	8,85	3,61	5,30	7,83	4,01
V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2007</u> <u>IX 2006</u>	101	101	101	102	101	102	100	101	101	100	102
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	100	104	123	104	114	114	102	105	103	101	109

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

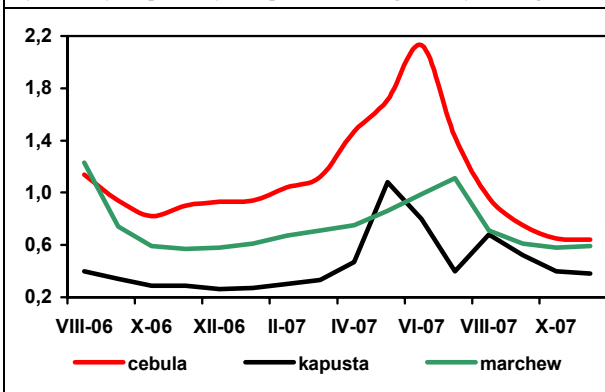
Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiori
2006 VI	46	61	66	28	-	-
VII	45	64	63	29	44	55
VIII	52	67	58	28	48	48
IX	54	69	31	26	-	-
X	52	75	29	28	-	-
XI	53	74	30	26	-	-
XII	50	75	32	28	-	-
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-

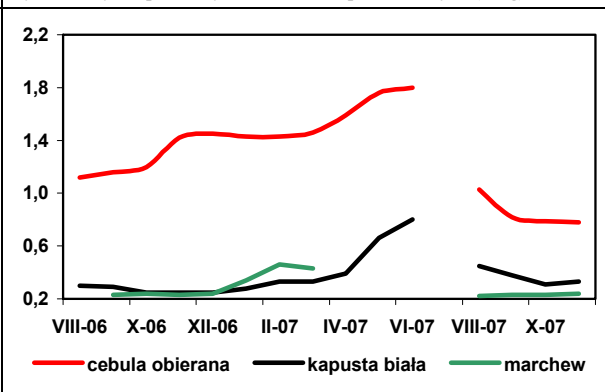
Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemie.

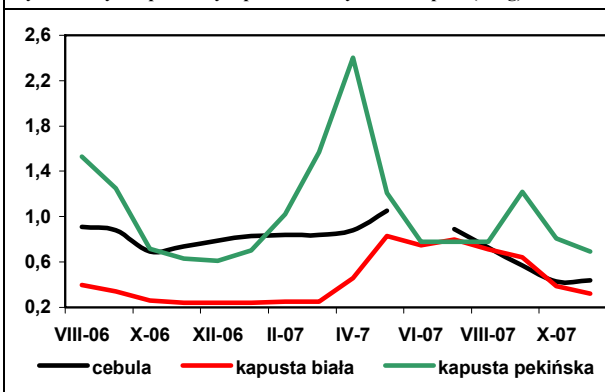
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

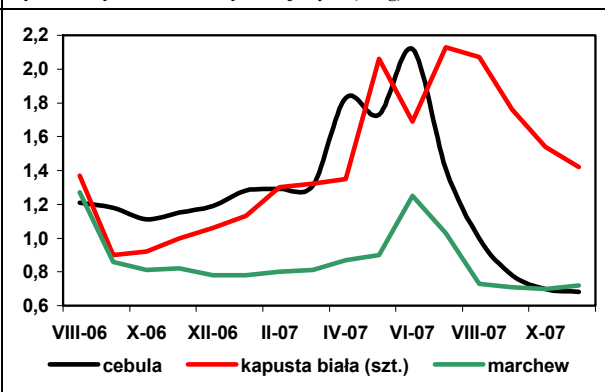
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

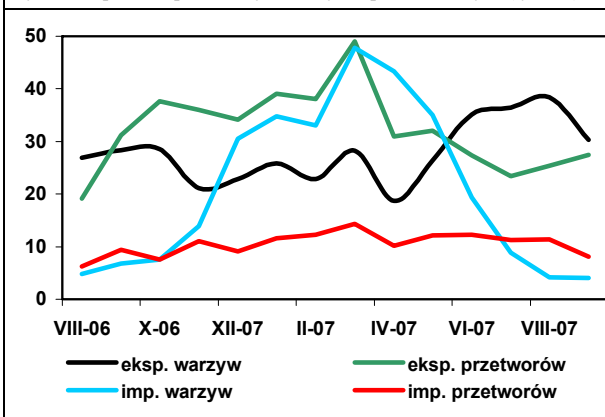
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

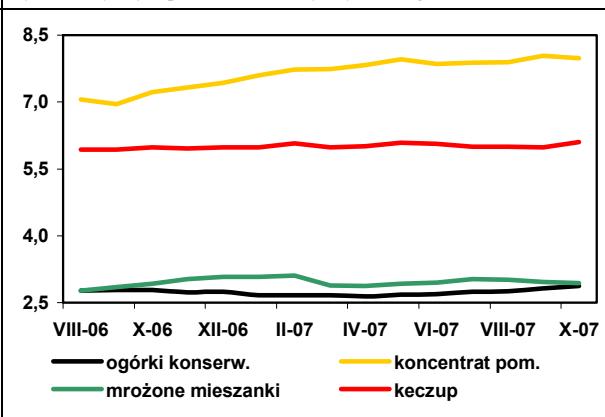
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

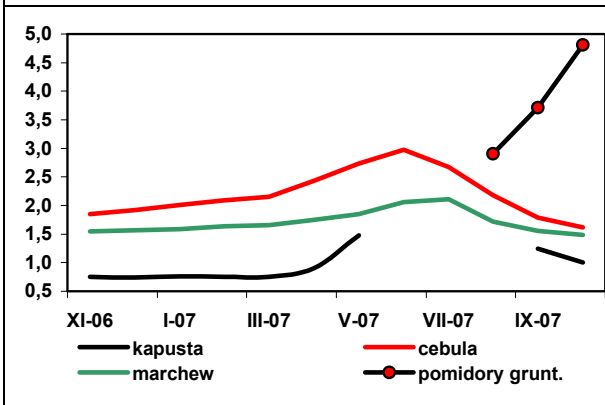
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

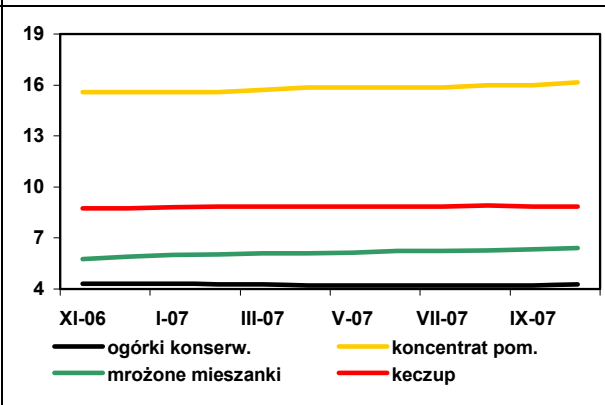
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W listopadzie 2007 r. średnie ceny jabłek na rynku hurtowym zwiększyły się w porównaniu do listopada 2006 r. o 59%. Najbardziej podrożały odmiany: Cortland (o 63%) i Jonagold (o 50%). Ceny jabłek kierowanych do przetwórstwa zwiększyły się o 95%, a przeznaczonych na eksport o 87%. Ceny hurtowe gruszek wzrosły o 13%, a płacone przez firmy eksportowe o ponad 30%. Ceny hurtowe truskawek (przede wszystkim importowanych) zwiększyły się o 77%. Na rynkach hurtowych droższe były owoce południowe. Najbardziej wzrosły ceny cytryn (o 65%), a najmniej bananów (o 4%). Ceny hurtowe jabłek, gruszek, bananów, mandarynek i pomarańczy były w listopadzie 2007 r. niższe niż miesiącu poprzednim. Wzrosły natomiast hurtowe ceny cytryn, winogron i truskawek. Niższe niż w październiku były ceny oferowane za jabłka przez firmy eksportowe i zakłady przetwórcze.

W październiku 2007 r. w relacji do października roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej wzrosły o 45%, owoców południowych o 13%, a przetworów owocowych o 2%. Spośród owoców świeżych najbardziej podrożały jabłka (o 64%), śliwki (o 28%), a spośród przetworów – mrożone truskawki (o 31%) i sok pomarańczowy (o 14%). Zwiększyły się w porównaniach obu tych miesięcy ceny zbytu większości przetworów, a najbardziej ceny soku jabłkowego i pomarańczowego. Ceny zbytu większości przetworów wzrosły bardziej niż detaliczne, co oznacza zmniejszenie marży handlowej na rynku tych produktów. W okresie styczeń–październik średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów zwiększyły się w porównaniu z tym samym czasem 2006 r. o 7,3%, przy wzroście cen żywności o 4,3%.

W firmach średnich i dużych we wrześniu 2007 r. mniejsza niż we wrześniu roku poprzedniego była produkcja mrożonek owocowych (o 43%), soków zagęszczonych (o 24%) i kompo-

tów (o 15%). Produkcja soków pitnych zwiększyła się o 14% (mniejsza była produkcja soku jabłkowego i pomarańczowego, a wyższa soków mieszanych). W okresie styczeń–wrzesień 2007 r. produkcja soków zagęszczonych i owoców mrożonych była niższa w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego o 12%, dżemów o 9%, soków pitnych o 2%, a kompotów o 1%.

We wrześniu rozmiary eksportu owoców świeżych były niższe niż we wrześniu 2006 r. o 22% i wyniosły 25 tys. ton. Decydujący był spadek eksportu jabłek (o 63%) i śliwek (o 57%). Wyższy był jedynie eksport malin (o 118%). Zmniejszył się wolumen zagranicznej sprzedaży większości przetworów owocowych, a najbardziej obniżył się eksport dżemów (o 84%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 56%). W wyniku wzrostu cen transakcyjnych wpływy z eksportu owoców świeżych zwiększyły się o 47%, a z eksportu przetworów obniżyły się mniej niż wolumenu sprzedaży. Import owoców świeżych zwiększono o 19%. Niższy był przywóz większości owoców południowych, natomiast dwunastokrotnie wyższy był import jabłek (importowane jabłka stanowiły uzupełnienie bazy surowcowej krajowych zakładów przetwórczych). Przywóz przetworów owocowych zwiększył się o 8% do 22,4 tys. ton. Wzrósł import soków zagęszczonych (głównie jabłkowego) i suszy owocowych, a obniżył się dżemów i owoców południowych w puszkach. Nie zmienił się przywóz owoców mrożonych. Wartość importu owoców świeżych i ich przetworów, z powodu zwiększenia cen transakcyjnych większości produktów, wzrósł bardziej niż wolumen przywozu. W okresie styczeń–wrzesień 2007 r. łączna wartość eksportu owoców świeżych i ich przetworów zwiększona została w porównaniu z tym samym czasem roku poprzedniego o 23%, a importu o 12%. Dodatkowo saldo obrotów handlu zagranicznego wzrosło z 2,8 do 80,7 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2006 IX	1,07	2,04	-	-	-	-	1,00
X	0,99	2,03	-	-	-	-	1,24
XI	0,97	2,52	-	-	-	-	-
XII	0,98	2,38	-	-	-	-	-
2006 I-XII	1,37	2,41	1,77^a	2,22^a	2,42	2,99	1,43^a
2007 I	1,05	2,20	-	-	-	-	-
II	1,04	2,34	-	-	-	-	-
III	1,27	2,45	-	-	-	-	-
IV	1,39	2,73	-	-	-	-	-
V	1,98	2,82	8,43	-	-	-	-
VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	93	93	x	x	x	x	x
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	196	96	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2006 IX	0,26	-	-	-	1,99	0,66	-	-	0,48
X	0,29	-	-	-	2,25	0,60	-	-	0,42
XI	0,38	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,49	-	-	-	-	-	-	-	-
I-XII	0,37	1,99^a	1,02^a	0,63^a	2,16^a	0,64^a	1,36^a	0,90^a	0,47^a
2006 I	0,47	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 II	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	3,24	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)									
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	88	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	195	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2006 IX	0,76	1,00	-	-	-	-	0,79	1,67	1,57	-	-	-	0,82
X	0,73	1,00	-	0,76	0,63	0,65	0,71	1,56	1,59	-	-	-	1,33
XI	0,78	1,03	1,04	0,76	0,73	0,73	0,73	1,54	1,45	-	-	-	-
XII	0,81	1,04	1,32	0,86	0,79	0,79	0,77	1,48	1,45	-	-	-	-
2006 I-XII	1,15	1,47	1,33	1,38	1,29	1,30	1,23	1,71	1,51	3,88	3,25	4,78	1,19
2007 I	0,89	1,07	1,70	0,93	0,81	0,83	0,83	1,50	1,40	-	-	-	-
II	1,01	1,20	1,80	0,95	0,89	0,90	0,91	-	-	-	-	-	-
III	1,13	1,40 ^a	1,80 ^a	1,12	1,13	1,12	1,10	-	-	-	-	-	-
IV	1,24	1,33 ^a	1,73 ^a	1,17	1,18	1,16	1,15	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,77	1,60	1,98	1,97	1,95	1,96	1,91	-	-	4,50	-	-	-
VI ^a	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
$\frac{XI\ 2007}{X\ 2007}$	95	100	x	94	100	90	92	103	103	x	x	x	x
$\frac{XI\ 2007}{XI\ 2006}$	187	168	173	180	205	195	199	130	138	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
2006 VIII	7 266	9 954	21 770	28 726	80 510	4 485	4 673
IX	6 635	9 116	18 917	45 481	34 790	3 703	1 039
X	10 275	9 486	25 762	49 665	15 422	4 447	997
XI	5 851	9 892	24 329	32 662	15 221	4 774	1 511
XII	7 863	10 900	29 010	10 540	8 995	3 698	1 392
2006 I-XII	92 233	129 570	266 594	192 620	336 492	54 544	17 944
2007 I	7 063	9 502	25 947	4 203	11 179	3 951	1 876
II	5 795	7 339	25 776	2 778	10 995	3 702	1 281
III	7 552	9 443	31 246	3 044	14 565	4 273	1 307
IV	8 409	9 662	27 806	2 049	9 403	4 411	1 094
V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
Wskaźniki zmian (%)							
$\frac{IX\ 2007}{VIII\ 2007}$	95	93	128	155	67	116	95
$\frac{IX\ 2007}{IX\ 2006}$	85	73	139	76	57	107	85

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006								2007								IX 2007 IX 2006 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	
Owoce świeże	44 310	35 190	32 465	29 887	52 041	77 134	583 020	95 479	91 341	121 086	54 305	41 457	46 608	35 073	22 806	25 023	78
Jabłka	1 922	3 464	14 390	19 199	41 531	63 304	398 370	87 547	83 511	111 606	47 257	33 909	17 822	4 418	2 294	5 217	37
Gruszki	40	179	821	685	499	282	3 169	166	239	269	185	263	260	210	158	390	48
Truskawki	6 251	331	274	44	-	-	24 073	78	29	124	48	776	16 554	482	135	34	12
Sliwki	103	2 393	6 291	1 679	17	5	10 504	74	14	9	30	26	39	526	1 650	2 573	43
Maliny	10 143	5 405	3 280	854	99	61	20 776	2	15	0	150	25	2 327	7 026	3 113	7 146	218
Wiśnie	1 213	7 957	40	-	22	-	9 232	196	0	86	22	24	544	2 743	98	135	337
Przetwory owocowe	73 682	69 961	81 172	91 688	76 058	54 713	754 293	58 023	54 859	62 602	52 890	54 431	66 922	68 915	57 436	45 896	57
Zagęszczony sok jabłkowy	15 016	14 356	33 501	46 166	35 618	18 721	241 788	18 166	14 868	15 910	15 144	14 917	14 229	12 101	14 803	14 376	44
Truskawki w puszkach	802	558	622	632	658	586	8 175	718	645	968	653	543	1 412	789	779	312	51
Wiśnie w puszkach	336	766	528	581	487	531	6 405	545	635	682	592	623	592	891	316	500	95
Dżemy	1 839	2 427	3 122	3 356	2 701	2 220	28 664	545	635	682	592	623	592	891	316	500	16
Mrożonki	38 637	33 004	27 228	25 193	21 562	18 387	287 626	21 771	22 262	25 425	20 500	20 244	30 852	34 388	22 369	18 484	68
Owoce świeże	28 942	23 561	16 629	9 970	15 405	20 403	213 238	25 363	24 914	32 866	18 776	17 885	31 893	34 318	24 552	21 138	147
Jabłka	607	1 033	3 659	4 323	9 996	12 950	97 070	21 314	20 661	27 313	14 429	12 900	8 418	2 428	979	2 018	67
Gruszki	25	85	358	309	240	129	1 468	59	117	142	122	196	209	178	77	185	52
Truskawki	4 167	403	539	58	-	1	17 861	105	37	154	59	844	13 601	480	287	84	16
Sliwki	38	841	3 397	768	8	6	5 065	40	13	9	41	20	49	254	822	1 325	59
Maliny	7 954	3 657	2 126	592	103	47	15 573	3	21	0	106	19	2 449	9 254	4 198	10 127	477
Wiśnie	792	3 742	35	-	19	-	4 588	156	0	19	19	23	537	1 988	71	145	415
Przetwory owocowe	77 760	80 556	88 313	92 855	77 582	52 475	779 645	60 875	57 127	63 581	56 142	55 117	80 081	105 513	93 669	75 521	87
Zagęszczony sok jabłkowy	15 183	13 718	34 139	45 009	34 922	17 540	245 510	18 513	14 817	15 150	13 784	14 423	13 135	11 985	21 847	25 923	77
Truskawki w puszkach	939	643	696	715	736	700	9 307	906	799	1 179	782	644	1 868	975	1 102	407	59
Wiśnie w puszkach	398	702	573	620	524	550	7 148	610	678	747	589	584	656	870	357	511	90
Dżemy	2 960	3 068	3 726	3 771	3 371	2 647	35 669	610	678	747	589	584	656	870	357	511	14
Mrożonki	37 579	35 045	26 956	25 481	21 121	17 696	276 265	22 017	22 464	23 449	20 604	18 757	32 548	46 821	31 781	22 670	85

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, Ministerstwa Finansów i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

	2006												2007								IX 2007 IX 2006 (%)	
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX						
Wyszególnienie	104 783	100 636	75 867	75 528	91 926	115 349	1 029 333	104 611	90 285	94 664	78 461	70 324	75 591	117 028	109 577	90 490						
Owoce świeże	16 733	20 801	18 134	20 076	23 203	20 538	233 149	21 860	19 283	24 392	20 906	23 210	16 353	17 130	19 208	13 102	72					
Banany	9 326	8 717	11 710	22 523	42 511	71 706	382 025	66 706	56 268	48 037	33 070	19 804	9 644	9 659	8 883	9 614	82					
Owoce cytrusowe	25 669	20 419	12 819	1 706	57	186	72 456	27	83	208	31	1 945	13 917	32 158	26 362	9 202	72					
Brzoskwinie i nekt.	6 439	19 129	17 539	19 777	15 191	9 448	119 571	5 165	4 991	7 409	9 375	7 164	2 539	8 016	22 148	14 460	83					
Winogrona	34 631	22 154	6 782	559	291	355	91 386	204	172	637	1 905	6 151	20 495	36 182	16 743	2 039	30					
Arbuzy	4 611	1 516	2 883	2 491	789	439	21 395	248	364	948	1 279	3 607	3 244	2 617	6 778	34 410	1 94					
Jabłka	21 156	20 621	20 722	22 934	23 194	25 609	256 129	16 448	31 956	30 451	22 511	16 718	19 810	21 229	25 876	22 360	108					
Przetwory razem	7 113	6 052	7 080	6 989	6 724	8 959	94 102	5 533	7 617	7 586	6 165	5 743	9 775	7 938	10 617	10 496	148					
Soki zagęszczone	3 766	3 107	3 624	3 308	2 670	4 237	41 691	2 455	2 390	3 009	2 248	1 494	3 019	1 550	2 005	1 571	37					
-sok pomarańczowy	3 470	6 043	2 676	2 117	1 429	1 773	27 637	1 584	1 844	2 307	2 019	2 428	1 534	5 501	4 419	2 649	99					
Mrożonki	673	894	893	1 771	1 929	1 295	12 214	1 323	914	926	509	651	558	811	915	1 369	159					
Susze	446	431	511	888	593	774	6 968	581	644	660	617	692	597	539	802	341	67					
Dżemy	9 406	7 078	9 411	10 858	12 308	12 575	113 353	7 272	20 760	18 742	13 049	7 127	7 287	6 336	9 040	7 362	78					
Przetwory puszkow.	1 475	1 632	1 629	2 286	3 052	2 867	24 599	1 314	2 016	2 809	1 651	1 315	916	999	1 566	1 295	80					
-ananasy	1 820	1 820	3 644	3 666	5 049	3 924	36 881	2 043	1 991	4 994	3 075	1 778	1 765	1 954	2 115	1 754	48					
-brzoskwinie	62 362	58 628	47 342	52 357	63 355	73 786	681 054	66 462	59 230	64 979	58 868	53 039	52 083	69 090	74 433	58 129	121					
Owoce świeże	6 556	9 525	8 459	10 464	13 833	12 953	134 487	13 699	12 379	15 826	13 471	14 165	9 470	8 804	10 443	8 216	97					
Banany	5 513	5 250	7 285	12 688	22 242	36 850	199 794	33 751	29 011	24 032	16 962	10 471	5 962	6 418	5 917	7 032	90					
Owoce cytrusowe	20 169	16 443	7 762	960	37	149	56 309	23	81	215	46	2 083	10 845	22 906	21 570	10 321	131					
Brzoskwinie i nekt.	7 198	14 247	11 533	14 232	11 918	8 141	107 213	6 466	6 207	8 952	11 932	9 473	4 023	9 276	17 888	11 484	99					
Winogrona	8 939	3 572	856	189	118	146	23 934	120	103	442	1 306	3 266	6 488	5 581	3 134	551	61					
Arbuzy	3 300	533	484	451	293	231	11 146	173	235	584	997	2 438	2 455	1 954	2 438	9 204	1 747					
Jabłka	25 405	32 057	27 261	27 805	25 914	30 524	298 855	18 127	26 420	30 005	23 500	22 176	25 297	31 716	34 483	30 559	111					
Przetwory razem	8 670	7 598	8 932	8 658	8 092	11 364	108 086	7 355	9 905	10 032	7 883	7 276	12 642	9 910	13 482	13 731	152					
Soki zagęszczone	4 938	3 994	4 518	4 410	3 703	6 188	53 371	3 521	3 672	5 263	3 643	2 612	5 429	2 515	3 467	2 628	49					
-sok pomarańczowy	8 290	13 990	5 869	3 155	1 819	2 360	44 902	1 573	2 031	2 726	2 406	2 917	1 772	12 225	7 704	4 628	79					
Mrożonki	1 011	1 388	1 465	2 847	3 202	2 092	20 764	2 207	1 685	1 486	1 077	1 137	867	993	1 310	2 130	141					
Susze	431	673	749	1 173	690	1 114	9 399	870	993	1 111	1 028	1 073	949	935	764	466	62					
Dżemy	6 907	8 275	10 006	11 606	11 811	13 212	113 211	5 903	11 589	14 406	11 003	9 649	8 999	7 504	11 111	9 453	93					
Przetwory puszkow	745	805	830	1 219	1 628	1 549	13 285	678	1 072	1 623	921	726	541	626	1 083	874	104					
-ananasy	934	941	1 595	2 249	3 065	2 413	20 464	1 359	1 176	3 260	1 920	1 089	1 119	1 287	1 397	1 128	68					
-brzoskwinie																						

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW, MF i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2006 VIII	0,36	0,48	1,22	0,36	0,69	0,47	0,98	0,79	1,17	1,16	0,92
IX	0,23	0,45	1,98	0,59	0,70	0,86	1,01	0,83	1,10	1,17	1,09
X	0,23	0,46	1,61	0,50	0,74	2,70	1,04	0,77	1,02	1,14	1,07
XI	0,25	0,48	1,24	0,27	1,67	0,88	1,03	0,78	1,03	1,14	1,10
XII	0,21	0,49	1,24	-	1,99	0,50	1,04	0,79	1,10	1,40	1,13
2006 I-XII	0,24	0,46	0,81	0,29	0,75	0,50	0,88	0,89	1,13	1,14	1,12
2007 I	0,24	0,35	1,35	0,48	1,67	0,79	1,05	0,74	1,11	1,26	1,12
II	0,25	0,49	1,28	-	1,38	-	1,05	0,73	1,11	1,24	1,07
III	0,24	0,53	1,24	0,46	0,50	0,22	1,02	0,70	1,11	1,22	1,09
IV	0,31	0,66	1,23	-	0,70	0,88	1,05	0,77	1,10	1,20	0,99
V	0,38	0,74	1,09	-	0,74	0,96	1,02	0,75	1,13	1,19	0,94
VI	0,47	0,80	0,82	2,07	1,05	0,99	1,13	0,80	1,13	1,32	1,11
VII	0,55	0,85	1,00	1,13	1,32	0,72	1,45	0,88	1,18	1,24	0,98
VIII	0,43	0,49	2,12	-	1,35	0,72	1,50	0,91	1,66	1,41	1,13
IX	0,39	0,48	2,50	2,04	1,42	1,08	1,29	0,85	1,94	1,31	1,02
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2006</u>	91	98	118	x	105	150	86	93	117	93	90
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	170	107	126	346	203	126	128	102	176	112	94

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, MF i od 01.01.2006 CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czeresnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2006 IX	2,29	2,05	2,30	2,23	2,75	2,93	6,79	-	-	1,18	2,79	2,89	5,26	3,58	4,32
X	1,36	1,32	1,35	1,38	1,52	3,25	8,27	-	-	2,15	3,01	3,08	4,71	3,77	4,38
XI	1,31	1,29	1,33	1,35	1,49	2,53	10,75	-	-	-	3,24	3,24	3,73	3,64	4,83
XII	1,27	1,31	1,28	1,32	1,48	2,65	-	-	-	-	3,50	3,14	3,56	3,43	5,04
I-XII	1,78	1,46	1,66	1,62	1,90	3,40	6,44	2,72	5,54	2,17	3,47	3,02	4,46	3,54	7,50
2006 I	1,34	1,29	1,30	1,29	1,52	2,98	-	-	-	-	3,62	3,14	3,74	3,34	10,34
2007 II	1,35	1,28	1,31	1,32	1,53	3,00	-	-	-	-	3,65	3,07	3,84	3,16	10,16
III	1,46	1,28	1,38	1,39	1,56	3,14	-	-	-	-	3,71	3,00	4,20	3,28	9,31
IV	1,73	1,29	1,65	1,54	1,98	3,20	-	-	-	-	3,73	3,05	4,40	3,32	8,21
V	2,29	1,62	2,38	2,41	2,68	3,53	6,54	-	4,97	-	3,66	3,19	4,78	3,59	8,15
VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>XI 2007</u> <u>X 2007</u>	93	93	90	91	98	99	143	x	x	-	95	120	77	94	115
<u>XI 2007</u> <u>XI 2006</u>	159	163	150	148	141	113	177	x	x	-	104	165	115	110	126

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2006 VII	7,60	7,27	7,03	3,13	1,49	1,80
VIII	7,63	7,40	6,90	3,11	1,49	1,87
IX	7,73	7,60	7,17	3,14	1,55	1,94
X	7,33	7,30	7,33	3,12	1,54	1,97
XI	7,50	7,33	7,33	3,11	1,52	2,06
XII	7,60	7,27	7,40	3,13	1,50	2,04
2006 I-XII	7,52	7,36	6,84	3,01	1,49	1,85
2007 I	7,53	7,30	7,23	3,14	1,54	2,12
II	7,47	6,93	7,07	3,13	1,55	2,19
III	7,43	7,23	7,03	3,14	1,54	2,22
IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>X 2007</u> IX 2007	100	99	104	100	120	100
<u>X 2007</u> X 2006	115	109	110	101	123	120

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2006 VIII	3,31	5,57	3,79	-	-	10,60	7,63	3,98	5,01	4,51	7,07
IX	2,48	4,25	2,49	-	-	10,24	5,75	3,96	5,01	4,44	6,75
X	2,13	4,04	2,87	-	-	-	5,74	3,89	5,08	4,38	6,23
XI	2,07	4,16	-	-	-	-	6,16	4,25	5,09	4,47	4,82
XII	2,08	4,36	-	-	-	-	6,72	4,41	4,76	4,43	4,58
2006 I-XII	2,58	4,93	3,89	6,47	7,92	10,40	9,36	4,57	4,78	4,46	5,54
2007 I	2,13	4,53	-	-	-	-	11,69	4,58	4,63	4,42	4,66
II	2,20	4,74	-	-	-	-	11,98	4,68	4,57	4,40	4,75
III	2,29	5,03	-	-	-	-	11,11	4,68	4,55	4,37	5,02
IV	2,49	5,31	-	-	-	-	10,67	4,69	4,57	4,36	5,26
V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>X 2007</u> IX 2007	97	99	132	x	x	x	111	102	97	111	101
<u>X 2007</u> X 2006	164	116	180	x	x	x	116	116	112	128	112

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2006 VIII	10,97	4,07	2,89	3,55	8,14	5,32	4,51
IX	11,03	4,02	2,90	3,59	8,62	5,32	4,55
X	10,94	4,00	2,90	3,65	9,04	5,24	4,54
XI	10,97	3,98	2,90	3,71	9,40	5,26	4,65
XII	10,97	4,04	2,87	3,53	9,46	5,22	4,62
2006 I-XII	10,99	4,05	2,86	3,52	8,40	5,42	4,61
2007 I	10,97	3,93	2,93	3,76	9,62	5,24	4,73
II	11,03	3,91	2,93	3,81	9,80	5,20	4,76
III	11,00	3,87	2,93	3,83	9,84	5,16	4,78
IV	10,94	3,85	2,93	3,91	9,82	5,12	4,78
V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
Wskaźniki zmian cen (%)							
X 2007 IX 2007	102	102	103	101	108	101	101
X 2007 X 2006	104	102	105	114	131	103	108

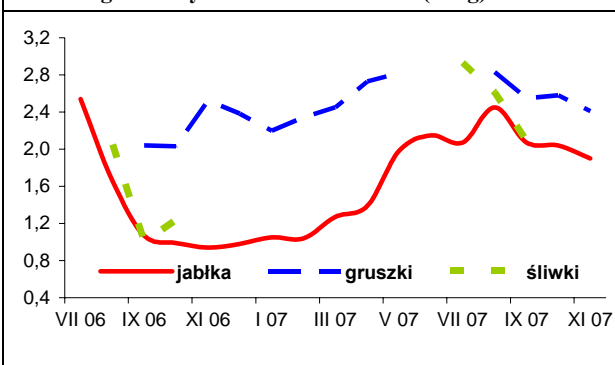
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

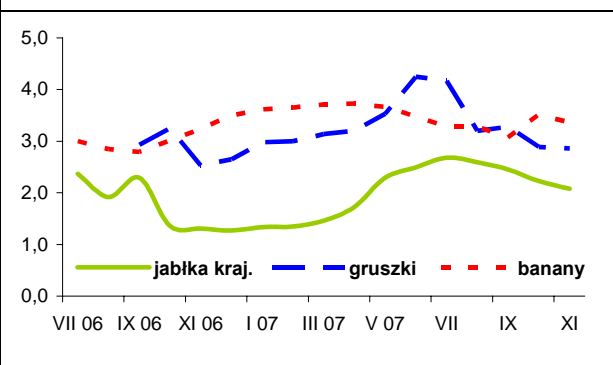
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2006 VI	59	-	34	64	65	-
VII	-	54	40	56	72	-
VIII	56	-	38	58	69	58
IX	55	72	-	69	72	53
X	45	77	-	68	68	51
XI	46	74	-	72	62	-
XII	52	93	-	75	64	-
I	52	94	-	65	59	-
2007 II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i, "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

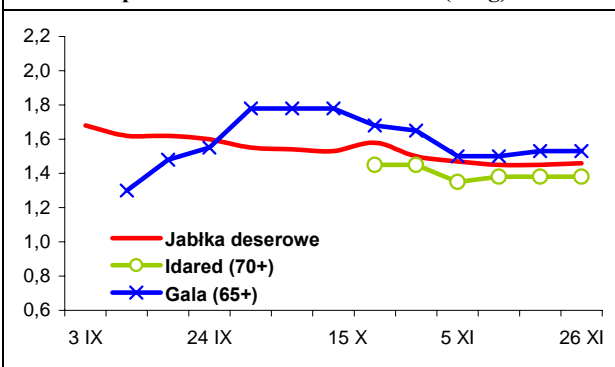
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2006 i w 2007 r. (zł/kg)

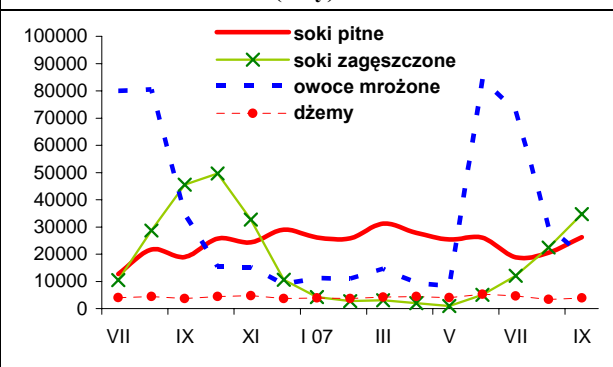
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w 2006 i w 2007 r. (zł/kg)

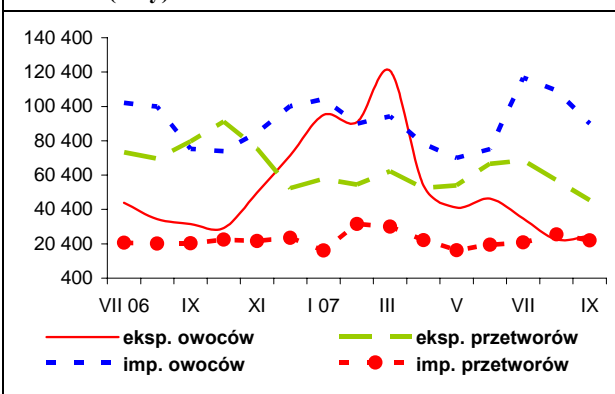
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie IX - XI. 2007 r. (zł/kg)

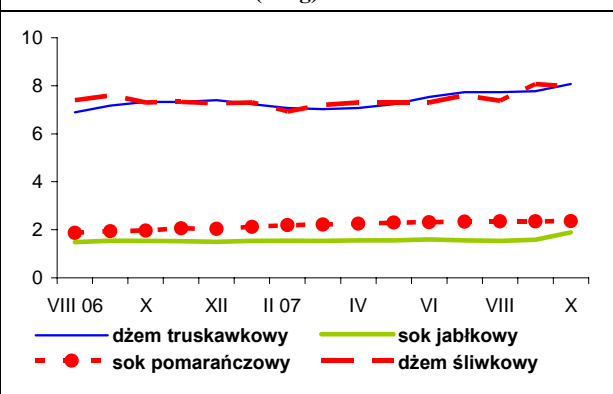
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2006 i w 2007 r. (tony)

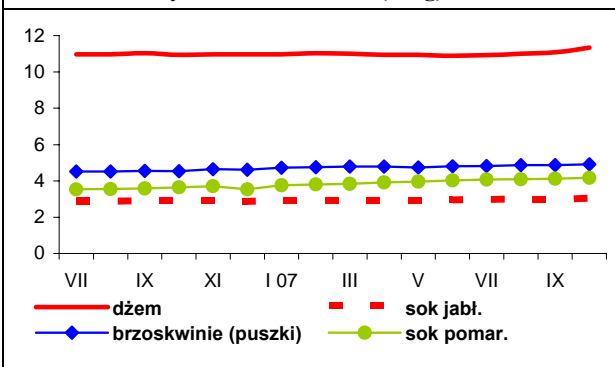
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2006 i 2007 r. (tony)

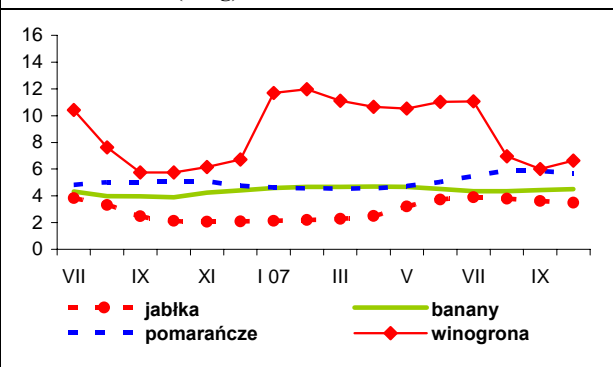
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

W październiku br. utrzymywała się tendencja spadkowa dostaw mleka do przemysłu mleczarskiego. Dostawy zmniejszyły się, w porównaniu z poprzednim miesiącem o 1,9%, a w stosunku do analogicznego miesiąca 2006 r. o ponad 4%. Tendencja ta jest niekorzystna dla polskiego mleczarstwa. Między innymi wpłynęła na wzrost cen skupu mleka o 30,6% w porównaniu z cenami płaconymi przed rokiem.

Nasilenie tendencji wzrostu cen skupu surowca mlecznego notowano także w innych krajach członkowskich. W Słowacji ceny wzrosły z 24,74 EUR/100 kg we wrześniu 2006 r. do 28,85 EUR/100 kg w tym samym miesiącu bieżącego roku, tj. o 16,6%, w Czechach odpowiednio z 26,11 do 29,95 EUR/100 kg, czyli o 14,7%, w Polsce z 24,61 do 30,90 EUR/100 kg, tj. o 25,6%, w Niemczech z 27,45 do 37,00 EUR/100 kg, tj. o 34,8% oraz we Francji z 31,16 do 33,97 EUR/100 kg, czyli o 9,0%.

Spadek zainteresowania produkcją mleka w Polsce znajduje wyraz również na rynku bydła mlecznego. W trzecim tygodniu listopada, w porównaniu z końcem października br., zanotowano nieznaczne obniżenie przeciętnej ceny jałówek cielnych z 2458 do 2429 zł/szt. oraz stagnację przeciętnej ceny krowy mlecznej na poziomie 2188 zł/szt., przy bardzo dużej rozpiętości cen 1250-2800 zł/szt.

Na rynku wyrobów mleczarskich w listopadzie br. utrzymywała się względna stabilizacja cen zbytu. Ceny mleka spożywczego i mleka UHT o zawartości 2% tłuszczu kształtowały się odpowiednio na poziomie 164-165 zł/100 kg oraz 187-188 zł/100 kg. Równocześnie notowano duże regionalne zróżnicowanie cen. Najniższe ceny mleka spożywczego płacono w makroregionie zachodnim (150-153 zł/100 kg), a najwyższe w m. centralnym i północnym (170-173 zł/100 kg). Ceny mleka UHT także wykazywały duże zróżnicowanie, od 185 zł/100 kg w m. północnym do ponad 210 zł/100 kg w m. centralnym. W m. centralnym płacono także wysokie ceny jogurtu naturalnego 2% (ok. 345 zł/100 kg), podczas gdy w m. południowo-wschodnim poniżej 310 zł/100 kg. Najniższe ceny kefiru 2% notowano w m. zachodnim, 230-237 zł/100 kg, a najwyższe w m. północnym, ok. 330 zł/100 kg. Ceny śmietany i śmietanki 10-29% były zbliżone (od 480 do 500 zł/100 kg). Ceny masła w blokach obniżały się we wszystkich makroregionach.

Najwyższe ceny notowano w m. centralnym, które zwały w ciągu miesiąca z 1573 do 1411 zł/100 kg, natomiast najniższe ceny płacono w m. północnym, gdzie spadły z 1375 do 1260 zł/100 kg. Masło konfekcjonowane staniało w m. północnym z 1446 do 1393 zł/100 kg. W pozostałych makroregionach ceny masła nie wykazywały większych zmian. Słabe tendencje spadkowe wykazywały ceny mleka w proszku. Stosunkowo największe obniżenie cen zanotowano w m. zachodnim, gdzie proszek odtłuszczony staniał z 1260 do 1151 zł/100 kg, a ceny mleka pełnego w proszku obniżyły się z 1472 do 1313 zł/100 kg. Spośród serów dojrzewających stosunkowo najbardziej staniał ser Edam w m. centralnym (z 1760 do 1597 zł/100 kg). Natomiast na zbliżonym poziomie pozostały ceny serów: Podlaskiego, Zamojskiego i Morskiego. Nieznacznie zdrożały jedynie w m. północnym, z 1518 do 1533 zł/100 kg oraz w m. zachodnim z 1516 do 1524 zł/100 kg. Ceny twarogu wykazywały słabe tendencje wzrostowe. Najwyższe ceny płacono w m. centralnym, gdzie wzrosły z 896 do 931 zł/100 kg. Jedynie w m. zachodnim twaróg staniał, z 929 do 926 zł/100 kg.

Ceny wyrobów mleczarskich w krajach Wspólnoty Europejskiej, w listopadzie br. na ogół wykazywały tendencje spadkowe. Masło staniało w większości analizowanych krajów: w Belgii z 4125 do 3973 EUR/tonę, w Niemczech z 4050 do 3950 EUR/tonę, we Francji z 4150 do 4130 EUR/tonę, w Holandii z 4140 do 4070 EUR/tonę, w Wielkiej Brytanii z 4879 do 4399 EUR/tonę oraz w Polsce z 4055 do 3915 EUR/tonę. Jedynie we Włoszech ceny masła utrzymały się na poziomie 4300 EUR/tonę. Taniało również pełne mleko w proszku: w Belgii z 3835 do 3750 EUR/tonę, w Niemczech z 3800 do 3700 EUR/tonę, we Francji z 3900 do 3750 EUR/tonę, w Holandii z 3600 do 3500 EUR/tonę oraz w Polsce z 3931 do 3872 EUR/tonę. Podobnie obniżyły się ceny mleka odtłuszczonego w proszku: w Belgii z 3426 do 3366 EUR/tonę, w Niemczech z 2850 do 2750 EUR/tonę, we Francji z 2900 do 2625 EUR/tonę oraz w Polsce z 3461 do 3430 EUR/tonę. Ceny serwatki w proszku utrzymywały się na niezmiennym poziomie: we Francji 675 EUR/tonę i w Holandii 630 EUR/tonę, jedynie w Niemczech wzrosły z 620 do 630 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2005 I-XII	8 583,8	92,77	.	.
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.	.
2006 IX	734,0	91,18	97,58	64,50
X	709,4	93,06	99,47	66,58
XI	620,6	94,60	102,05	68,95
XII	635,3	98,35	102,24	70,33
2007 I	636,0	96,37	102,64	.
II	593,4	97,19	103,30	.
III	674,8	98,07	103,50	.
IV	687,7	98,38	102,91	.
V	768,2	98,52	103,07	.
VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
IX	693,9	114,63	117,15	.
X	680,5	121,49	124,18	.
Wskaźnik zmian w %				
<u>X 2007</u> IX 2007	98,1	106,0	106,0	.
<u>X 2007</u> X 2006	95,9	130,6	124,8	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2005 I-XII	2 294,0	142,3	49,6	240,9	313,6	179,0	295,0	239,0
2006 I-XII^a	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2006 VIII	189,4	13,7	2,4	25,4	30,7	14,0	25,3	22,4
IX	190,3	13,5	2,8	23,8	29,1	14,7	23,1	22,6
X	185,6	12,7	3,0	28,7	27,4	15,6	25,9	21,2
XI	174,9	7,8	2,5	26,8	25,3	13,1	25,8	19,6
XII	184,3	8,0	3,1	24,1	24,0	14,3	25,7	19,2
2007 I	186,5	6,8	2,7	32,8	25,4	13,2	27,4	21,3
II	172,1	6,1	1,9	29,2	24,0	12,2	25,4	19,4
III	187,8	7,7	2,0	35,7	28,6	14,4	31,2	21,5
IV	181,9	10,4	2,4	29,1	28,3	14,3	26,6	20,5
V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
Wskaźnik zmian w %								
<u>IX 2007</u> VIII 2007	95,0	78,9	83,9	91,8	91,9	99,3	96,3	96,2
<u>IX 2007</u> IX 2006	99,2	88,9	92,9	121,8	97,9	102,7	112,6	88,5

^a dane ostateczne GUS.

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2006 IX	1,23	1,63	8,59	9,91	9,92	11,11	0,76	4,62	7,20	11,39
X	1,23	1,64	8,89	10,14	.	11,33	0,75	4,64	7,24	11,46
XI	1,23	1,65	9,02	10,34	10,58	11,35	0,76	4,64	7,26	11,61
XII	1,23	1,65	9,12	10,33	10,13	11,34	0,76	4,62	7,27	11,60
2007 I	1,24	1,66	9,20	10,37	10,38	11,62	0,76	4,64	7,29	11,67
II	1,25	1,68	9,27	10,44	10,11	11,59	0,76	4,64	7,30	11,72
III	1,26	1,67	9,79	10,45	10,14	11,23	0,76	4,63	7,31	11,73
IV	1,26	1,67	10,66	11,38	10,62	11,36	0,75	4,66	7,34	11,81
V	1,27	1,68	12,06	12,10	10,76	11,33	0,75	4,67	7,35	12,01
VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI ^a	1,65	1,87	11,58	13,31	13,28	13,65	.	5,15	8,83	15,57
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2007</u> IX 2007	104,3	104,3	97,4	98,6	102,1	104,3	100,0	105,6	105,0	106,4
<u>X 2007</u> X 2006	118,7	119,5	155,9	149,6	.	128,8	100,0	118,1	118,0	146,3

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 19-25 XI 2007 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2006 IX	1,58	2,39	10,78	3,05	3,03	0,63	1,04	1,34	9,52	15,99
X	1,60	2,38	10,75	3,05	3,04	0,63	1,04	1,34	9,58	16,01
XI	1,59	2,38	10,73	3,04	3,03	0,63	1,05	1,34	9,59	15,93
XII	1,59	2,37	10,65	3,05	3,01	0,63	1,05	1,35	9,59	15,88
2007 I	1,59	2,38	10,73	3,04	3,02	0,63	1,06	1,35	9,65	15,95
II	1,60	2,38	10,70	3,04	3,03	0,63	1,06	1,35	9,69	15,91
III	1,61	2,39	10,69	3,05	3,03	0,63	1,06	1,36	9,72	15,92
IV	1,62	2,41	10,65	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,77	15,98
V	1,62	2,43	10,68	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,80	16,09
VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2007</u> IX 2007	104,4	101,9	101,7	100,3	106,5	101,6	100,9	103,4	104,4	110,9
<u>X 2007</u> X 2006	118,1	110,5	105,0	101,0	129,6	103,2	102,9	111,9	116,0	129,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2005 I-XII	152,6	104,5	36,8	205,4	77,2	8,3	14,8	3,6	6,3	4,3
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2006 VIII	10,7	11,1	2,3	25,6	6,8	0,5	1,0	0,3	2,9	1,1
IX	11,6	10,1	2,5	20,9	6,5	0,6	1,2	0,4	2,8	0,7
X	9,5	12,1	2,2	23,5	8,0	0,7	1,9	0,6	6,0	0,9
XI	8,7	11,9	1,3	16,4	7,1	0,8	2,1	0,7	4,8	0,8
XII	5,1	10,6	1,1	13,6	7,4	0,8	1,9	0,5	3,1	1,0
2007 I	5,7	11,6	2,5	15,4	8,6	1,0	2,0	0,5	2,6	1,3
II	6,1	11,1	2,6	13,4	7,6	1,3	1,6	0,5	2,2	1,6
III	7,2	11,6	3,3	14,1	8,7	1,4	2,7	0,5	4,8	3,4
IV	5,7	10,9	3,0	13,8	8,2	1,5	1,8	0,4	4,5	2,9
V	9,6	11,4	4,1	13,8	9,2	2,4	2,4	0,4	5,0	4,1
VI	9,1	10,3	3,4	17,5	8,8	0,9	2,7	0,4	4,4	4,7
VII	14,0	11,6	3,2	16,2	7,6	0,8	2,3	0,4	4,9	3,3
VIII	11,6	10,6	2,6	12,7	8,0	0,9	2,3	0,6	2,9	3,4
IX	4,4	9,6	1,2	10,7	7,2	0,6	1,9	0,6	2,5	2,9
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	37,9	90,6	46,2	84,3	90,0	66,7	82,6	100,0	86,2	85,3
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	37,9	95,0	48,0	51,2	110,8	100,0	158,3	150,0	89,3	414,3

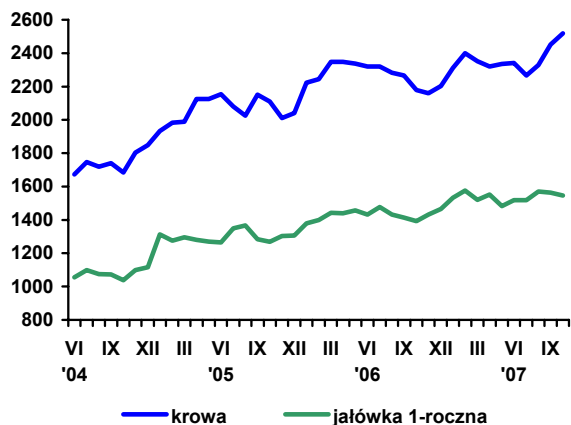
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

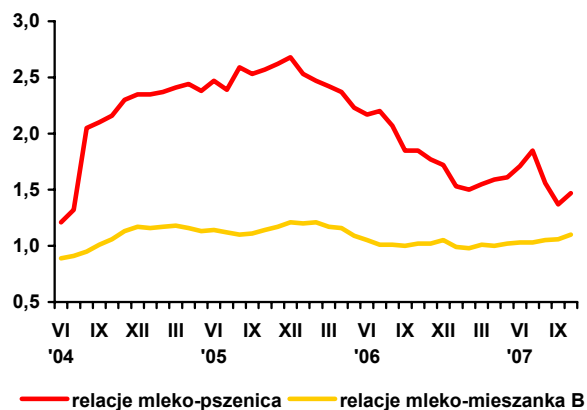
Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2005 I-XII	1 807	2 605	2 326	528	925	1 849	2 998	2 956	964	1 267
2006 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
2006 VIII	1 995	2 575	1 679	512	867	1 867	3 303	2 841	452	1 052
IX	2 037	2 664	1 845	616	1 016	2 049	3 537	3 117	557	1 155
X	2 102	2 629	1 741	522	990	2 057	3 113	2 730	468	1 063
XI	2 186	2 584	1 775	604	980	2 006	2 743	2 725	433	971
XII	2 260	2 593	1 884	1 277	1 018	2 030	2 916	2 947	515	1 056
2007 I	2 263	2 579	1 765	575	988	2 006	3 040	3 016	453	1 066
II	2 252	2 448	1 770	586	1 009	2 060	3 050	2 872	483	1 060
III	2 323	2 462	1 810	622	985	2 076	2 918	2 896	477	1 001
IV	2 506	2 465	2 259	630	978	1 771	2 953	3 055	422	1 001
V	2 897	2 524	2 415	658	1 000	1 597	2 909	3 166	538	962
VI	3 207	2 495	2 633	792	1 047	2 522	3 025	2 652	717	938
VII	3 555	2 581	3 191	972	983	2 700	3 101	3 299	678	856
VIII	3 621	2 810	3 802	1 228	1 011	3 108	3 094	3 961	598	960
IX	3 024	2 998	3 870	1 355	1 012	2 831	3 227	3 793	902	851
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	83,5	106,7	101,8	110,3	100,1	91,1	104,3	95,8	150,8	88,6
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	148,5	112,5	209,8	220,0	99,6	138,2	91,2	121,7	161,9	73,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

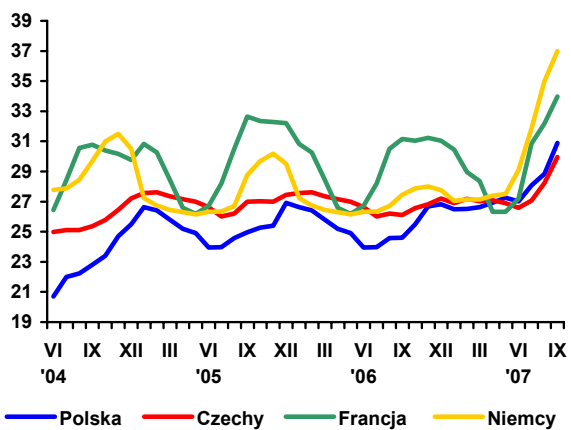
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

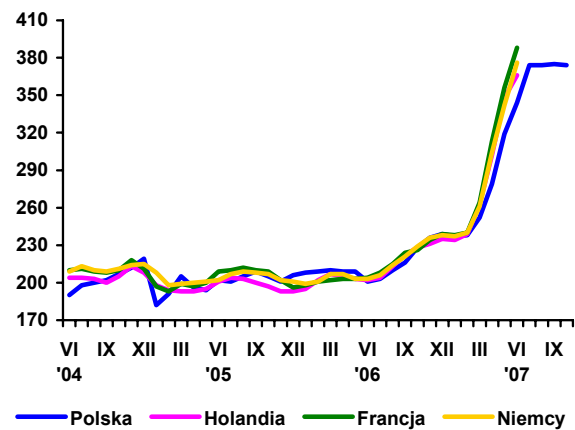
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

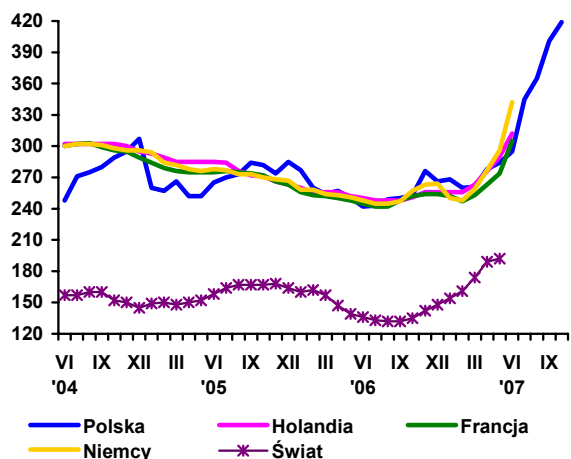
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

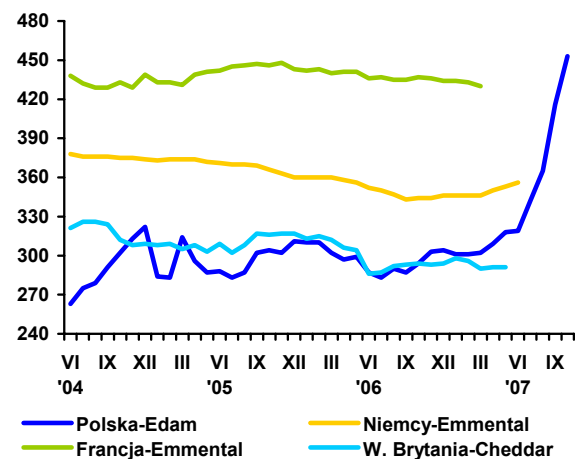
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W październiku 2007 r. cena skupu żywca wołowego, po niewielkim wzroście w dwu poprzednich miesiącach br., obniżyła się do 3,95 zł/kg wagi żywej i była o 2,3% niższa w porównaniu do analogicznego miesiąca 2006 r. Jednocześnie nastąpił spadek cen skupu przede wszystkim wieprzowiny, a także drobiu, zatem wołowina pozostała relatywnie najdroższym gatunkiem mięsa. Relacje cen skupu żywca wołowego do wieprzowego wynosiły jak 1: 1,1, a do drobiu 1: 1,05 i były zbliżone do poziomu z poprzedniego miesiąca br. W listopadzie br. utrzymywały się tendencje spadkowe cen skupu bydła. Według informacji Departamentu Rynków Rolnych – MRiRW, w okresie od 28.10 do 25.11.2007 r., średnia cena zakupu bydła przez zakłady mięsne obniżyła się z 3,96 zł/kg wagi żywej do 3,89 zł/kg, w tym buhajków z 4,61 do 4,21 zł/kg i krów z 3,30 do 3,11 zł/kg. W listopadzie br. cen cieląt na targowiskach podlegały dużym wahaniom – od 9,11 do 9,53 zł/kg wagi żywej.

W listopadzie 2007 r. miał miejsce spadek cen bydła i cieląt również we Włoszech, które są dla Polski głównym rynkiem zbytu młodego bydła i cieląt. Od 23.10 do 19.11.2007 r. ceny młodego bydła rasy Limousin obniżyły się z 2,42 do 2,38 EUR/kg wagi żywej (o 2%), a młodego bydła rasy Czarno-Białej z 1,17 do 1,12 EUR/kg wagi żywej (o 4,3%). Ceny cieląt krzyżówek ras mięsnych wynosiły 2,20 EUR/kg wagi żywej.

Cena referencyjna wołowiny w UE-25, wyrażona w ekwiwalencie kl. R3, wzrosła z 301 EUR/100 kg w końcu października 2007 r. do 306 EUR/100 kg w końcu listopada 2007 r. Jej wzrost był wynikiem wyższych cen wołowiny przede wszystkim w Austrii i Holandii (o 4-5%), a także w Hiszpanii, Francji, Niemczech, Irlandii (o 2-3%). Jednocześnie w wielu państwach członkowskich nastąpił spadek cen referencyjnych, w tym największy na Łotwie (o 11%).

Według danych GUS, w październiku br. spadkowi cen skupu wołowiny towarzyszyły niewielkie zmiany w poziomie cen detalicznych i cen zbytu. Cena zbytu mięsa wołowego z kością

(rostbefu) wynosiła 16,01 zł/kg i była o 0,2% wyższa w porównaniu do poprzedniego miesiąca, a jego cena detaliczna o 0,3% niższa (17,63 zł/kg). Z tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych wynika, że w listopadzie br. cen sprzedaży przez zakłady mięsne ćwierci z buhajków, po wzroście na początku miesiąca do 9,1 tys. zł /tonę, obniżyły się do 8,9 tys. zł/tonę. Natomiast ceny sprzedaży ćwierci z krów wzrosły z 6,6 tys. zł/tonę w pierwszej połowie listopada br. do 6,8 tys. zł/tonę w drugiej połowie miesiąca br.

W październiku br. skup żywca wołowego i cielęcego wyniósł 17,5 tys. ton i był o ok. 14% większy niż przed rokiem. Większe były też uboje bydła. Od stycznia do października 2007 r. wyniosły one 1020,6 tys. sztuk i były o 46,4 tys. sztuk większe niż w analogicznym okresie 2006 r., w wyniku większych o 9,8% ubojów byków i o 5,8% ubojów jałówek. Natomiast liczba ubijanych krów była o 0,6% mniejsza.

W ciągu dziewięciu miesięcy 2007 r. eksport bydła i cieląt wyniósł 432,9 tys. sztuk i był o 185,9 tys. sztuk mniejszy niż w analogicznych miesiącach poprzedniego roku. Nastąpił przede wszystkim spadek sprzedaży bydła i cieląt do UE-15, z 564,8 do 377,7 tys. sztuk. Natomiast ich eksport do państw trzecich wzrósł nieznacznie, odpowiednio z 49,7 do 51,2 tys. sztuk. Średnia cena w eksporcie żywca wołowego i cielęcego obniżyła się z 2,77 do 2,56 EUR/kg wagi żywej. Eksport mięsa wołowego wyniósł 120,3 tys. ton i był o ok. 2% większy niż w ciągu dziewięciu miesięcy 2006 r. Od stycznia do września 2007 r. import bydła wyniósł 15,6 tys. sztuk i był o ok. 6 tys. sztuk mniejszy niż w tych samych miesiącach 2006 r., w tym z UE-15 obniżył się z 11,7 do 8 tys. sztuk. Import mięsa wołowego, mimo jego wzrostu z 2,8 do 4 tys. ton, był nadal niski i pochodził on głównie z UE-15.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2004	255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8	
I-XII 2005 ^c	204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7	
2006	IV	13,0	14,6	3,2	10,5	1,7
	V	15,0	18,1	3,3	14,0	1,2
	VI	12,9	15,1	2,7	9,8	0,5
	VII	13,3	14,5	2,3	10,6	0,8
	VIII	13,0	13,0	2,8	9,8	0,5
	IX	13,8	14,2	2,0	11,4	0,7
	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
2007	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
	I	15,6	11,5	1,1	9,7	0,7
	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
X	17,5	-	-	-	-	

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2006	IV	4,19	11,18	15,01	17,05	3,58	4,07
	V	4,17	10,82	15,05	17,13	3,61	4,11
	VI	4,23	10,66	15,13	17,13	3,57	4,05
	VII	4,10	11,25	15,17	17,15	3,70	4,18
	VIII	4,08	9,56	15,32	17,27	3,75	4,23
	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
2007	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
X	3,95	-	16,01	17,63	4,05	4,46	
w % ceny	sprzed roku	97,7	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	96,6	-	-	-	-	-

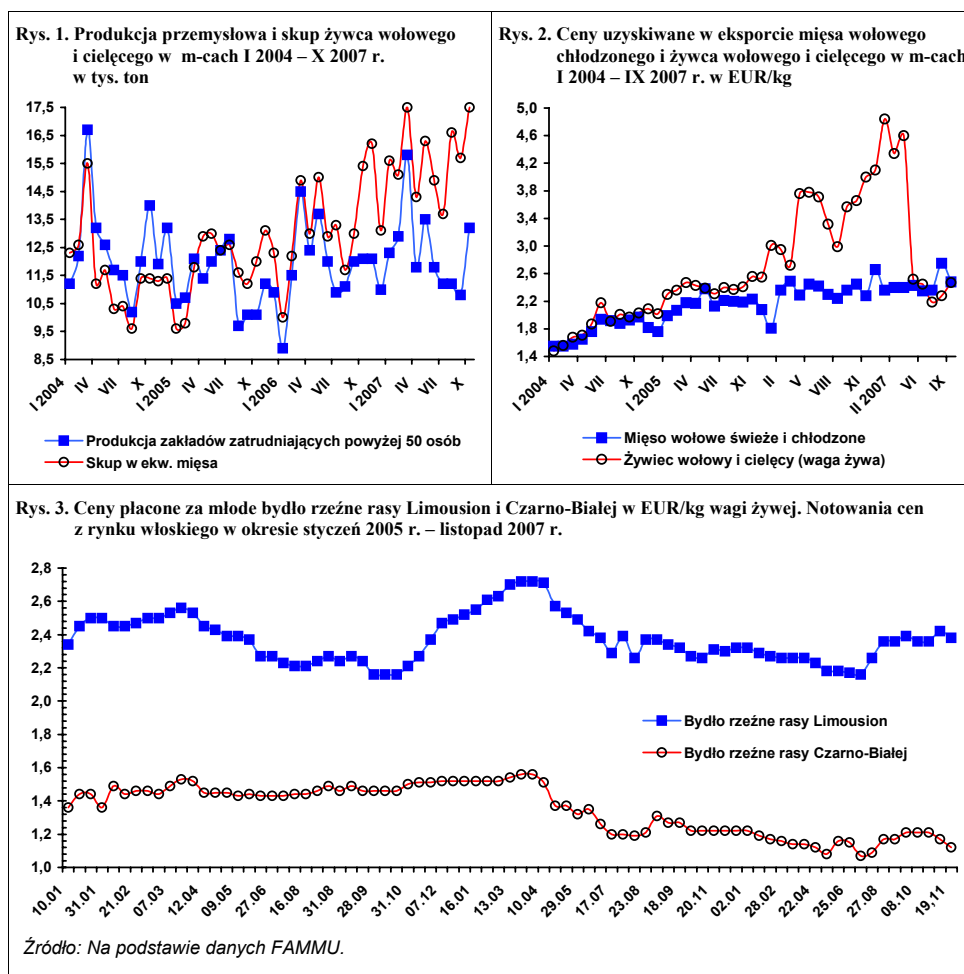
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	III 2007	IV 2007	V 2007	VI 2007	VII 2007	VIII 2007	IX 2007	X 2007	XI 2007
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,27	4,22	4,01	4,02	3,98	4,17	4,16	3,96	3,89
Buhaje	4,69	4,59	4,44	4,49	4,30	4,64	4,52	4,24	4,21
Krowy	3,45	3,41	3,31	3,31	3,30	3,44	3,48	3,30	3,11
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	9,67	9,58	8,16	8,48	8,44	8,63	8,86	9,22	9,24
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 515	9 602	9 126	9 074	9 040	9 149	9 202	8 949	8 963
Ćwierci z krów rzeźnych	7 419	7 266	7 127	7 175	6 931	7 470	7 391	7 015	6 888
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	309,4	306,6	295,0	282,8	286,3	291,4	300,4	300,7	305,9
Polska	241,1	244,8	247,5	232,5	231,3	238,8	240,8	238,3	238,2

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

W związku z kryzysową sytuacją na rynku wieprzowiny w Unii Europejskiej, Komisja Europejska rozporządzeniem nr 1267/2007 z dnia 26 października uruchomiła program dopłat do prywatnego składowania wieprzowiny. Założono, że skupem na rzecz magazynów prywatnych objęte zostanie ok. 100 tys. ton mięsa. Rozporządzeniem nr 1416/2007 z dnia 3 grudnia 2007 r. program dopłat do prywatnego magazynowania został zakończony. Komisja Europejska wprowadziła natomiast od 30 listopada dopłaty do wywozu surowego mięsa wieprzowego w wysokości 31,10 EUR/100 kg.

Poprzednie uruchomienie dopłat do prywatnego magazynowania wieprzowiny miało miejsce na przełomie 2003 i 2004 r. Nastąpiło ono w sytuacji, gdy przeciętna cena trzody w UE-15 kształtowała się na poziomie ok. 115 EUR/100 kg wagi poubojowej. W lutym 2004 roku cena ta podniosła się do 120, a w marcu do 130 EUR/100 kg i kryzys cenowy został zażegnany, gdyż w następnych miesiącach ceny wydatnie wzrosły.

W tym roku interwencja została podjęta przy cenie dużo wyższej, bo przed uruchomieniem programu dopłat do prywatnego magazynowania przeciętna cena trzody w UE-27 wynosiła 131 EUR/100 kg, ale w okresie tym bardzo silnie wzrosły ceny zbóż i pasz. W rezultacie tej interwencji w ciągu pięciu tygodni przeciętna cena skupu utrzymywała się na tym samym poziomie tj. 130 EUR/100 kg. W listopadzie przeciętna cena wyniosła także 130 EUR/100 kg i była niższa o 5% niż w listopadzie 2006 r. Spadek cen w tym miesiącu był więc o wiele mniejszy niż we wszystkich pozostałych miesiącach 2007 r.

Otwartym pytaniem pozostaje jednak dalszy rozwój cen w najbliższych miesiącach, gdyż w pierwszych czterech miesią-

cach 2007 r. przeciętne ceny kształtowały się w granicach 128-129 EUR/100 kg i dopiero w okresie letnim osiągnęły poziom 140-147 EUR.

Jeśli stanie się tak, jak przypuszczamy, że względnie niskie ceny trzody w okresie zimy 2007/2008 i wysokie ceny pasz, doprowadzą do spadku pogłowia w całej Unii Europejskiej, to w okresie letnio-jesiennym przyszłego roku spodziewać się można wysokich cen trzody.

W Polsce, przed uruchomieniem programu dopłat do prywatnego magazynowania, ceny trzody kl. E wynosiła średnio 128 EUR/100 kg wagi poubojowej. W ciągu następnych pięciu tygodni ceny systematycznie malały i w przedostatnim tygodniu listopada wynosiły średnio 121 EUR/100 kg. Powodem tego spadku był spadek cen w PLN i wzrost wartości złotego. Przeciętna cena skupu trzody obniżyła się z 3,59 w październiku do 3,25 zł/kg żywca w listopadzie.

Efekty działania programu dopłat do prywatnego magazynowania w Polsce są mniejsze niż w skali całej Unii Europejskiej i w grudniu ceny skupu trzody mogą być jeszcze niższe niż w listopadzie. Na poprawę warunków chowu trudno też liczyć w pierwszych miesiącach 2008 r., natomiast w świetle relacji cen trzody do cen zbóż i pasz spodziewać się należy dalszej redukcji pogłowia trzody w gospodarstwach indywidualnych i spadku pogłowia w fermach, które w roku gospodarczym 2006/2007, w przeciwieństwie do gospodarstw indywidualnych, wydatnie zwiększyły swoje pogłowie.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^c		Import mięsa, podrobów i przetworów ^c		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2146,3	112,0	329,5	135,6	178,3	90,6	151,2
I	109,6	128,3	20,3	132,7	13,5	137,8	6,8
II	105,3	110,3	22,6	143,0	12,4	100,0	10,2
III	122,0	105,2	26,3	137,7	18,2	129,0	8,1
IV	114,4	111,6	25,1	127,4	13,3	114,7	11,8
V	128,8	111,1	30,3	137,7	14,0	121,7	16,3
VI	114,2	101,0	34,6	136,8	14,0	114,9	20,6
I-VI	1030,5	109,4	139,7	139,7	87,1	128,1	52,6
VII	107,2	103,0	31,6	124,4	14,6	91,3	17,0
VIII	124,7	111,6	29,2	111,9	19,1	89,3	10,1
IX	112,0	111,4	32,5	119,5	14,1	60,5	18,4
X	132,8	122,4	35,4	155,3	13,3	58,6	22,1
XI	126,6	115,2	34,9	146,6	15,3	71,8	19,6
XII	128,7	110,7	26,4	104,8	12,4	68,9	14,0
2007 I	137,4	125,4	32,0	157,6	12,2	90,4	19,8
II	128,0	121,4	29,2	129,2	12,6	101,6	16,6
III	140,9	115,5	30,5	116,0	20,3	111,5	10,2
IV	119,7	104,6	24,6	98,0	12,9	97,0	11,7
V	131,9	102,4	26,9	88,8	13,5	96,4	13,4
VI	108,1	94,7	27,4	79,2	20,0	142,9	7,4
I-VI	1116,0	108,3	172,6	123,6	87,0	100,0	85,6
VII	117,5	109,6	22,0	69,6	22,5	154,1	-0,5
VIII	117,8	94,5	23,1	79,1	24,7	175,2	-1,6
IX	105,5	94,2	19,1	58,8	17,6	124,8	1,5
X	134,2	101,0	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki

^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w ekwiwalencie mięsa

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provit i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2006 III	3,39	36,20	9,3	78,12	4,3	161,06	2,1	120
IV	3,34	37,92	8,8	77,99	4,3	161,05	2,1	117
V	3,35	37,54	8,9	76,82	4,4	160,53	2,1	114
VI	3,56	37,32	9,5	76,68	4,6	159,28	2,2	106
VII	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
2007 I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,25							

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu			
		Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	
2006	I	4,47	11,38	15,42	9,37	12,93	19,79	11,81	113,6	128,3	126,0
	II	4,25	11,07	15,57	9,14	12,61	19,64	11,80	113,9	126,1	129,0
	III	4,45	11,02	15,48	9,08	12,29	19,47	11,70	111,5	125,8	128,9
	IV	4,38	11,18	15,34	9,03	12,46	19,12	11,78	111,4	124,6	130,5
	V	4,39	11,22	15,45	9,03	12,53	19,19	11,67	111,7	124,2	129,2
	VI	4,66	11,47	15,53	9,08	12,45	19,22	11,62	108,5	123,8	128,0
	VII	5,14	12,08	15,75	9,16	13,05	19,46	11,71	108,0	123,6	127,8
	VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
	IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
	X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
	XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
	XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2
2007	I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
	II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
	III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
	IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
	V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
	VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
	VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
	VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
	IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
	X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9

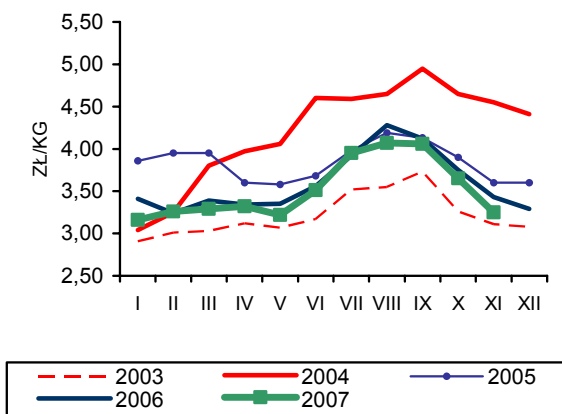
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

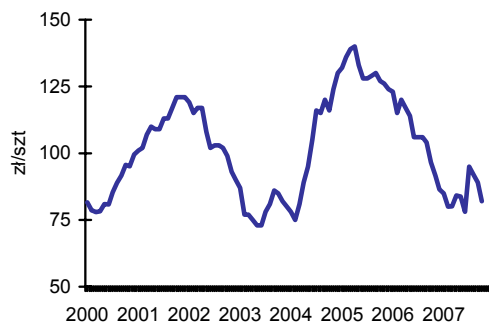
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:			
					UE-25	Niemczech	Danii	
2005	IX	142,92	145,94	148,51	124,70	102,1	98,3	117,0
	X	137,06	138,71	144,68	122,15	101,2	95,9	113,6
	XI	136,22	129,17	146,40	123,73	92,8	88,2	104,4
	XII	139,58	130,89	150,96	122,73	93,8	86,7	106,6
2006	I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
	II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
	III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
	IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
	V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
	VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
	VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
	VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
	IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
	X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
	XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
	XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007	I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
	II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
	III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
	IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
	V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
	VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
	VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
	VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
	IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
	X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
	XI	130,03	124,25	134,45	119,80	95,6	92,4	103,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

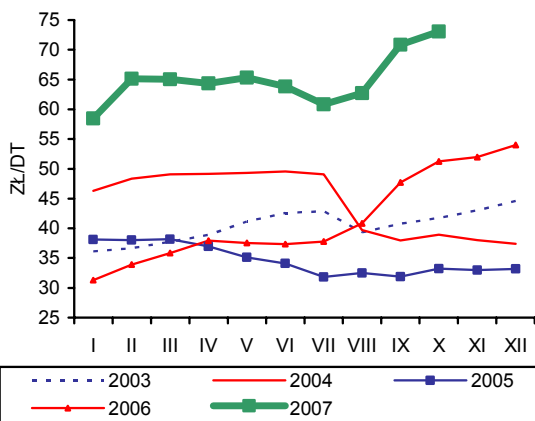
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

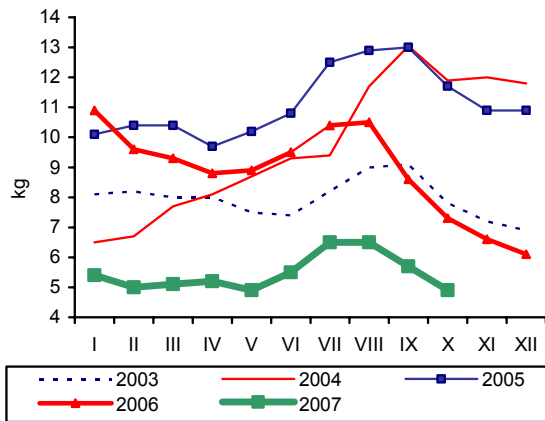
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

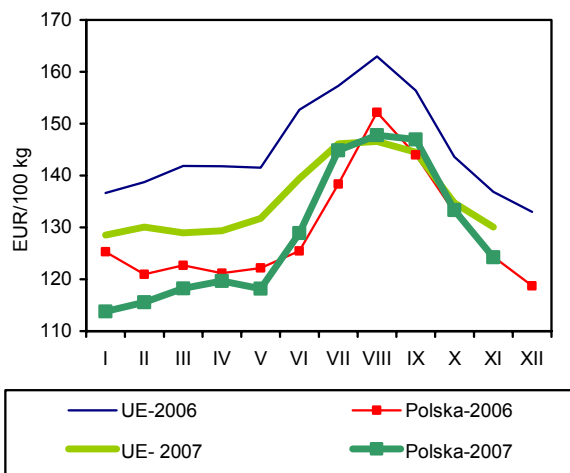
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

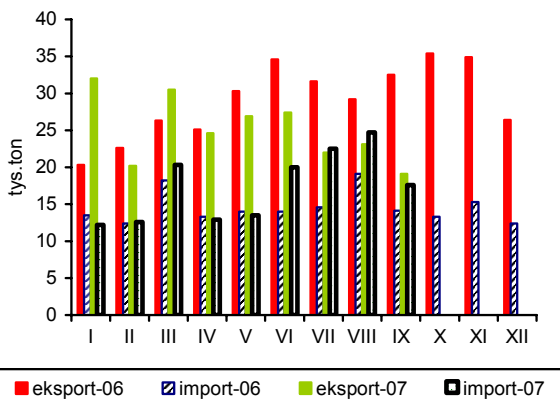
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W pierwszych dziesięciu miesiącach 2007 r. w dużych zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników wyprodukowano 935 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 1,6% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r. W poszczególnych miesiącach występowały znacznie większe wahania poziomu produkcji niż w roku poprzednim.

Pomimo silnego wzrostu cen na polskim rynku drobiarskim dynamicznie rośnie eksport. W okresie od stycznia do października 2007 r. wyeksportowano ok. 160 tys. ton mięsa i przetworów drobiowych. Ilość ta o 15% przewyższała wolumen eksportu w tym samym okresie roku poprzedniego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 30% polskiej sprzedaży zagranicznej), Wielka Brytania i Czechy. Bardzo intensywnie rozwija się wywóz na Litwę, do Ukrainy oraz Hongkongu. W grupie czołowych rynków zbytu w tym roku pojawiła się również Rumunia. W tym czasie import mięsa drobiowego wraz z przetworami obniżył się o 20% do ok. 41 tys. ton.

Pomimo, że od września 2006 r. obserwuje się powolny wzrost cen mieszanek paszowych dla drobiu, poprawiła się opłacalność tuczu kurcząt brojlerów, która w 2006 r. była bardzo niska. Według danych GUS przeciętna cena mieszanki sypkiej dla kurcząt hodowlanych zwiększyła się od stycznia do września br. o 17%, ale przeciętna cena skupu kurcząt brojlerów o 24% przewyższała poziom cen z początku roku.

Od lutego 2007 r. większa była produkcja piskląt towarowych w relacji do ostatnich miesięcy roku poprzedniego. Pomimo to przemysłowa produkcja drobiu była stabilna, co świadczyć może o wzroście ubojów pozaprzemysłowych.

Ceny zbytu na rynku drobiarskim w pierwszych trzech kwartałach 2007 r. wykazywały silną tendencję wzrostową. Od września do listopada wykazują natomiast duże wahania. Od grudnia 2006 r. do listopada 2007 r. tuszki kurcząt patroszonych podrożały o 28%,

a najwyższy poziom osiągnęły w czerwcu. Od lipca do listopada ceny zbytu nie wykazywały stałych tendencji, zmiany były różnokierunkowe ale na znacznie wyższym niż na początku roku poziomie. Nadal drożał asortyment o wyższym stopniu przetworzenia, np. filety z piersi kurczaka.

Na rynku indyków, od maja 2006 r. do maja 2007 r., ceny płacone hodowcom systematycznie rosły. W pierwszym półroczu (w porównaniu z grudniem 2006 r.) zwiększyły się one o 12%. Równocześnie ceny zbytu wzrosły o 18%. Od czerwca do listopada br. wahania cen skupu są różnokierunkowe. W listopadzie zarówno ceny tusz indyczych jak i filetów z piersi indyczej silnie wzrosły (tusza indycza – wzrost o 4,3%).

W minionych dziewięciu miesiącach 2007 r. Polska nadal należała do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Unii Europejskiej. Jednakże wskutek podwyżek cen drobiu w Polsce znacząco zmniejszyła się przewaga cenowa polskich eksporterów. W grudniu 2006 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 59% przeciętnej ceny unijnej; w październiku 2007 r. już tylko 72%. Od grudnia 2006 r. do października 2007 r. średnia cena tuszki kurczęcia w UE wyrażona w euro zwiększyła się o 13,4%, podczas gdy w Polsce o 38%. Do najdroższych producentów należą Niemcy. W październiku średnia cena sprzedaży tuszki kurczaka w Polsce stanowiła 56% ceny niemieckiej. Od początku 2007 r. zmniejszył się też dystans pomiędzy polską średnią ceną zbytu, a ceną silnego polskiego konkurenta – Czech. W październiku 2007 r. tuszka kurczaka w Polsce była tańsza niż w Czechach o 24%, podczas gdy w grudniu 2006 r. o 27%.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
I	55,2	62,0	74,4	89,1	93,7
II	57,2	58,1	71,0	84,0	79,7
III	59,2	68,2	84,9	94,3	94,9
IV	62,1	68,3	82,7	83,7	89,2
V	57,8	69,0	77,8	91,6	96,2
VI	56,8	66,2	79,6	94,1	86,4
VII	63,6	68,4	82,9	91,3	93,4
VIII	61,0	70,8	86,3	94,4	97,4
IX	65,1	73,5	87,3	94,9	95,6
X	67,1	76,4	91,4	101	109,0
XI	58,9	71,4	91,6	97,2	
XII	62,1	75,3	90,9	90,4	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	7 049	4 202	15 054	20 270
II	8 154	4 052	13 706	16 381
III	6 262	4 516	14 041	17 726
IV	4 982	3 556	12 071	17 163
V	6 362	4 445	16 576	16 407
VI	2 649	3 726	16 250	18 202
VII	3 974	4 570	16 403	16 174
VIII	7 298	8 110	16 402	18 368
IX	5 098	4 217	19 326	19 665
X	3 974		25 019	
XI	3 729		24 401	
XII	10 593		18 333	
RAZEM	70 124		207 582	

^a dane nieostateczne (na dzień 30 listopada 2007 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54		0,22	0,22	
IV	1,67	1,60		0,22	0,22	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych sypka granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	1082	1114	1,04	1,04	2,4	2,61	3,61	4,26	4,53	5,52
II	1081	1156	1,05	1,08	2,43	2,97	3,66	5,11	4,71	5,97
III	1073	1190	1,01	1,12	2,34	3,08	3,54	5,05	4,27	6,43
IV	1065	1205	1,02	1,15	2,40	2,99	3,76	4,68	4,51	6,09
V	1062	1209	1,05	1,16	2,40	3,00	3,89	5,15	5,25	6,21
VI	1060	1210	1,06	1,16	2,48	3,24	4,07	5,67	5,17	6,70
VII	1057	1210	1,03	1,18	2,54	3,29	4,50	5,29	5,19	7,06
VIII	1057	1243	1,04	1,19	2,72	3,29	4,75	5,44	5,91	6,86
IX	1069	1303	1,06		2,55	3,23	3,89	5,15	5,34	6,55
X	1070		0,96		2,45	3,15	3,72	4,85	4,80	6,24
XI	1078		1,00		2,38	3,18	3,46	4,59	4,62	
XII	1087		1,01		2,39		3,59		4,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRD-IG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	5,80	5,20	3,55	4,21	6,13	6,54
II	5,90	5,20	3,51	4,36	6,13	6,61
III	5,90	5,40	3,25	4,53	5,85	6,82
IV	5,90	5,60	3,29	4,67	5,59	7,09
V	5,60	5,60	3,43	4,75	6,04	6,96
VI	5,60	5,60	3,60	4,61	6,02	6,94
VII	5,60	5,60	3,59	4,58	5,78	6,90
VIII	5,60	5,60	3,65	4,62	5,86	7,06
IX	5,60		4,12	4,87	6,15	6,92
X	5,60		4,22	5,04	6,36	6,90
XI	5,50		4,17	5,00	6,45	7,20
XII	5,50		4,10		6,76	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

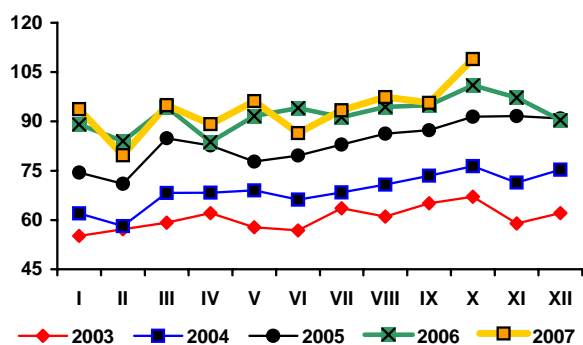
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

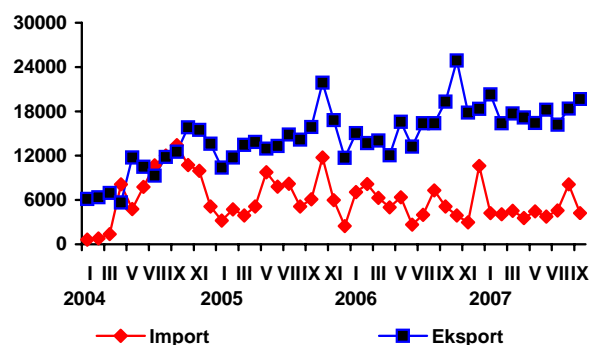
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2006 IX	101,29	177,25	128,51	147,53	188,53	141,00	169,91	161,17
X	96,38	181,37	127,83	154,08	185,00	145,00	173,30	159,37
XI	94,53	183,33	129,78	156,01	185,00	145,00	175,52	162,09
XII	96,00	186,50	132,20	159,95	185,00	145,00	178,09	163,57
2007 I	115,79	192,31	128,59	168,59	185,00	150,48	167,31	160,63
II	130,70	196,89	130,57	168,99	185,00	155,00	164,07	162,96
III	134,92	201,90	137,41	175,5	185,97	159,2	171,93	168,18
IV	125,59	207,67	144,77	176,39	190,87	162,67	187,03	170,19
V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	177,62
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,48
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,57
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,60
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,50

Źródło: Dane MRiRW.

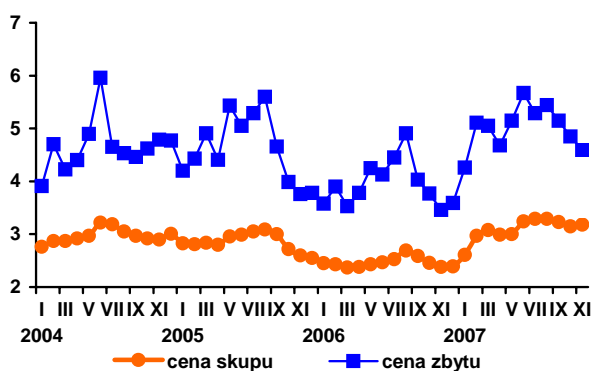
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

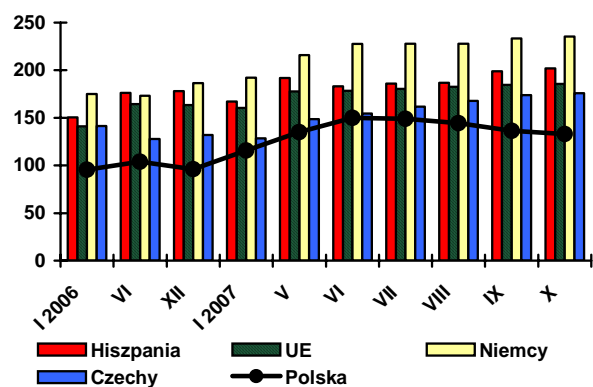
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W pierwszych trzech kwartałach 2007 r., podobnie jak w 2006 r., krajowy rynek jaj konsumpcyjnych był bardzo niestabilny, a krótkookresowe wahania cenowe były bardzo silne. Średnia cena zbytu jaj w okresie stycznia–października 2007 r. wyniosła 24 zł/100 sztuk i była wyższa o 11% niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Od września 2007 r. występuje silna tendencja wzrostu cen jaj we wszystkich klasach wagowych. W listopadzie średnia cena jaj była o 1,9% wyższa niż w miesiącu poprzednim. Podrożały jaja we wszystkich grupach wagowych z wyjątkiem jaj klasy M, których cena pozostała na dotychczasowym poziomie. Najsilniej wzrosły ceny jaj dużych – klasy L i małych – klasy S, (o 3,1%). Jaja największe – XL podrożały o 1,9%.

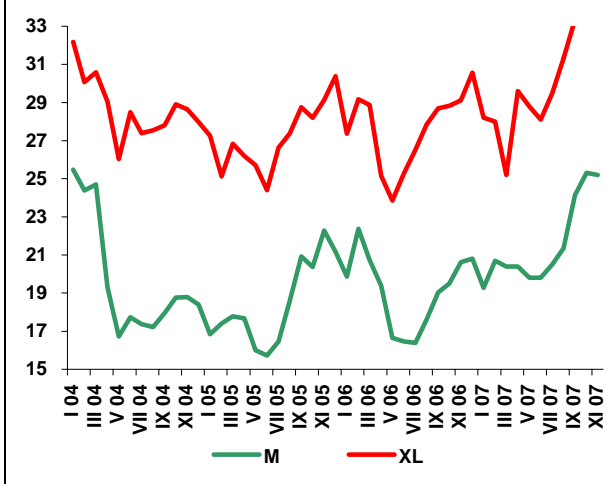
Jeszcze silniejsza niestabilność cen występowała w skupie jaj do przetwórstwa. Od listopada 2006 r. ceny jaj do przetwórstwa osiągają poziom znacząco wyższy niż średnio w 2006 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. Bardzo silne przyrosty cen w stosunku do poprzednich miesięcy występowały w okresie od lipca do końca września 2007 r. Wynosiły one od 16 do 24% miesięcznie. Z kolei w październiku nastąpił spadek cen, który wyniósł aż 17%. W listopadzie zakłady przetwórcze ponownie skupowały jaja po cenach o 22% wyższych niż miesiąc wcześniej.

Według wstępnych danych w pierwszych trzech kwartałach 2007 r. nastąpił bardzo silny wzrost eksportu w relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku (64 tys. ton – wzrost o 53%). Do największych odbiorców należały Niemcy, Dania i Czechy (ok. 62% eksportu świeżych jaj ogółem).

Import zwiększył się, lecz skala wzrostu była niewielka. W pierwszych trzech kwartałach 2007 r. za granicą zakupiono o 7% więcej jaj świeżych niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Stabilny był import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do września import ten wyniósł ok. 2 tys. ton zarówno w roku bieżącym jak i minionym. W 2007 r. bardzo intensywnie rósł eksport przetworów z jaj. Od stycznia do września Polska wyeksportowała 6 tys. ton przetworów z jaj (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc więcej niż w całym 2006 r.

Od maja br. występuje wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. W październiku jaja świeże podrożały średnio o 1,5% w relacji do poprzedniego miesiąca. W Polsce intensywny wzrost cen trwa od lipca b. r. W październiku jaja podrożały o 8,5% w relacji do września. Jeszcze w lipcu średnia cena polskich jaj przewyższała średnią unijną o 1,8%, od sierpnia ceny w Unii były wyższe niż w Polsce. W październiku relacje ponownie uległy odwróceniu – jaja w UE były o 0,2% tańsze niż w Polsce. W relacji do głównych konkurentów Polska nadal jest mniej konkurencyjna cenowo, jednakże zmniejszył się dystans cenowy pomiędzy Polską i głównymi producentami jaj w Europie. Cena zbytu jaj w Polsce w październiku była o 5,5% wyższa niż w Czechach.. Najtańszym producentem we wrześniu była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 109,71 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	456	463	5 580	5 967	225	262	253	557
II	1 660	410	4 751	5 357	229	292	287	550
III	1 058	462	4 894	5 529	318	307	194	570
IV	383	804	3 544	6 588	247	226	167	387
V	313	1 116	5 532	7 594	142	203	415	636
VI	443	521	4 377	8 708	120	167	483	866
VII	592	816	4 697	8 143	123	311	468	726
VIII	1 055	1 574	4 484	8 143	178	240	536	1 132
IX	676	942	3 881	8 038	462	360	310	778
X	464		5 526		215		617	
XI	972		5 473		251		483	
XII	533		4 674		260		279	
RAZEM	8 605		57 413		2 770		4 492	

^a dane nieostateczne (na dzień 30 listopada 2007 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	27,37	28,21	22,08	23,83	19,86	19,28	19,51	18,27
II	29,17	28,00	24,98	24,60	22,38	20,70	19,98	20,20
III	28,87	25,20	25,89	24,40	20,73	20,40	19,61	19,10
IV	25,15	29,60	24,28	25,10	19,39	20,40	20,92	19,10
V	23,86	28,80	19,59	25,30	16,65	19,80	15,76	18,30
VI	25,28	28,10	18,95	26,60	16,47	19,80	17,53	17,00
VII	26,51	29,50	20,41	24,70	16,39	20,50	16,21	17,40
VIII	27,84	31,30	23,50	25,85	17,61	21,35	17,25	17,00
IX	28,70	33,35	24,67	28,45	19,03	24,15	16,43	23,60
X	28,83	33,85	23,16	29,00	19,50	25,30	17,14	22,60
XI	29,12	34,50	25,57	29,90	20,62	25,20	19,25	23,30
XII	30,57		25,70		20,80		18,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2006 IX	93,22	82,12	89,15	92,08	90,33	98,81
X	95,1	89,65	91,88	90,25	94,97	101,92
XI	100,41	96,56	99,35	102,30	102,42	108,44
XII	103,14	98,77	97,96	98,87	99,54	108,28
2007 I	95,59	93,50	90,64	88,65	84,35	102,14
II	97,07	92,08	97,38	93,46	89,64	104,27
III	102,43	92,08	103,25	97,15	91,24	107,29
IV	99,98	84,34	92,38	91,86	77,69	101,83
V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Rok 2007 jest wyjątkowo trudny dla hodowców owiec. Dotyczy to nie tylko polskich producentów, ale także producentów z innych krajów unijnych. Prawie we wszystkich miesiącach tego roku (poza marcem i kwietniem) ceny jagniąt były niższe aniżeli w 2006 r. W IV kwartale sytuacja ta ulega stopniowej poprawie. W październiku przeciętna cena jagniąt w UE-27 wyniosła 641 EUR/100 kg wagi poubojowej i była prawie taka sama jak rok wcześniej o tej porze. W listopadzie ceny te kształtowała się na poziomie 687 EUR/100 kg wagi poubojowej i były o 15% wyższe od ubiegłorocznych. We Włoszech, czyli u największego odbiorcy polskich jagniąt, zmiany cen w tym okresie były mniejsze. W październiku ceny jagniąt osiągnęły poziom 712 EUR/100 kg i były o 3% niższe niż przed rokiem, a w listopadzie wzrosła do 733 EUR i była o 2% wyższa niż w listopadzie 2006 r.

W Polsce mamy nadal do czynienia z dużym spadkiem cen owiec. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, przeciętna cena jagniąt w Polsce w październiku wyniosła 5,61 zł/kg i była o 8% niższa niż w październiku 2006 r. Przypuszczać można, że w grudniu będzie miał miejsce niewielki wzrost tej ceny.

Z kolei ceny owiec ciężkich oscylowały w 2007 r. wokół poziomów ubiegłorocznych. W październiku przeciętna cena tych owiec wyniosła 401, a listopadzie 395 EUR/100 kg wagi poubojowej. W obu miesiącach były one niższe o ok. 2% niż przed rokiem o tej porze.

Mimo wcześniejszych meldunków o spadku polskiego eksportu żywca i mięsa baraniego wszystko wskazuje na to, że eksport ten w 2007 r. będzie większy. W okresie styczeń-wrzesień wyniósł on 927 ton i przewyższał poziomu ubiegłoroczny o ok. 11%. Import też jest większy, ale skala jego wzrostu jest mniejsza niż eksportu. W okresie styczeń-wrzesień wyniósł on 106 ton, wobec 102 ton przed rokiem. Wzrost importu jest pochodną dobrych tegorocznych warunków importu. Tak w Nowej Zelandii jak i w Australii ceny jagniąt są od kilku do kilkunastu procent niższe niż przed rokiem.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Zmiana w % 2007/2006
I półrocze	1 305	1 434	1409	98,3
II półrocze	1 023	924	900	97,4
Rok	2 328	2 358	2309	97,9

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2006	39,9	72,9	146,7	269,4	83,4	42,9	78,2	58,2	41,6	28,7	7,0	145,9	1014,8 ^S
2007	25,3	98,0	358,5	52,5	78,4	58,6	107,2	93,6	54,4	x	x	x	1000,0 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	63,4	134,4	244,4	19,5	94,0	136,6	137,1	160,8	130,8	x	x	x	90,0
Import 2006	3,2	9,8	5,0	6,9	15,8	44,1	5,1	3,3	9,2	18,8	12,9	6,2	140,3 ^S
2007	5,0	5,0	10,6	7,8	10,8	23,6	27,7	2,4	13,0	x	x	x	145,0 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	156,3	51,0	212,0	113,0	68,4	53,5	543,1	72,7	141,3	x	x	x	100,0

S – szacunek, P – prognoza

Źródło: Dane CIHZ, CAAC oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2005/2006	5,71	5,14	8,18	6,94	6,95	6,27	6,45	6,09	6,04	5,70	5,32	5,35
2006/2007	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11
miesiąc roku poprzedniego = 100	85,6	108,2	82,2	82,0	68,1	107,7	95,2	87,5	86,8	81,4	90,0	95,5

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
05.11.2006	-	-	-	-	5,54	1,45	11,8	3,08
03.12.2006	-	-	-	-	5,60	1,47	11,9	3,12
31.12.2006	8,99	2,35	19,13	4,99	5,54	1,45	11,8	3,08
I 2007	-	-	-	-	5,64	1,43	12,0	3,05
II	-	-	-	-	5,65	1,45	12,0	3,08
III	9,18	2,42	19,53	5,16	5,78	1,53	12,3	3,25
IV	9,00	2,36	19,15	5,01	5,65	1,48	12,0	3,14
V	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2005/2006	23,81	23,82	23,27	26,06	27,43	30,36	30,58	30,55	30,48	30,48	30,99	29,34
2006/2007	28,47	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06
miesiąc roku poprzedniego = 100	119,6	133,3	137,3	118,1	112,2	101,0	100,8	100,5	101,7	104,9	104,5	109,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-25												
2005/2006	772,3	654,4	559,3	521,8	527,4	512,7	540,7	601,8	637,0	673,6	644,5	598,1
2006/2007	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	76,9	81,1	95,9	107,2	107,6	98,3	93,2	89,7	89,3	86,4	99,5	114,8
Włochy												
2005/2006	723,4	623,9	573,8	567,1	680,4	642,9	666,0	651,5	668,6	695,2	734,4	719,5
2006/2007	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,7	107,2	99,7	103,6	96,9	100,2	99,5	101,7	98,5	82,6	97,0	101,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-25												
2005/2006	414,7	405,9	394,0	408,7	441,4	455,7	456,7	423,1	416,9	412,8	407,4	400,3
2006/2007	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	94,2	97,5	103,0	101,2	96,0	89,2	89,8	95,3	98,7	98,5	98,3	98,7
Wielka Brytania												
2005/2006	347,6	333,6	332,2	375,8	363,5	448,3	454,8	384,6	362,4	357,8	350,6	347,0
2006/2007	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	93,2	102,4	108,7	98,8	101,8	80,7	86,1	99,1	100,4	92,0	86,1	82,2

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2005/2006 NZD/100 kg cwe	55,36	48,36	45,33	44,12	46,16	50,18	55,95	57,35	61,35	64,74	65,55	67,52
2006/2007 NZD/100 kg cwe	58,34	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08
miesiąc roku poprzedniego = 100	105,4	95,5	101,8	103,3	98,7	92,6	85,8	86,2	86,5	87,4	92,4	90,5

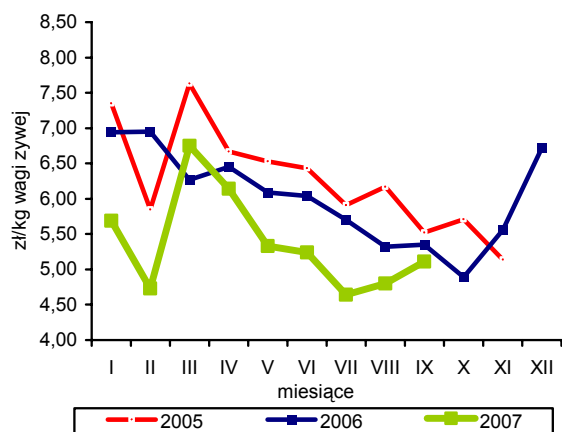
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

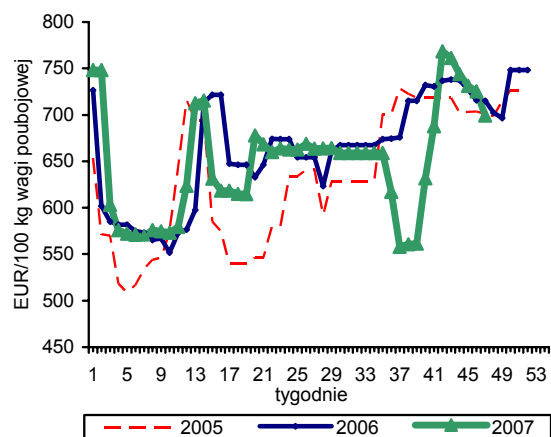
Wyszczególnienie	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2005/2006 AUD/100 kg cwe	346	351	369	346	342	346	350	364	367	315	308	289
2006/2007 AUD/100 kg cwe	290	306	339	337	338	365	384	372	322	298	261	294
miesiąc roku poprzedniego = 100	83,8	87,2	91,9	97,4	98,8	105,5	109,7	102,2	87,7	94,5	84,7	101,7

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

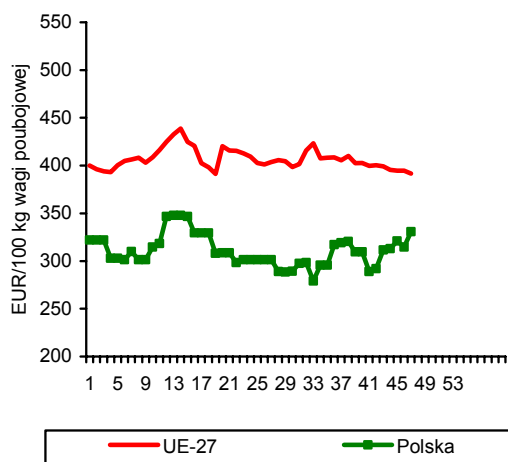
Rys.1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

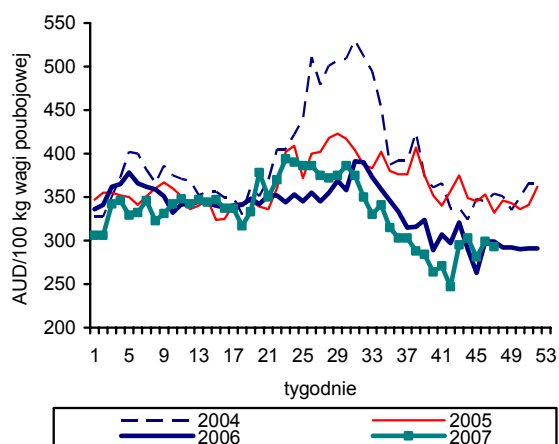
Rys. 4. Ceny jagniąt we Włoszech

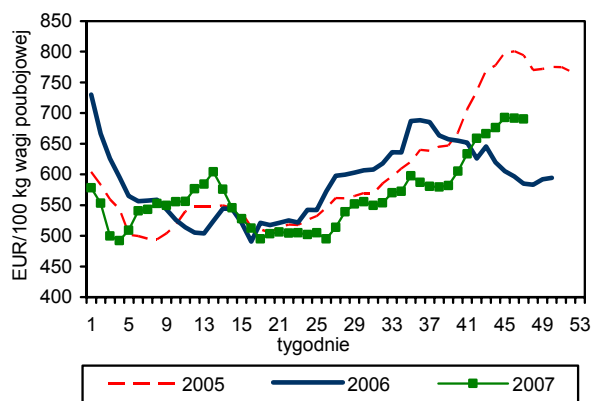
Rys. 2. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-25 i w Polsce

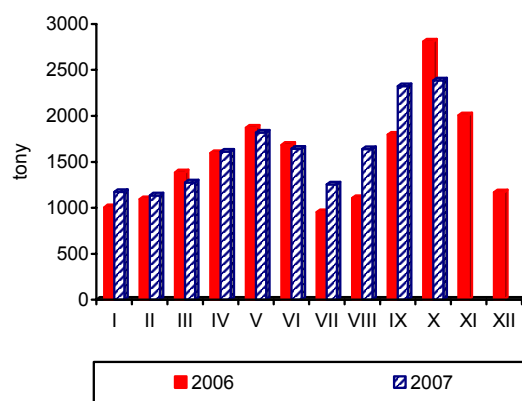
Rys. 5. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 3. Ceny jagniąt w UE-25

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Połowcy ryb na Bałtyku w okresie styczeń-wrzesień 2007 r. wyniosły 88,2 tys. ton i były o 1% niższe niż w tym samym okresie ubiegłego roku. Podobnie jak w latach wcześniejszych dominującym gatunkiem były szproty (60% wyładunków), których odłowiono 53,8 tys. ton, tj. o 2% więcej niż przed rokiem. Zwiększyła się przede wszystkim sprzedaż szprotów z przeznaczeniem na pasze w portach duńskich, czemu dodatkowo sprzyjał 30% wzrost cen transakcyjnych. O 5% zmniejszyły się połowy śledzi (do 15,1 tys. ton), jednak zakaz połowów dorszy spowoduje prawdopodobnie, że więcej jednostek skoncentruje się na ich połowach i wolumen wyładunków w całym roku będzie zbliżony do ubiegłorocznego. Do końca września, wg oficjalnych statystyk, rybacy wyłowili 8,7 tys. ton dorszy z dostępnych 14,2 tys. ton. Nadal trwają rozmowy dotyczące faktycznej wielkości połowów i ewentualnej redukcji przyszłorocznych kwot o ujawnione nadwyżki.

W okresie trzech kwartałów 2007 r. produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła 191 tys. ton i była o 0,9% niższa niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Zmniejszyło się przede wszystkim przetwórstwo podstawowych grup produktów: mrożonych filetów z ryb morskich (o 14,5%) oraz ryb wędzonych (o 3,1%). Wyjątek stanowiła produkcja przetworów i konserw, która zwiększyła się o 4,4% do 97,8 tys. ton, w tym śledzi o 3,8% (66,9 tys. ton). Na wysokim poziomie utrzymuje się produkcja świeżych filetów z ryb morskich (wzrost o 39,8%), słodkowodnych ryb mrożonych (wzrost o 34,5%) oraz konserw z tuńczyków (wzrost o 24,6%). Pomimo niższej dynamiki sprzedaży (2,1 mld zł w I półroczu 2007 r. – wzrost o 5%) sektor rybny zanotował znaczącą poprawę wyników ekonomiczno-finansowych. Wyraźnie zwiększyły się zarówno wskaźniki rentowności, jak i płynności finansowej, a ok. 84% firm osiągnęło dodatni wynik finansowy. Kontynuowany jest również proces inwestycyjny. Szacowana wielkość nakładów na rozbudowę i modernizację zakładów może wynieść ok. 185 mln zł, tj. o ok. 10% więcej niż w I półroczu 2006 r.

Niższa produkcja sektora rybnego to głównie skutek osłabienia dynamiki wzrostu obrotów handlu zagranicznego rybami.

W okresie styczeń-wrzesień 2007 r. wolumen eksportu zwiększył się o 4,7% do 168,7 tys. ton, przy mniejszych o 1,5% wpływach walutowych (1 758 mln zł), na co wpłynął przede wszystkim prawie 15% wzrost eksportu burtowego (do 42,7 tys. ton – głównie szprotów paszowych). Obowiązujący zakaz połowów dorszy spowodował 8,2% spadek eksportu grupy filetów i mięsa rybiego. Zwiększyła się natomiast sprzedaż przetworów i konserw z ryb (o 5,7%), a na poziomie roku ubiegłego utrzymuje się wywóz ryb wędzonych. Import wyniósł 244,8 tys. ton (wzrost o 4,0%), co przy niższych cenach zakupu ryb na rynkach światowych skutkowało 0,8% spadkiem wydatków na ich przywóz (1 827 mln zł). Więcej sprowadziliśmy filetów i mięsa z ryb (o 8,5% do 108,0 tys. ton – głównie pang i mintajów) oraz ryb świeżych (o 6,2% do 42,3 tys. ton). Spadek popytu krajowego na makrele skutkowało niższym niż przed rokiem importem ryb mrożonych (o 5,8% do 50,2 tys. ton).

W trzecim kwartale 2007 r. kontynuowany był spadkowy trend cen na poziomie zbytu. Wartość wskaźnika zmian cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego spadła w tym okresie o 0,9% (w stosunku do czerwca 2007), co oznacza że od początku roku ryby potaniały już o 5,1%. Spadek cen w imporcie i zbycie nie przekłada się na niższe ceny w obrocie detalicznym, gdzie w okresie styczeń-październik 2007 r. wzrosły one średnio o 1,6%. Drożej przede wszystkim produkty wędzone – szproty (o 8,4%), łososie (o 7,9%) i pstrągi (o 4,0%). Wyjątek stanowią tylko wędzone makrele, których ceny spadły w stosunku do okresu styczeń-październik 2006 r. o 1,7%. Mniejsza podaż na rynek szprotów konsumpcyjnych powoduje, że wyraźnie zdrożały także ich przetwory: konserwy w oleju o 4,3%, a w sosie pomidorowym o 5,7%. Mniejszy jest wzrost cen detalicznych ryb morskich świeżych i mrożonych, które dominują w strukturze spożycia (o 1,0%). Wpłynęły na to przede wszystkim obniżki cen produktów ze śledzi (filetów o 1,8% i śledzi solonych niepatroszonych o 0,8%) oraz mrożonych filetów z mintaja (o 3,6%).

Tab. 1. Polowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Płaskie	Pozostale	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2006 VIII	449	2 311	34	603	447	3 844	1 613	0
IX	338	3 943	1 030	627	409	6 347	8 549	346
X	518	2 895	1 072	732	299	5 516	10 970	1 338
XI	1 301	1 246	1 901	736	148	5 332	10 397	4 444
XII	1 450	551	1 848	452	69	4 370	3 341	4 839
2007 I	2 191	323	494	387	45	3 440	3 004	182
II	6 755	256	1 356	2 060	49	10 476	4 478	395
III	18 199	885	1 447	905	28	21 464	23 770	2 786
IV	16 209	986	1 605	489	281	19 570	25 322	3 844
V	7 527	1 174	1 390	643	180	10 914	15 910	1 985
VI	334	2 884	1 066	859	201	5 344	461	4
VII ^a	150	2 135	43	493	295	3 116	2 614	35
VIII ^a	40	2 446	143	590	18	3 242	1 512	5
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	8,9	105,8	420,6	97,8	4,0	84,3	93,7	-
<u>I-VIII 2007</u> <u>I-VIII 2006</u>	98,2	92,3	81,6	91,3	53,3	93,8	81,1	88,7

^a dane wstępne

Źródło: Dane MRiRW i MGM.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2006 IX	691	7 019	4 678	12 517	8 592	848	895	24 905
X	644	7 211	6 034	13 420	9 394	851	915	27 309
XI	566	12 584	6 754	14 300	10 477	831	764	34 204
XII	635	11 932	7 732	13 326	10 040	752	700	33 625
2007 I	577	5 539	4 475	11 864	8 085	946	708	22 455
II	776	7 609	5 946	12 118	8 437	967	623	26 449
III	1 339	8 691	5 873	12 788	8 966	1 006	578	28 691
IV	1 074	5 515	3 975	9 688	6 465	868	498	20 252
V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
Wskaźnik zmian (%)								
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	99,0	51,3	99,1	103,5	102,6	136,9	79,9	87,8
<u>I-IX 2007</u> <u>I-IX 2006</u>	139,8	88,0	95,6	104,4	103,8	107,7	94,1	99,1

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, ^b w danych z 2006 r. brak jest wyników produkcji świeżego lub chłodzonego mięsa z ryb, a które były ujmowane w poprzednich numerach Rynku Rolnego. Są one jednak w pełni porównywalne z danymi z 2005 r. (dane z 2005 r. zostały skorygowane o tę pozycję, której wartość wyniosła 14,8 tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2006 VIII	13,16	5,61	1,51	1,71	1,06	21,96	9,15	4,98	2,53	3,38
IX	14,58	5,87	2,66	1,99	0,91	27,31	10,27	7,72	2,72	4,30
X	15,30	6,27	2,34	2,45	1,66	32,89	14,48	7,81	2,87	5,38
XI	15,84	6,78	2,81	2,78	0,99	42,06	23,13	8,09	3,36	4,98
XII	16,64	6,98	2,73	3,15	1,10	36,82	19,06	6,75	2,21	5,84
2007 ^b I	14,83	6,70	2,84	1,77	0,58	32,75	14,73	8,56	3,10	3,94
II	17,26	6,16	2,75	2,04	1,06	32,29	14,35	7,50	2,82	5,72
III	33,23	6,34	4,85	2,56	1,53	34,80	16,45	6,52	3,31	6,58
IV	28,66	5,44	2,99	2,03	1,79	22,36	8,00	4,40	2,15	5,99
V	22,25	5,38	3,03	2,15	1,06	25,72	11,29	4,72	2,34	5,29
VI	14,37	5,24	2,85	1,79	0,86	22,16	9,56	4,15	2,15	4,22
VII	13,61	5,65	1,96	1,93	1,26	23,65	8,51	4,91	3,97	4,02
VIII	13,40	5,90	1,61	2,01	0,91	22,20	10,61	4,02	2,78	3,03
IX	11,05	5,46	2,07	1,32	0,45	28,87	14,50	5,42	3,00	3,51
Wskaźnik zmian (%)										
IX 2007 IX 2006	75,8	92,9	77,9	66,4	49,2	105,7	141,2	70,2	110,3	81,6
I-IX 2007 I-IX 2006	104,7	105,7	91,8	100,1	68,7	104,0	108,5	94,2	110,9	106,2

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2006 VIII	4,11	2,93	4,94	5,93	4,75	5,43	8,26	7,38	17,50	7,19
IX	3,91	3,05	4,87	4,37	4,39	5,61	7,51	7,30	15,59	7,43
X	3,72	2,35	4,47	3,88	4,05	5,41	8,14	7,72	14,00	7,22
XI	3,47	2,23	3,95	3,93	3,90	5,33	7,56	7,90	13,43	8,24
XII	3,86	2,05	3,59	4,07	4,30	5,02	7,18	7,71	13,65	7,37
2007 ^a I	3,51	2,81	3,82	4,03	3,90	5,05	6,85	7,43	14,12	7,06
II	3,42	2,83	3,93	4,22	4,42	5,48	6,62	7,89	14,88	7,74
III	3,04	2,58	3,97	4,49	2,18	5,37	6,23	7,93	14,89	8,23
IV	2,86	2,86	3,84	3,90	4,26	5,82	8,40	9,29	15,40	8,42
V	2,78	3,03	3,67	3,96	4,76	5,05	8,60	9,80	13,64	7,16
VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,38	7,99
VIII	2,81	3,19	4,01	3,88	-	4,59	7,77	7,77	13,50	6,73
IX	3,36	3,71	3,90	-	3,67	4,86	7,95	11,55	12,81	7,84
Wskaźnik zmian (%)										
IX 2007 IX 2006	85,9	121,5	80,0	x	83,6	86,6	105,9	158,2	82,2	105,5
I-IX 2007 I-IX 2006	74,2	94,4	80,0	81,2	86,1	89,2	99,9	121,4	84,4	105,3

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szproty świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2006 VIII	7,16	19,21	15,32	21,00	61,11	32,87	39,03	11,12	-
IX	7,30	21,61	15,14	21,64	52,27	34,40	38,92	15,98	-
X	7,06	20,53	18,35	18,78	41,09	34,73	39,95	12,65	-
XI	7,76	21,63	19,25	20,64	39,52	34,80	42,04	12,58	-
XII	7,34	21,75	19,32	19,16	42,41	34,95	39,56	11,67	-
2007 ^a I	6,00	24,28	22,45	23,31	40,36	34,69	39,27	12,33	0,55
II	7,47	20,76	22,27	20,59	40,46	35,03	44,07	12,64	0,55
III	7,80	20,49	20,22	20,30	39,35	34,91	45,99	12,62	0,50
IV	7,12	20,54	18,78	21,32	37,48	34,22	42,13	12,05	0,48
V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,48
VI	7,36	18,07	17,09	19,38	36,44	33,90	41,57	12,38	-
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,24	42,17	12,32	-
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,58	33,72	43,72	12,48	-
IX	8,11	39,44	22,15	23,82	39,39	33,23	46,80	12,33	-
Wskaźnik zmian (%)									
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	111,1	182,5	146,3	110,1	75,4	96,6	120,2	77,2	x
<u>I-IX 2007</u> <u>I-IX 2006</u>	96,7	121,1	129,7	113,7	90,5	103,5	116,1	107,5	139,6

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morską zuchką		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 IX	8,86	-	9,21	58%	9,82	74%	7,67	59%	5,93	69%	7,19	67%
X	8,86	-	9,21	57%	9,76	73%	7,77	60%	5,93	69%	7,21	67%
XI	8,73	-	9,27	58%	9,87	73%	7,80	60%	5,80	68%	6,96	65%
XII	8,40	-	9,35	58%	9,91	74%	8,06	63%	5,82	67%	6,88	65%
2007 I	8,34	-	9,45	58%	10,00	74%	8,04	63%	5,76	68%	6,91	65%
II	8,43	-	9,52	59%	9,83	73%	8,10	63%	5,78	68%	6,82	65%
III	8,82	-	9,60	59%	9,89	74%	8,13	64%	5,72	67%	6,70	64%
IV	8,74	-	9,70	60%	9,85	73%	8,30	66%	5,67	67%	6,67	64%
V	8,61	-	9,63	59%	9,60	72%	8,32	66%	5,71	68%	6,74	64%
VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
Wskaźnik zmian (%)												
<u>X 2007</u> <u>X 2006</u>	101,0	x	105,5	x	100,6	x	106,9	x	94,1	x	94,3	x
<u>I-X 2007</u> <u>I-X 2006</u>	102,9	x	106,1	x	102,4	x	105,9	x	95,5	x	93,3	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

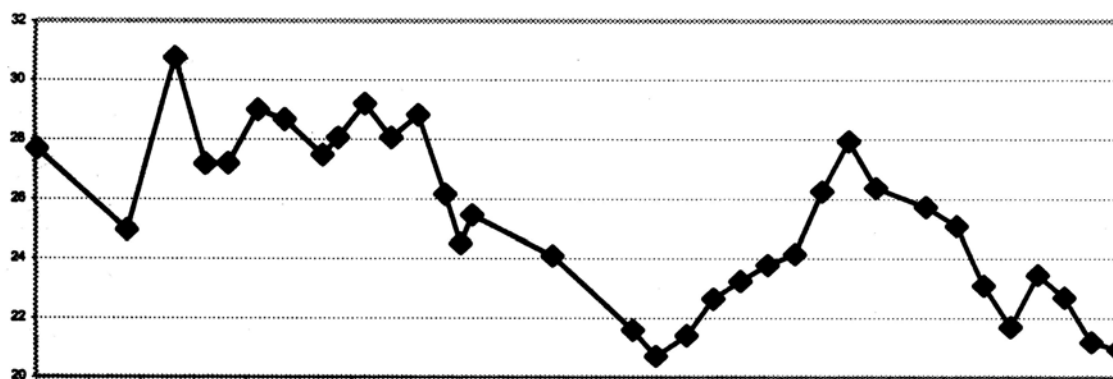
Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Dorsz patroszony	Karp świeży
	morszczuk	mintaj	losoś	szprot	makreła	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.			
2004 I-XII	13,05	13,04	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	10,84	11,64
2005 I-XII	13,06	13,19	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,47	11,54
2006 IX	13,32	13,05	61,50	7,28	13,78	13,61	12,95	20,12	10,72	11,92	-
X	13,37	12,94	61,90	7,31	13,74	13,61	13,00	20,18	10,72	11,89	11,67
XI	13,43	12,91	61,40	7,36	13,66	13,68	13,10	20,23	10,70	12,08	11,65
XII	13,45	12,83	61,70	7,41	13,56	13,84	13,15	20,06	10,53	12,24	11,24
2007 I	13,46	12,80	62,20	7,48	13,53	13,81	13,10	20,06	10,54	15,94 ^a	11,48
II	13,39	12,76	62,80	7,56	13,45	13,93	13,25	20,18	10,50	16,02 ^a	11,68
III	13,44	12,67	62,80	7,60	13,38	14,00	13,40	20,23	10,48	16,14 ^a	11,86
IV	13,47	12,62	63,50	7,65	13,36	14,03	13,40	20,29	10,49	16,15 ^a	11,92
V	13,37	12,58	63,60	7,68	13,31	14,10	13,45	20,35	10,45	16,20 ^a	-
VI	13,47	12,62	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	16,23 ^a	-
VII	13,55	12,67	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	16,28 ^a	-
VIII	13,61	12,69	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	16,31 ^a	-
IX	13,65	12,57	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	16,33 ^a	-
X	13,74	12,61	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	16,41 ^a	12,51
Wskaźnik zmian (%)											
$\frac{X\ 2007}{X\ 2006}$	102,8	97,4	100,5	111,5	96,4	105,7	105,8	101,4	97,9	x	107,2
$\frac{I-X\ 2007}{I-X\ 2006}$	101,8	96,4	107,9	108,4	98,3	104,3	105,7	101,9	98,2	x	104,9

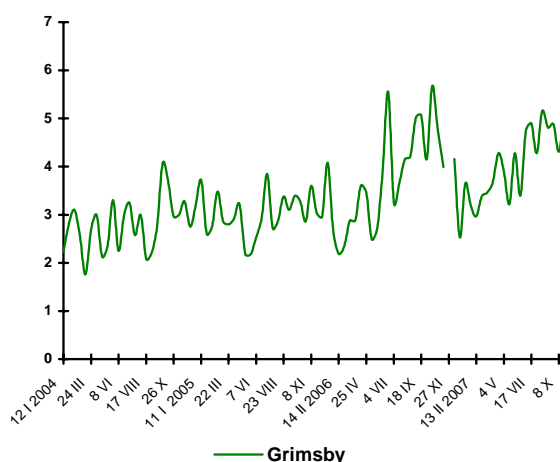
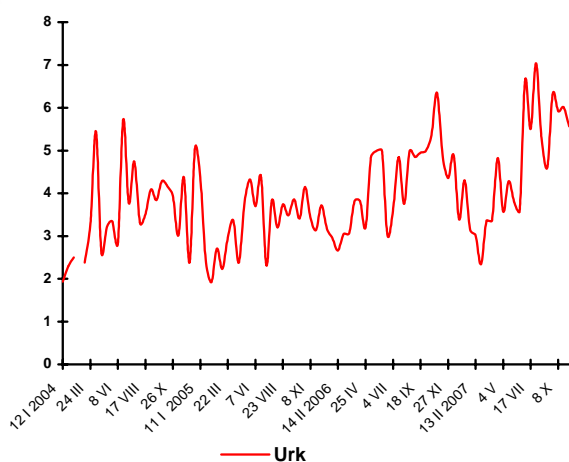
^a filety mrożone

Źródło: Dane GUS.

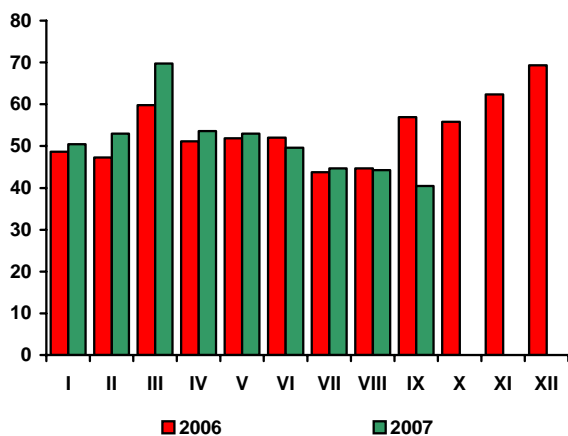
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych lososi w Norwegii w okresie styczeń–październik 2007 r. (NOK/kg)

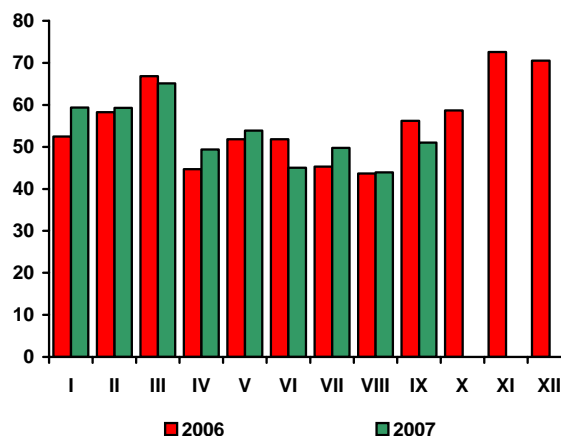
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W październiku, w porównaniu z poprzednim miesiącem, łączne ceny detaliczne artykułów żywnościowych i napojów bezalkoholowych wzrosły o 1,7%, w tym żywności o 1,8%, a napojów bezalkoholowych o 0,6%. Najbardziej, bo o 5,6% zwiększyły się ceny tłuszczów zwierzęcych, w tym masła o 6,3%. Istotnie podrożały owoce (o 4,9%), mąka (o 4,1%) i pieczywo (o 3,3%). Ceny jaj podniosły się o 3,7%, a artykułów mleczarskich i warzyw po 3,4%. O 1,4-1,7% więcej niż we wrześniu br. konsumenci musieli zapłacić za tłuszcze roślinne i przetwory makaronowe, a o 1,1% za ryż. Nieznacznie wzrosły ceny ryb (o 0,2%) i cukru (o 0,1%). Potaniał natomiast drób (o 2,4%), a także mięso wieprzowe i wołowe (po 0,1%). Istotnie zmalały ceny warzyw gruntowych (o 4,0-9,0%) i ziemniaków (o 2,7%).

Ceny żywności w październiku br. były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 6,9%. Najsilniej wzrosły ceny owoców (o 31,0%), w tym jabłek o 65,5%. Znacznie, bo o 22,1% podrożało masło. Wzrost artykułów mleczarskich wyniósł 11,1%, a pieczywa i produktów zbożowych 10,5%. Spośród wyrobów mleczarskich najbardziej podrożały sery dojrzewające i topione (o 18,1%) oraz mleko płynne (o 12,5%), a najmniej jogurty (o 2,3%). Zmiany cen w grupie produktów zbożowych były bardzo zróżnicowane, w największym stopniu podrożała mąka (o 24,3%), kasze (o 13,7%) i pieczywo (o 13,3%), przy wzroście cen ryżu o 8,6% oraz makaronów i wyrobów ciastkarskich o 5,0-6,0%. Wzrost cen jaj wyniósł 8,7%. W październiku br. o 5,9% więcej niż przed rokiem należało zapłacić za mięso i przetwory mięsne, głównie za sprawą istotnej wyżki cen drobiu (o 22,7%). Wędliny podrożały o 3,4%, a mięso wieprzowe i wołowe o 1,1% i 2,2%. Ceny tłuszczów roślinnych podniosły się o 4,9%, w tym margaryn o 5,5%, a olejów roślinnych o 4,3%. Ceny ryb i przetworów rybnych zwiększyły się o 1,6%. W październiku br. tańsze niż przed rokiem były warzywa (o 7,1%), w tym ziemniaki o 40,1% oraz artykuły z grupy „cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze” (o 2,7%), w tym cukier o 11,1%.

W okresie styczeń–październik 2007 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r., wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 4,3%, podczas gdy rok wcześniej był mi-

nimalny (o 0,3%). Przewyższył on dwukrotnie dynamikę wzrostu cen wszystkich pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych i podwyższył wskaźnik inflacji o 1,63 pkt. proc.

Głównymi czynnikami generującymi podwyżki cen żywności w br. były: utrzymujący się wysoki poziom eksportu stymulowany przez wzrost cen surowców rolnych i produktów spożywczych na światowych rynkach, wzrost popytu krajowego kreowany przez rosnące dochody ludności i poprawę sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenie pozasurowcowych kosztów przetwórstwa i obrotu. Niekorzystne warunki agrometeorologiczne (przymrozki w maju) i niskie, bo ponad dwukrotnie mniejsze od ubiegłorocznych krajowe zbiory spowodowały wzrost cen owoców. Konsekwencją przejścia produkcji trzody do spadkowej fazy cyklu był wzrost cen wieprzowiny, hamowany przez zwiększenie importu. Do wzrostu cen mięsa drobiowego oraz artykułów mleczarskich i masła przyczyniło się wzmocnienie eksportu, w tym zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej.

Z danych GUS wynika, że w pierwszej połowie br. realna wartość spożycia żywności w gospodarstwach domowych była o ok. 3,5% większa niż w analogicznym okresie przed rokiem. Utrzymująca się wysoka dynamika płac i dalsza poprawa sytuacji na rynku pracy sprzyjały wzrostowi popytu w drugiej połowie roku. W III kwartale br., w stosunku do III kwartału 2006 r., realna płaca brutto w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się o 8,1%, a w październiku o 8,0%. W końcu października br. stopa bezrobocia wynosiła 11,3%, wobec 14,9% przed rokiem. W okresie dziesięciu miesięcy br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 5,1% większa niż w analogicznym okresie ub. roku, z czego w październiku o 9,2%. W ostatnich miesiącach br. możliwy jest dalszy wzrost cen żywności, w tym zwłaszcza produktów zbożowych, tłuszczów jadalnych, owoców i warzyw oraz artykułów mleczarskich. Z uwagi na wzrost importu i możliwy spadek popytu na drób (ptasia grypa) nie przewiduje się podwyżek cen mięsa. Ocenia się, że w grudniu br. ceny żywności mogą być o 8-10% wyższe, niż w grudniu 2006 r.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2007 r.

Wyszczególnienie	X 2007			I-X 2007
	IX 2007=100	XII 2006=100	X 2006=100	I-X 2006=100
OGÓŁEM	100,6	103,0	103,0	102,2
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,7	105,9	106,6	104,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,3	104,9	105,0	102,9
Odzież i obuwie	100,2	92,9	92,8	92,5
Mieszkanie	100,5	103,3	103,6	103,4
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,6	103,7	104,1	104,0
w tym nośniki energii	100,9	102,8	103,2	103,7
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,6	101,6	101,0
Zdrowie	100,2	102,3	102,5	102,0
Transport	100,0	107,3	103,9	101,0
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	99,8	115,0	107,6	101,9
Łączność	100,0	97,9	97,6	100,4
Rekreacja i kultura	99,6	97,8	97,4	100,6
Edukacja	101,1	102,4	102,5	101,3
Restauracje i hotele	100,5	103,6	104,0	103,3
Inne towary i usługi	100,1	100,9	101,0	100,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w październiku 2007 r.

Wyszczególnienie	X 2007			I-X 2007
	IX 2007=100	X 2006=100	XII 2006=100	I-X 2006=100
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,7	106,6	105,9	104,3
Żywność	101,8	106,9	106,1	104,4
Pieczywo i produkty zbożowe	102,6	110,5	110,0	107,2
Pieczywo	103,3	113,3	112,9	109,0
Ryż	101,0	108,6	107,7	108,4
Makarony	104,1	124,3	119,8	123,6
Mięso i przetwory	101,7	105,2	105,3	102,5
Mięso wieprzowe	99,8	105,9	108,2	104,4
Mięso wołowe	99,9	101,1	105,1	100,8
Drób	99,9	102,2	102,0	102,9
Przetwory mięsne i wędliny	97,6	122,7	129,2	118,4
Ryby	100,5	103,4	104,3	102,0
Mleko, sery i jaja	100,2	101,6	101,5	101,6
Artykuły mleczarskie	103,4	111,1	110,8	103,2
Mleko	102,6	112,5	112,2	104,5
Sery twarogowe	102,3	108,1	108,1	101,5
Sery dojrzewające i topione	106,6	118,1	117,9	104,0
Jaja	103,7	108,7	106,9	103,7
Oleje i pozostałe tłuszcze	103,5	111,4	111,8	102,6
Masło	106,3	122,1	122,4	104,2
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	102,1	101,5	103,1	96,5
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	101,3	105,5	106,3	102,9
Oleje roślinne	101,8	104,3	104,2	101,2
Owoce	104,9	131,0	123,7	107,3
Jabłka	97,3	165,5	168,1	115,4
Owoce cytrusowe	101,7	111,4	124,1	102,5
Banany	102,0	116,8	102,4	99,7
Warzywa	103,4	92,9	83,5	105,3
Ziemniaki	97,3	59,9	58,1	110,8
Cukier, dzem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,6	97,3	99,0	100,0
Cukier	100,1	88,9	92,9	98,1
Napoje bezalkoholowe	100,6	104,2	104,3	102,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	100,5	100,3	100,8	102,1	100,6	102,7	99,2	98,4	100,4	101,1	100,8	100,6
	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7		
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	100,8	101,0	100,8	100,7	100,6	100,6	100,6	100,3	100,3	100,1	100,0	99,8
	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6		
Mięso	2004	100,0	99,9	101,0	102,0	101,5	105,8	105,2	98,5	100,0	100,8	100,1	99,9
	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8		
Ryby	2004	100,1	99,9	99,9	100,1	100,2	100,4	100,3	100,3	100,2	100,4	100,4	100,4
	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2		
Mleko, sery, jaja	2004	100,4	100,4	100,3	100,0	100,2	100,5	100,5	100,6	100,5	100,7	100,5	100,6
	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4		
Tłuszcze	2004	100,4	100,4	100,1	99,6	100,7	103,6	102,1	100,6	100,6	100,9	100,7	100,3
	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5		
Owoce	2004	99,1	99,2	102,3	104,1	109,6	100,5	88,4	90,0	93,8	109,5	103,2	103,1
	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9		
Warzywa	2004	103,4	100,5	101,9	103,6	94,4	107,2	77,1	86,7	107,6	104,7	107,7	107,3
	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4		
Cukier i wyroby cukiernicze	2004	99,7	101,9	101,0	115,9	101,4	102,3	101,3	100,7	99,9	99,8	99,9	99,6
	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6		
Cukier	2004	98,6	105,2	102,2	148,5	102,4	104,3	102,2	100,9	99,1	99,0	99,4	98,8
	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1		
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	100,4	100,1	100,3	100,8	101,0	100,9	99,9	99,6	100,3	100,6	100,3	100,1
	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6		
III. Średnia płaca ^a	2004	87,4	102,2	102,1	100,0	97,0	102,2	101,0	99,4	101,1	97,8	105,0	109,7
	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2		

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

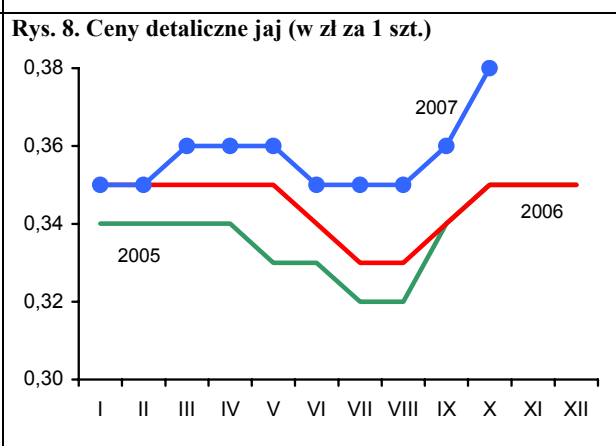
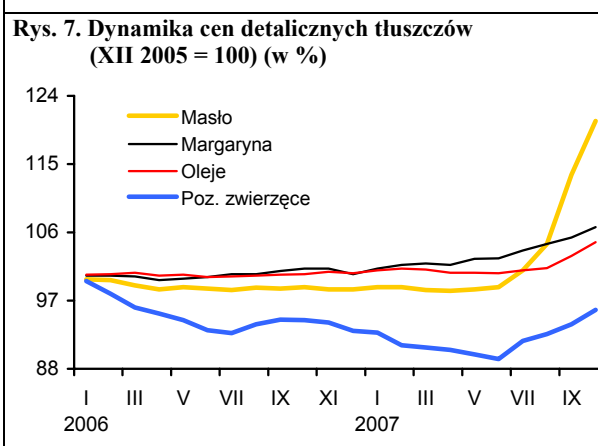
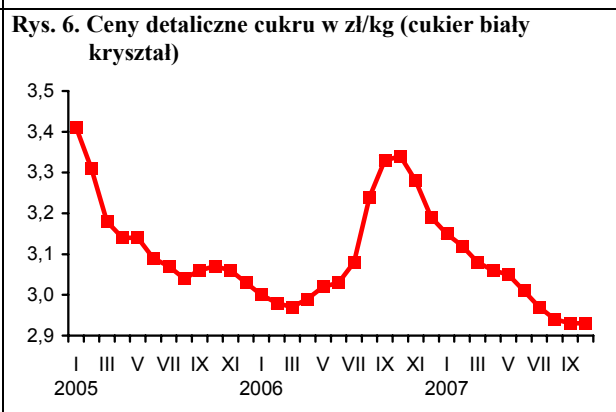
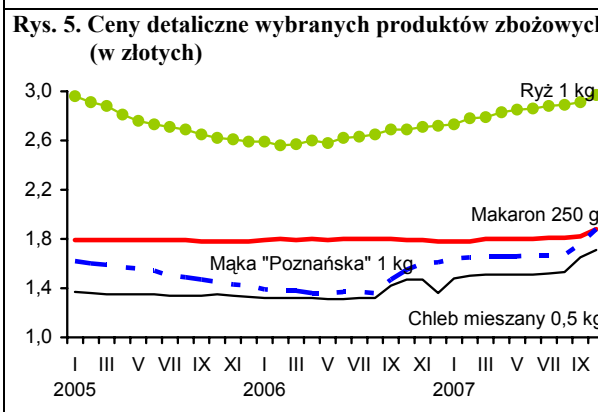
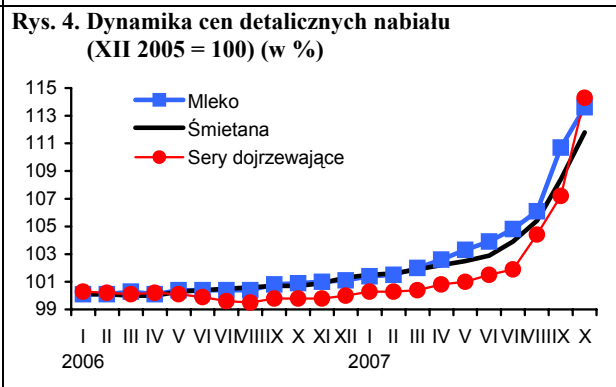
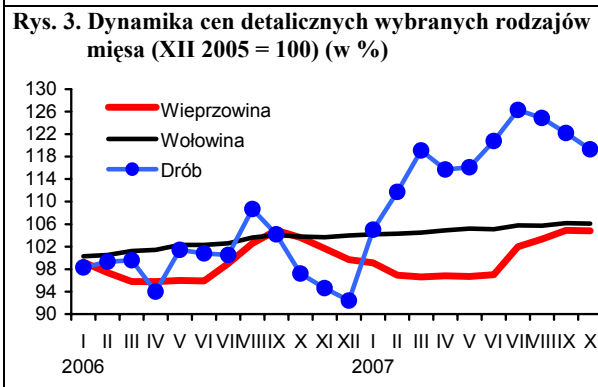
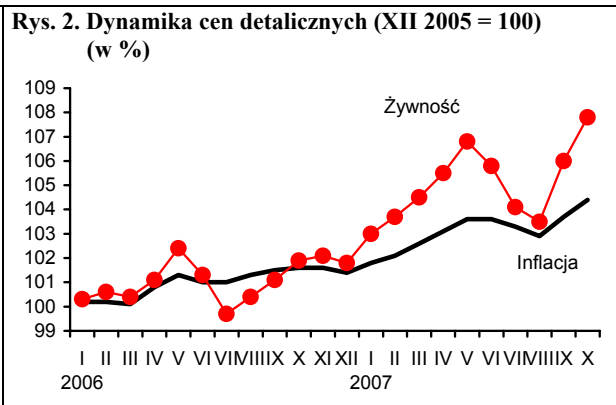
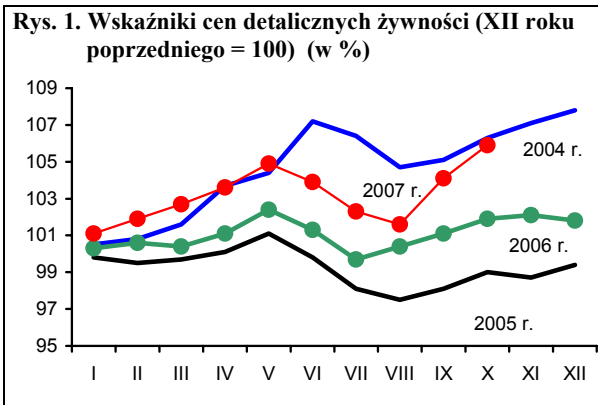
Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	102,2	102,7	103,3	104,7	105,2	108,1	109,1	109,3	108,1	107,7	107,7	107,8
	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6		
Pieczywo i produkty zbozowe	2004	102,6	103,8	104,7	105,5	106,0	105,3	105,6	105,7	106,1	106,1	106,2	105,8
	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9		
Mięso	2004	99,3	100,6	102,4	105,4	106,5	112,1	116,3	114,2	113,2	114,5	115,1	115,6
	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9		
Ryby	2004	98,8	99,0	99,2	99,5	99,7	100,3	100,7	101,1	101,4	101,8	102,3	102,8
	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6		
Mleko, sery, jaja	2004	106,5	106,5	106,5	106,0	105,7	106,0	106,6	107,1	106,2	102,3	101,5	101,4
	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7		
Tłuszcze	2004	107,4	108,0	108,3	108,0	108,8	112,7	115,1	115,1	113,7	111,5	110,7	110,4
	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4		
Owoce	2004	110,1	108,8	109,8	107,7	103,8	108,5	97,3	96,5	95,6	99,4	100,1	100,2
	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0		
Warzywa	2004	101,1	99,5	97,1	93,3	94,2	102,9	101,3	108,8	98,1	94,9	95,1	96,7
	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9		
Cukier i wyroby	2004	98,6	100,3	101,2	117,4	119,0	121,8	123,2	124,2	124,2	124,3	124,5	124,8
	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3		
Cukier	2004	92,4	97,3	99,7	148,6	152,6	159,5	162,7	165,0	164,5	164,5	165,0	167,1
	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9		
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	101,6	101,6	101,7	102,2	103,4	104,4	104,6	104,6	104,4	104,5	104,5	104,4
	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0		
III. Średnia płaca ^a	2004	103,5	106,3	107,0	104,6	104,4	104,5	103,6	105,1	103,7	102,4	102,7	103,2
	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0		

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2006 r. b – 2007 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,59	2,56	2,57	2,60	2,58	2,62	2,63	2,65	2,69	2,69	2,71	2,72
	b	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97		
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,32	1,32	1,32	1,32	1,31	1,31	1,32	1,32	1,42	1,47	1,47	1,36
	b	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71		
Makaron – 250 g	a	1,79	1,80	1,79	1,80	1,79	1,80	1,80	1,80	1,80	1,79	1,79	1,78
	b	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88		
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,39	1,38	1,38	1,36	1,36	1,37	1,37	1,36	1,47	1,55	1,60	1,61
	b	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88		
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	16,95	16,96	17,05	17,05	17,13	17,13	17,15	17,27	17,25	17,17	17,18	17,22
	b	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63		
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	21,30	21,38	21,49	21,55	21,83	21,87	22,10	22,24	22,33	22,30	22,29	21,92
	b	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93		
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	12,93	12,61	12,29	12,46	12,53	12,45	13,05	13,74	14,28	13,98	13,61	13,21
	b	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28		
Kurczę patroszone – 1 kg	a	4,53	4,71	4,27	4,51	5,25	5,17	5,19	5,91	5,34	4,80	4,62	4,50
	b	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24		
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,79	19,64	19,47	19,12	19,19	19,22	19,46	19,86	20,07	20,08	20,10	19,72
	b	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23		
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,89	8,70	8,52	8,57	8,52	8,63	8,72	8,93	9,06	8,95	8,88	8,81
	b	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32		
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	13,22	13,25	13,19	13,20	13,14	13,12	13,09	13,10	13,05	12,94	12,91	12,83
	b	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61		
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,44	2,43	2,43	2,41	2,42	2,41	2,41	2,41	2,42	2,42	2,42	2,40
	b	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68		
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97
	b	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98		
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,42	9,43	9,43	9,42	9,46	9,49	9,49	9,51	9,52	9,58	9,59	9,59
	b	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11		
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,95	15,90	15,89	15,96	15,74	15,84	15,74	15,68	15,78	15,83	15,86	15,81
	b	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56		
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,36	4,36	4,37	4,35	4,38	4,41	4,41	4,39	4,41	4,43	4,43	4,42
	b	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89		
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,34	0,33	0,33	0,34	0,35	0,35	0,35
	b	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38		
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,06	3,06	3,03	3,01	3,02	3,03	3,04	3,04	3,03	3,04	3,03	3,01
	b	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94		
Margaryna „Palma” w kostkach – 250 g	a	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,23	1,22	1,23	1,23	1,23	1,21
	b	1,23	1,24	1,24	1,24	1,25	1,25	1,26	1,28	1,29	1,33		
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,65	4,67	4,69	4,68	4,69	4,67	4,69	4,69	4,73	4,74	4,75	4,74
	b	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04		
Ślonina – 1 kg	a	3,94	3,81	3,73	3,67	3,61	3,53	3,48	3,56	3,53	3,50	3,48	3,39
	b	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48		
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,22	1,20	1,18	1,17	1,16	1,14	1,14	1,13	1,12	1,11	1,11	1,10
	b	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10		
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,00	2,98	2,97	2,99	3,02	3,03	3,08	3,24	3,33	3,34	3,28	3,19
	b	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93		
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,19	2,29	2,39	2,75	3,25	3,83	3,31	2,48	2,13	2,07	2,08
	b	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

W październiku nastąpiło nieznaczne osłabienie dynamiki wzrostu cen środków produkcji. Jedynie na rynku materiałów budowlanych dominowały obniżki cen zapoczątkowane w sierpniu br. Pogorszyły się relacje większości środków produkcji do cen skupu podstawowych produktów rolnych, głównie pochodzenia zwierzęcego.

Według ostatecznych danych GUS zużycie nawozów mineralnych pod zbiory 2007 r. wyniosło 1970,7 tys. ton NPK, czyli o 0,2% więcej niż w sezonie ubiegłym. Natomiast w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużycie wyniosło 121,8 kg i było o 1,2% mniejsze niż w roku poprzednim. Wzrosło zużycie nawozów azotowych (o 4,5%), spadło natomiast zużycie nawozów fosforowych (o 7,9%) oraz potasowych (o 6,0%). Drastycznie zmalało nawożenie wapniowe (o 31,8%) i wyniosło 37,4 kg. W sezonie 2006/07 poziom zużycia nawozów mineralnych przewyższył poziom zużycia nawozów wapniowych 3-krotnie, w tym nawozów azotowych 2-krotnie. Niskie zużycie nawozów wapniowych niekorzystnie wpływa na strukturę gleb, powodując dalsze ich zakwaszanie.

W październiku ceny nawozów mineralnych wzrosły średnio o 0,8%. Najbardziej podrożał fosforan amonu (o 2,0%) oraz sól potasowa (o 1,9%). Za 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 2,9 kg pszenicy, o 0,1 kg więcej niż w miesiącu poprzednim. Nawozy wapniowe podrożały o 5,8%, a w ciągu 12 miesięcy o ponad 25%, co działa ograniczająco na popyt na nawozy wapniowe.

Stagnacja na rynku środków ochrony. Ceny wzrosły średnio o 0,2%, w tym herbicydy zdrożały o 0,7%, a ceny pozostałych grup asortymentowych pozostały na poziomie miesiąca poprzedniego. Roundup zdrożał w październiku najsilniej, bo o 3,7%.

Wraz z początkiem okresu grzewczego nastąpił znaczny wzrost zapotrzebowania przede wszystkim na paliwa stałe, co przejawiało się istotnym wzrostem ich cen. Węgiel kamienny zdrożał o 3,6%, koks o 3,4%. Podobne tendencje, ale o mniejszym nasileniu dotyczyły paliw ropopochodnych, olej opałowy i napędowy zdrożały odpowiednio o 1,9 i 1,8%, ale ceny benzyn obniżono o 0,7%. Ceny nośników energii w październiku wzrosły średnio o 0,9%, a od początku roku o 4,9%.

Kończący się sezon utrwała stagnację na rynku materiałów budowlanych. Zwiększony import, który w przypadku cegieł i pustaków stanowił jedną trzecią dostaw, ustabilizował ceny, a nawet doprowadziło ich obniżek, które w październiku zmalały o 0,5%. W najbliższym czasie nie należy się spodziewać podwyżek cen, ponieważ osiągnęły już pułap zachodnioeuropejski. Poza tym producenci materiałów budowlanych inwestują w rozbudowę fabryk, co z pewnością znacząco zwiększy produkcję i podaź. Bezterminowo została przedłużona ustawa o zwrocie osobom fizycznym niektórych wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym. Ustawa umożliwia odzyskanie części podatku VAT za większość materiałów na samodzielną budowę lub remont. Obecnie największym zmartwieniem inwestorów jest brak wykonawców robót budowlanych.

W październiku kolejny raz stopniowo zostały zwiększone ceny maszyn rolniczych (o 0,4%). Najbardziej zdrożał samochód Lublin (o 2,4%) oraz siewnik zbożowy (o 1,7%). Potaniały natomiast przyczepy samowładowcze do ciągników (o 1,2%). W najbliższym czasie należy spodziewać się zwiększonego popytu na sprzęt rolniczy, ponieważ do rolników trafią środki UE w ramach programu „Modernizacja gospodarstw rolnych”.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		X 2006	XII 2006	X 2007	X 2007 IX 2007	X 2007 XII 2006	X 2007 X 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	69,56	69,88	75,24	100,1	107,7	108,2	3,25	7,49
Saletra amonowa 34%N	„	78,12	78,88	85,72	100,6	108,7	109,7	3,05	7,02
Mocznik 46%N	„	96,84	96,32	108,40	100,3	112,5	111,9	2,85	6,56
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	57,56	57,40	66,48	100,5	115,8	115,5	4,03	9,26
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	84,92	84,88	100,24	101,5	118,1	118,0	3,04	6,98
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	111,72	111,72	136,96	102,0	122,6	122,6	2,59	5,96
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	87,84	87,52	93,60	101,9	106,9	106,6	1,89	4,35
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	109,56	109,88	118,64	100,6	108,0	108,3	2,57	5,90
Nawóz trójskładnikowy 10%N, 20%P, z dodatkami mikroelementów 20%K	„	102	102,44	114,36	99,8	111,6	112,1	2,77	6,37
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	49,04	48,04	61,39	105,8	127,8	125,2	1,24	2,85

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		X 2006	XII 2006	X 2007	X 2007 IX 2007	X 2007 XII 2006	X 2007 X 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Zolone 350	1 l	58,72	58,96	55,69	99,8	94,5	94,8	6,74	15,51
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,56	43,46	44,03	100,1	101,3	101,1	5,33	12,26
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,25	20,33	19,91	100,3	97,9	98,3	2,41	5,55
Decis 2,5 EC	250 ml	25,06	25,03	25,51	99,8	101,9	101,8	3,09	7,11
Dithane M-45	1 kg	22,00	22,00	20,92	100,0	95,1	95,1	2,53	5,83
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,10	28,12	28,45	100,4	101,2	101,2	3,45	7,92
Bravo	1 l	42,74	42,70	42,66	100,0	99,9	99,8	5,17	11,88
Nimrod 250 EC	1 l	99,86	99,63	102,33	99,8	102,7	102,5	12,39	28,50
Roundup	1 l	23,42	23,48	26,25	103,7	111,8	112,1	3,18	7,31
Granstar	8 g	17,90	17,88	17,90	99,8	100,1	100,0	2,17	4,99
Fusilade Forte	1 l	114,13	113,70	111,41	100,2	98,0	97,6	13,49	31,03
Chwastox extra	1 l	14,49	14,50	14,54	99,9	100,3	100,3	1,76	4,05
Reglane 200 SL	1 l	76,67	76,67	75,65	99,8	98,7	98,7	9,16	21,07
Ziarno zatrute fosforem cynku, IAB	1 kg	19,89	19,92	21,41	99,9	107,5	107,6	2,59	5,96

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		X 2006	XII 2006	X 2007	X 2007 IX 2007	X 2007 XII 2006	X 2007 X 2006	pszenicy kg	żyw. wiewp. kg
Węgiel kamienny	t	528,74	535,50	554,15	103,6	103,5	104,8	67,11	154,36
Koks opałowy	t	722,86	743,56	771,24	103,4	103,7	106,7	93,40	214,83
Benzyna „Euro Super” 95	l l	3,97	3,65	4,33	99,3	118,6	109,1	0,52	1,21
Olej napędowy	l l	3,89	3,67	3,91	101,8	106,5	100,5	0,47	1,09
Olej opałowy, Ekoterm Plus	l l	2,55	2,48	2,64	101,9	106,5	103,5	0,32	0,74
Gaz propan-butan „LPG”	l l	2,11	2,09	2,21	100,9	105,7	104,7	0,27	0,62
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	l l	11,33	11,36	11,45	99,9	100,8	101,1	1,39	3,19
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	l l	20,79	20,83	20,80	99,5	99,9	100,0	2,52	5,79
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	10,95	11,00	11,04	100,1	100,4	100,8	1,34	3,08
Płyn do chłodziw „Petrygo”	l l	10,23	10,25	10,08	99,6	98,3	98,5	1,22	2,81
Energia elektryczna	10 kWh	4,42	4,42	4,49	100,0	101,6	101,6	0,54	1,25

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		X 2006	XII 2006	X 2007	X 2007 IX 2007	X 2007 XII 2006	X 2007 X 2006	pszenicy kg	żyw. wiewp. kg
Cement	50 kg	18,56	18,84	23,74	97,9	126,0	127,9	2,88	6,61
Wapno	1 t	424,53	425,48	488,45	99,7	114,8	115,1	59,16	136,06
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	137,05	165,21	183,14	95,5	110,9	133,6	22,18	51,01
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3114,03	3111,52	3260,27	99,5	104,8	104,7	394,85	908,15
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,08	11,28	11,56	100,1	102,5	104,3	1,40	3,22
Dwuteownik gruby	1 t	3617,45	3648,26	3856,22	100,0	105,7	106,6	467,02	1074,16
Blacha dachowa	1 m ²	30,44	30,59	32,98	100,1	107,8	108,3	3,99	9,19
Tynk „Atlas”	25 kg	45,33	45,07	47,15	100,3	104,6	104,0	5,71	13,13
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	0,77	0,78	1,52	96,8	194,9	197,4	0,18	0,42
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	699,42	697,57	716,82	100,3	102,8	102,5	86,81	199,67
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	542,70	546,04	613,49	100,0	112,4	113,0	74,30	170,89
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ³	25,97	26,06	27,67	100,5	106,2	106,5	3,35	7,71
Okno drewniane szklane	1 szt.	1243,79	1261,97	1401,38	101,5	111,0	112,7	169,72	390,36
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1052,96	1086,30	1237,90	101,0	114,0	117,6	149,92	344,82

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	X 2006	XII 2006	X 2007	X 2007 IX 2007	X 2007 XII 2006	X 2007 X 2006	pszenicy dt	żyw. wiepr. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	345375,54	345169,38	346691,30	100,6	100,4	100,4	419,88	965,71
Kombajn do ziemniaków	50739,8	50619,39	53620,44	100,0	105,9	105,7	64,94	149,36
Samochód Lublin	63093,79	63348,21	72837,00	102,4	115,0	115,4	88,21	202,89
Rozrzutnik obornika 1-osiovy	17701,8	17690,48	18723,33	100,8	105,8	105,8	22,68	52,15
Siewnik zbożowy 25 redlic	13353,32	13424,38	14745,83	101,7	109,8	110,4	17,86	41,07
Ciągnik „Ursus” 5314	98032,19	98032,19	102718,50	100,0	104,8	104,8	124,40	286,12
Ciągnik 90 kW	152988,77	157462,37	160749,50	100,2	102,1	105,1	194,68	447,77
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	23358,14	23366,00	24724,71	98,8	105,8	105,9	29,94	68,87
Kopaczka elewatorowa	10505,93	10700,60	11162,12	99,6	104,3	106,2	13,52	31,09
Agregat uprawowy do siewnika	12518,3	12433,83	13419,61	100,2	107,9	107,2	16,25	37,38
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	6031,99	6025,80	5511,96	99,7	91,5	91,4	6,68	15,35
Glebożyżarka	4852,98	4844,17	5276,68	99,9	108,9	108,7	6,39	14,70
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	33835,09	33844,82	35662,71	100,4	105,4	105,4	43,19	99,34
Opryskiwacz 300 l	2612,19	2639,74	2698,17	100,1	102,2	103,3	3,27	7,52
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4600,52	4677,96	5040,46	100,9	107,7	109,6	6,10	14,04
Rozsiewacz nawozów	1381,53	1391,45	1510,42	99,8	108,6	109,3	1,83	4,21
Sadzarka 2 rzędowa	2638,38	2637,25	3353,03	100,5	127,1	127,1	4,06	9,34
Plug 3 skibowy	3598,44	3603,16	4107,45	100,8	114,0	114,1	4,97	11,44
Kultywator 14-18 zębowy	1490,13	1484,31	1527,50	100,6	102,9	102,5	1,85	4,25
Dojarka 2 konwie ^a	8033,73	8083,65	8073,80	100,2	99,9	100,5	9,78	0,62
Dojarka z rurociągiem ^a	46262,43	46262,43	51052,50	100,0	110,4	110,4	61,83	3,91
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16814,71	16785,81	16671,01	100,6	99,3	99,1	20,19	1,28

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rośnie popyt na usługi dla rolnictwa, na co duży wpływ ma wyraźna poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych.

Liczba krów objętych oceną użyteczności mlecznej w październiku 2007 r. wyniosła 528 tys. sztuk i była wyższa o 3,1% niż w październiku 2006 r. Średnioroczna liczba krów ocenianych w 2006 r. wyniosła 520 tys., o 2,2% więcej niż w 2005 r. Stado krów w gospodarstwach stosujących ocenę w październiku 2007 r. liczyło przeciętnie 30,4 sztuk i nie zmieniło się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Usługi w zakresie oceny krów najbardziej rozwinięte są w zachodnich i północno-zachodnich regionach Polski. Liczba krów inseminowanych w II kwartale 2007 r. spadła o 9,4% w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa. W czerwcu 2007 r. zarejestrowanych było 24,2 tys. przedsiębiorstw usług rolniczych, o 2,1% więcej niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (46,0%) i weterynaryjnych (33,4%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (12,1%) i naprawczych maszyn (8,5%). W ciągu roku liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 5,9%, a zakładów naprawczych o 3,8%, zaś liczba zakładów weterynaryjnych oraz placówek zootechnicznych zmniejszyła się odpowiednio o 1,2 i 3,5%.

Ceny usług dla rolnictwa w październiku 2007 r. wzrosły o 0,3% wobec miesiąca poprzedniego i o 4,5% wobec października 2006 r. W ciągu miesiąca ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 0,1%. Spośród tej grupy usług spadły ceny koszenia traw kosiarką rotacyjną, prac polowych oraz badania klinicznego krowy (o 0,26; 0,08 i 0,34%). Cena żadnej usługi z tej grupy nie wzrosła powyżej 1%. Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,5%. W tej grupie obniżono jedynie ceny projektu budynku inwentarsko-składowego, przemiału na mąkę, opłaty dzierżawczej placu targowego oraz opłaty placowego tzw. „szczęk”. Zdrożał natomiast przewóz cegły samochodem, naostrzenie lemiesza, wy-

jem lokalu rzemieślniczego, ogłoszenie reklamowe, ubezpieczenie budynku rolnego (odpowiednio o 1,0; 2,6; 1,4; 2,5 i 5,0%).

W październiku usługi bankowe zdrożały o 0,4%, które od kilkunastu miesięcy na skutek obniżek stóp procentowych oraz rosnącej konkurencji o klienta taniały. W ciągu 2006 r. usługi bankowe staniały aż o 10,9% w porównaniu z rokiem poprzednim. We wrześniu 2007 r. ceny tych usług były nadal o 2% niższe niż we wrześniu 2006 r., mimo że od czerwca stopy procentowe rosną.

W czerwcu, lipcu, sierpniu oraz wrześniu 2007 r. indeks zmian cen produktów rolnych i usług był korzystny dla rolników. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹, który w maju br. wyniósł 98,9, w czerwcu wzrósł do 103,3, w lipcu i sierpniu do 104,1, a we wrześniu wyniósł 104,9, natomiast w październiku br. obniżył się do 98,4. Spowodowane to było obniżeniem się cen 6 spośród 9 produktów rolnych.

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Na przykład 1 godzina orki pługiem w sierpniu 2007 r. odpowiadała cenie skupu 1,54; we wrześniu – 1,25 dt pszenicy, a w październiku – 1,27. Rok wcześniej było to 1,98 dt pszenicy.

Cena przewozu samochodem 10 ton cegły na odległość 20 km stanowiła w październiku 2007 r. równowartość 36 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 32 kg przed rokiem. W relacji do ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego droższa niż przed rokiem była również dzienna opłata prac murarskich (23 kg w październiku 2007 r. i 18 kg rok wcześniej).

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy	Rodzaje usług i placówek		Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		480	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		509	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2006	X		512	30,6	x	x	x	x	x	x
	XI		510	30,5	x	x	x	x	x	x
	XII		509	30,4	361	270	10 761	2 004	8 146	3 001
	I		513	30,5	x	x	x	x	x	x
	II		515	30,4	x	x	x	x	x	x
2007	III		519	30,4	587	217	x	x	x	x
	IV		523	30,5	x	x	x	x	x	x
	V		526	30,6	x	x	x	x	x	x
	VI		528	30,6	423	184	11 130	2 053	8 073	2 939
	VII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	VIII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	IX		527	30,4						
	X		528	30,4						
Wskaźnik zmian (%)										
	IX 2007									
	IX 2006		102,3	99,0	x	x	x	x	x	x
	X 2007									
	X 2006		103,1	99,3	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następnym pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy	Wskaźniki zmian cen		Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2006	X		96,3	96,3	96,1	96,5	96,4
	XI		102,6	102,7	107,7	96,2	102,6
	XII		112,7	112,7	123,0	99,9	112,7
	I		106,3	107,2	.	101,3	106,1
	II		103,5	104,1	.	104,1	103,4
2007	III		100,5	100,4	97,2	100,9	100,6
	IV		98,7	99,1	97,9	99,3	98,6
	V		98,9	98,7	96,4	99,3	98,95
	VI		103,3	103,7	101,7	103,9	103,2
	VII		104,1	103,9	94,1	105,5	104,1
	VIII		104,0	104,2	111,7	102,6	103,8
	IX		104,9	105,0	116,2	103,3	104,8
	X		98,4	98,6	98,3	98,9	98,3

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2004		2005		2006		2007												X 2007		I-X 2007	
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	X 2007	I-X 2007			
	% wobec poprzedniego okresu																				%	
Wskaźnik zmian cen usług	104,0	104,2	103,7	100,1	100,1	100,0	100,1	100,7	100,4	100,5	100,6	100,4	100,6	100,3	100,2	100,4	100,3	100,3	104,5	103,5		
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,1	105,3	106,5	100,1	99,9	100,1	99,8	99,8	100,2	100,9	100,2	100,7	100,2	100,3	99,9	100,3	100,1	103,2	103,2	103,4		
1. mechanizacyjne	106,2	105,2	107,1	100,1	99,9	100,1				101,6	99,8	100,6	100,1	100,2	99,8	100,2	100,2	102,3	102,3	103,0		
a. uprawowe	107,9	107,0	106,9	100,0	99,7						99,3	100,3			99,7	100,5	100,0	104,0	103,9	103,9		
b. siewu-sadzenia	104,7	106,9	108,1	100,1							100,6	100,4			99,9	100,3	100,0	107,0	105,1	105,1		
c. chemiczne	109,3	103,9	106,2	100,2	100,0	100,1				101,6	100,1	100,8	100,1	100,5	100,1	99,0	100,6	102,8	102,8	103,8		
d. zbioru plodów	106,0	104,2	107,5	100,1				99,4	99,7					99,9	99,6	100,9	99,9	100,2	100,2	101,3		
2. usługi robocizny przy pracach polowych		104,5	101,6		99,5						102,3	102,7	100,6	101,1	100,6	100,8	99,9	116,8	116,8	114,4		
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	103,3	106,2	104,2	100,1	100,1	100,0	100,0	100,1	100,0	100,4	100,2	100,3	100,2	100,2	100,5	100,3	99,9	102,3	102,3	102,0		
a. weterynaryjne	101,4	105,2	106,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,5	99,7	100,4	100,1	100,2	100,2	100,0	100,7	100,3	99,8	101,9	101,9	101,3		
b. inseminacyjne	105,2	107,3	102,3	100,2	100,3	100,0	100,0	99,8	100,2	100,5	100,5	101,5	100,4	100,5	100,0	100,2	100,0	102,7	102,7	102,7		
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,2	103,5	101,8	100,0	100,0	100,0	100,1	100,8	100,5	100,4	100,7	100,3	100,7	100,3	100,3	100,4	100,5	105,3	105,3	103,6		
1. transportowe	103,1	102,2	96,8	100,5	100,3	100,0	100,0	101,0	100,3	100,2	100,9	100,8	100,7	100,3	100,1	100,7	100,6	105,6	105,6	104,6		
2. naprawcze	104,4	104,9	102,8	99,9	100,3	100,1	100,8	100,8	100,8	100,2	100,2	99,5	100,9	100,8	100,4	99,9	101,2	105,3	105,3	103,9		
3. budowlano-remontowe	101,7	105,4	103,4	100,1	100,0	100,0	100,3	101,0	100,8	100,7	101,0	101,8	101,9	100,6	100,6	100,7	99,7	109,7	109,7	106,8		
4. mylnarskie ^b	104,0	103,1	101,3	100,0	99,3	100,0	100,6	100,2	100,6	101,1	100,1	100,1	100,0	100,4	100,1	100,9	99,5	104,1	104,1	103,5		
5. handlowe	103,1	100,7	103,6	100,2	100,0	100,1	100,7	100,1	100,4	100,1	100,0	100,0	100,0	99,6	100,3	100,1	100,5	101,9	101,9	101,6		
6. finansowe	102,6	102,8	100,7	99,9	99,9	99,9	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	99,3	101,0	100,0	100,2	100,1	101,1	102,9	102,9	100,9		
- ubezpieczeniowe	97,8	106,4	106,5	100,0	100,0	100,0	101,3	100,8	100,8	100,5	101,7	99,0	100,0	100,0	100,1	100,0	101,5	105,0	105,0	103,6		
- bankowe	107,9	95,6	89,1	99,6	99,7	99,7	99,4	99,4	100,1	99,1	99,1	99,8	100,3	100,0	100,4	100,2	100,4	98,7	98,7	95,6		
Wskaźnik inflacji	103,5	102,1	101,0	100,1	100,0	99,8	100,4	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	103,0	103,0	102,2		

^a Ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, talerzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozsiew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek sieczkarnią, zbiór zielonek ściacaczem, koszenie traw kosiarzką rotacyjną, sprzęt z bóż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unosiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostrzenie lemiesza, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m² lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechaniczna przy naprawie maszyn roln., opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarki, wypożyczenie cyklinarki, śrutowanie na paszce 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata dzierżawca 1 m² placu handlowego, opłata dzierżawcy 1 m² placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczęk”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpie. budynku rolnego, składka ubezpie. OC rolników, odsetki kredytu krótkotermin. 10 tys. zł, odsetki kredytu średniotermin. 50 tys. zł. ^b Przemiał z bóż.

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2004		2005		2006		2006		2007												X 2007 / X 2006		I-X 2007 / I-X 2006	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	%	%					
Orka pługiem	za 1 godz.	86,22	92,01	98,81	99,49	99,16				106,67	105,09	105,49			105,20	104,80	104,93	104,93	105,5	106,6					
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	71,17	76,51	82,08	81,75				87,75	88,24	88,60			87,26	87,17	87,47	87,47	87,47	107,0	106,9					
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	59,65	61,75	63,68	64,35					65,34	65,53	65,17		65,87	65,87	65,87	66,28	66,28	103,0	103,2					
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	61,02	63,69	68,58	69,63	69,63	69,63	69,63	69,72	69,53	72,38	72,88	73,92	73,92	73,92	73,92	70,30	70,30	101,0	104,8					
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	168,74	194,87	221,78	228,93							259,28	257,07	256,68	248,28	248,28	248,28	248,28	108,5	114,1					
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	221,59	228,03	230,86										234,81	235,30	238,30				102,3					
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	114,87	117,74	126,14	127,85									127,99	126,83	130,62				101,5					
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	41,80	43,70	44,38	44,59	44,38				48,57	49,26	50,58	50,87	51,41	51,71	52,12	52,08	52,08	116,8	114,5					
Srutowanie na paszę	100 kg żyta	8,25	8,62	8,59	8,70	8,70	8,74	8,78	8,80	8,88	9,02	9,02	9,02	9,09	9,09	9,29	9,29	9,29	106,8	105,4					
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	42,36	45,46	46,50	46,89	47,01	47,01	46,93	47,01	47,26	47,48	47,63	47,80	48,02	48,04	48,14	48,15	48,15	102,7	102,7					
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	19,84	20,87	22,15	22,27	22,28	22,28	22,39	22,32	22,46	22,52	22,63	22,73	22,75	23,07	23,20	23,12	23,12	103,8	102,7					
Przewóz 10 ton cegły samochoodem	na odległ. 20 km	123,49	123,77	118,35	119,20	119,79	119,69	121,02	121,37	121,73	124,07	126,05	127,47	128,36	128,52	129,62	130,92	130,92	109,8	106,6					
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	11,00	11,75	12,51	12,60	12,60	12,60	12,60	12,60	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	13,00	13,00	103,2	101,6					
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	27,58	28,36	28,84	29,03	29,44	29,60	29,90	30,38	30,45	30,58	31,03	31,96	32,96	33,44	33,19	33,48	33,48	115,3	110,5					
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	61,86	65,12	66,90	67,88	68,13	68,52	68,98	69,61	70,50	71,54	74,40	77,98	79,12	80,53	81,71	82,32	82,32	121,3	113,6					
Oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	990	1041	1028	1027	1024	1026	1029	1043	1050	1056	1054	1028	1031	1031	1019	980	980	95,5	100,3					
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	30,26	31,64	31,29	31,13	31,13	31,13	31,97	31,64	31,71	31,92	31,45	31,65	31,46	31,46	31,56	31,56	31,56	101,4	101,0					
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	25,57	26,04	27,69	27,50	27,61	27,62	27,76	27,59	27,65	27,68	27,63	27,77	27,80	27,82	27,85	27,96	27,96	101,7	100,2					
Składka ubezpiecz. OC ciagnika	1 rok	104,19	106,75	116,02	115,86	115,86	115,65	115,73	115,82	115,75	115,79	115,82	115,75	115,78	115,89	115,89	116,25	116,25	100,3	99,8					
Składka ubezpieczenia Autocasco ciagnika	1 rok	573	658	698	711	712	712	727	742	743	750	756	756	756	757	757	761	761	107,1	108,0					
Odsetki kredytu krótkoterm.	za 1 rok	690	662	591	578	576	574	571	576	567	567	566	569	566	569	570	573	573	99,0	95,9					
Odsetki kredytu średnioterm.	za 1 rok	5932	5699	5070	5023	5001	4980	4967	4950	4938	4818	4808	4820	4841	4858	4871	4883	4883	98,3	95,4					

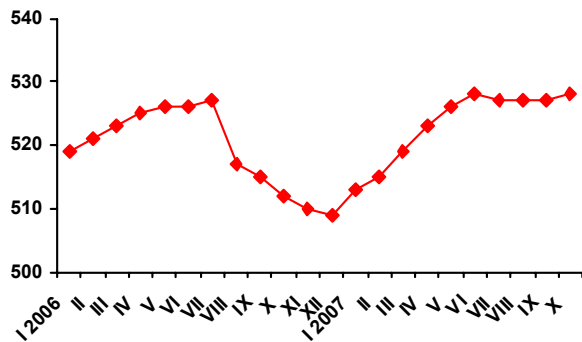
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IE.RiGZ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

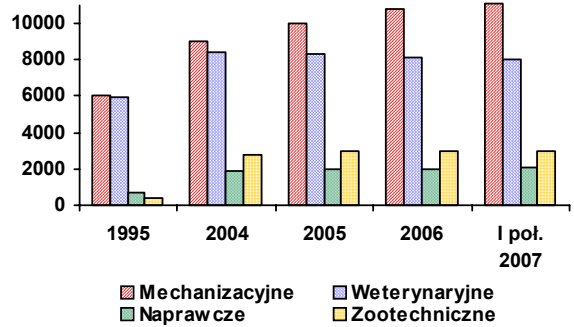
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2007												X 2007 / X 2006	I-X 2007 / I-X 2006				
			2006																	
			2004	2005	2006	2006	X	XI	XII	I	II	III	IV	V			VI	VII	VIII	IX
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	1,50	2,45	2,23	1,98	1,85	.	.	.	1,68	1,69	1,73	.	1,90	1,54	1,25	1,27	64,3	60,3
Siew siewn. rzędów.	za 1 godz.	dt pszenicy	1,24	2,04	1,85	1,62	.	.	.	1,38	1,42	1,45	.	1,58	1,28	1,04	1,06	65,3	60,4	
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,04	1,65	1,43	1,28	.	.	.	.	1,05	1,07	1,12	1,19	0,97	0,79	3,01	235,4	89,8	
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,06	1,70	1,54	1,38	1,30	1,22	1,10	1,08	1,10	1,17	1,19	1,27	1,34	1,09	0,84	0,85	61,6	67,5
Zbiór zielonek szez.	za 1 godz.	l mleka	196	209	238	246	.	.	.	.	.	263	259	252	234	217	204	83,1	83,9	
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	3,86	6,08	5,20	.	.	.	.	.	.	.	.	0,00	4,25	3,47	2,85	40,5	40,5	
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,47	3,70	3,21	6,96	.	.	.	.	.	.	.	1,51	2,77	4,63	6,56	77,4	77,4	
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	0,73	1,16	1,00	0,89	0,83	.	.	.	0,77	0,79	0,83	0,87	0,93	0,76	0,62	0,63	71,2	75,0
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,19	0,30	0,22	0,18	0,18	0,17	0,15	0,14	0,15	0,16	0,15	0,16	0,19	0,16	0,14	0,13	72,8	64,1
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	49,08	48,83	49,87	50,38	49,70	47,80	48,37	48,19	48,26	48,35	48,08	47,12	45,35	42,00	39,63	78,7	92,6	
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,99	22,42	23,76	23,93	23,55	22,65	23,23	22,97	22,90	22,89	22,97	22,86	22,32	21,78	20,24	19,03	79,5	92,5
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	29,33	32,27	32,96	31,78	34,88	36,37	38,28	37,22	37,00	37,37	39,15	36,32	32,50	31,58	31,93	36,47	114,8	109,3
Naostrzenie lemiesza	1 szt.	dt pszenicy	0,19	0,31	0,28	0,25	0,24	0,22	0,20	0,19	0,20	0,20	0,21	0,22	0,23	0,19	0,15	0,16	62,9	65,3
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,48	0,76	0,65	0,58	0,55	0,52	0,47	0,47	0,48	0,49	0,51	0,55	0,60	0,49	0,40	0,41	70,4	70,9
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	14,69	16,98	18,63	18,10	19,84	20,82	21,82	21,35	21,43	21,55	23,11	22,22	20,03	19,79	20,13	22,93	126,7	116,1
Oplata projektu budynku inv.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	235	271	286	274	298	312	325	320	319	318	327	293	261	253	251	273	99,8	103,1
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	7,19	8,25	8,71	8,30	9,06	9,46	10,11	9,70	9,64	9,61	9,77	9,02	7,96	7,73	7,77	8,79	105,9	103,7
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	6,07	6,79	7,71	7,33	8,04	8,39	8,78	8,46	8,40	8,34	8,58	7,91	7,04	6,84	6,86	7,79	106,2	102,8
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	1,81	2,85	2,61	2,30	2,16	2,02	1,84	1,79	1,82	1,87	1,90	1,99	2,10	1,71	1,38	1,41	61,2	64,1
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	9,98	17,54	15,72	14,11	13,28	12,44	11,54	11,47	11,71	12,10	12,37	12,98	13,69	11,15	9,04	9,22	65,3	69,5
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	12,01	17,65	13,30	11,48	10,76	10,03	9,05	8,91	8,93	9,14	9,27	9,77	10,25	8,38	6,80	6,93	60,4	61,5
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	103,2	151,9	114,2	98,6	92,4	86,3	78,0	75,6	77,3	77,7	78,7	82,8	87,6	71,6	58,2	59,1	60,0	61,2

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

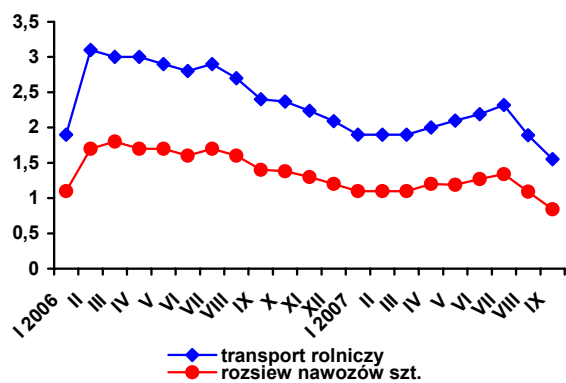
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

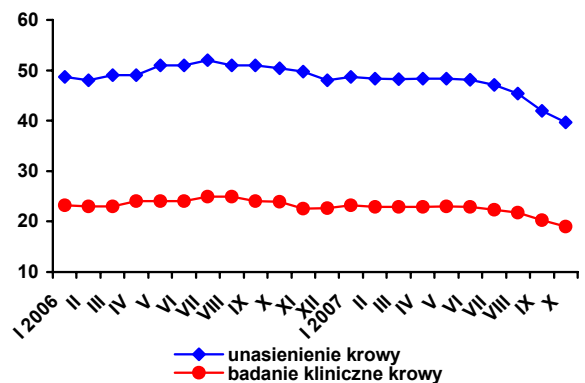
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

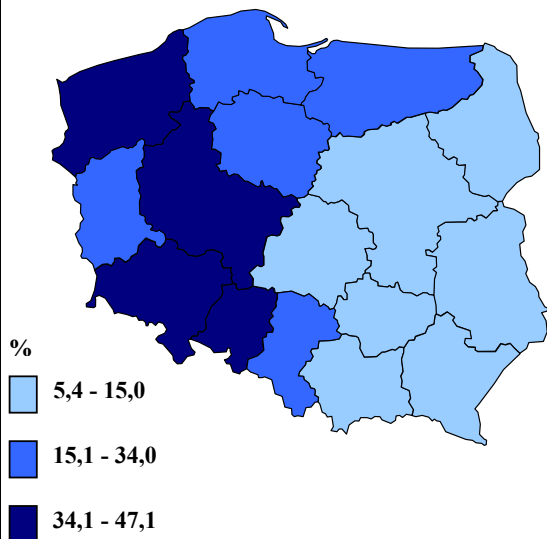
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

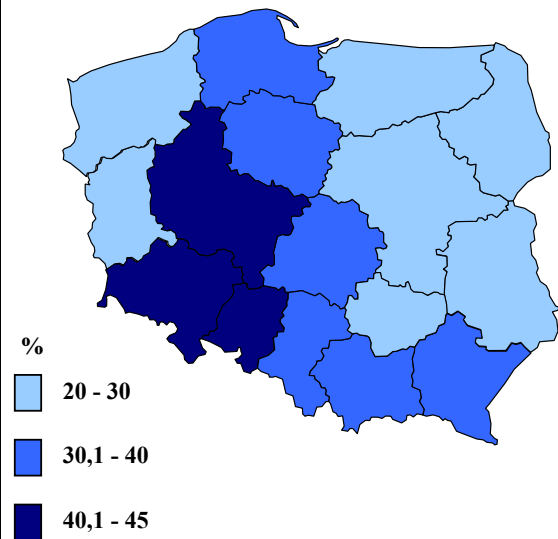
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zooteczniczych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w październiku 2007 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w I półroczu 2007 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.